NGUYỄN HOÀNG ÁNH

Học cách mỉm cười

Take a Smi)e

Để trở thành người phụ nữ hạnh phúc

alphabooks
knowledge is power
NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

a

Mục lục

Lời giới thiệu

Học cách mỉm cười – quả đúng như vậy, gấp trang sách lại tôi thấy mình đang mỉm cười. Cảm giác như tôi vừa có một buổi cà phê chuyện trò rất thân tình và ấm áp với tác giả Nguyễn Hoàng Ánh. Trong cuốn sách chị đề cập đến mọi khía cạnh của cuộc sống: từ tuổi mới biết yêu, chập chững vào đời tới hôn nhân, gia đình, con cái, ngoại tình, ly hôn, định kiến xã hội và các mối quan hệ trong công việc. Vấn đề nào chị cũng phân tích rất tỉ mỉ, không kém phần sắc sảo xen lẫn hài hước khiến tôi hoàn toàn bị thuyết phục.

Cuốn sách này quả là một món quà quý cho các bạn trẻ thời nay khi có quá nhiều nỗi băn khoăn lo lắng trước các ngã rẽ của cuộc đời. Cuốn sách không phải được viết ra bởi một giảng viên đại học, nó được viết ra từ trái tim và tấm lòng của một người mẹ, người chị khá hiện đại với những góc nhìn mới mẻ đôi khi đi ngược lại với những định kiến xưa cũ. Sự thông minh, thẳng thắn, chân tình và ấm áp là những gì tôi cảm nhận được xuyên suốt cuốn sách. Và nó đã khiến tôi mỉm cười tin rằng cuốn sách sẽ truyền cảm hứng mạnh mẽ tới người đọc và chắc chắn nó sẽ giúp các bạn trẻ nhìn nhận rõ con đường mình sẽ đi.

TÂM PHAN

Sydney 18/5/2017

Lý do để yêu...!?

For my daughter and her friends!

Con gái yêu của mẹ!

T

hời gian trôi thật nhanh, thấm thoắt con đã 18 tuổi. Mới ngày nào con còn là em bé nhỏ xíu, sinh ra có 3,05 cân. So với thành tích của bà ngoại: sinh mẹ là con đầu lòng nặng 3,5 cân, cậu con là 3,8 cân, còn cô Út là 4,05 cân – ôôôôôôô!!!), thì mẹ con mình quả là khiêm tốn. Con là con đầu lòng của bố mẹ nên dù còn rất khó khăn nhưng tình cảm bố mẹ dành cho con thì không lời nào nói hết. Con có lẽ cũng cảm nhận được điều đó nên ngay từ đầu đã ra sức "bắt nạt" bố mẹ. Con khó ăn, khó ngủ, không theo ai cả trừ mẹ ra nhưng bố mẹ không một lời than phiền. Lúc ấy cuộc sống chưa bận rộn lắm nên bố mẹ có nhiều thì giờ dành cho con, điều mà em con không có được. Mẹ cứ ngồi ngắm con hàng giờ không biết chán. Còn bố con thì mỗi điều con muốn đều là mệnh lệnh, làm mẹ phát bực vì "phản sư phạm"quá. Cũng may, con khỏe mạnh, cứng cáp và nhanh nhẹn. Hồi đó, bố con hay đi công tác nên chủ yếu chỉ có hai mẹ con mình sống với nhau. Đã bao lần mẹ nhìn con mà tự nhủ: "Nhờ có con mẹ mới vượt qua được bao khó khăn, buồn khổ của cuộc đời để bước tiếp. Mong hai mẹ con mình sẽ bên nhau suốt đời."

Rồi con lớn lên, dần trở thành người trợ giúp cho mẹ trong nội trợ, chăm sóc em,... Con và mẹ còn cùng sẻ chia niềm đam mê với âm nhạc, văn học. Mẹ vẫn hi vọng chúng ta sẽ luôn bên nhau, là bạn của nhau suốt đời.

Vẫn biết cuộc đời bên ngoài nhiều gió mưa bão tố, nhưng mẹ vẫn mong đôi cánh nhỏ nhoi của mẹ sẽ che chở cho con được dài lâu. Mẹ đã rèn giũa để con tự lập được, nhưng bản năng người mẹ trong mẹ lại không ngừng bao bọc con.

Song chúng ta không cưỡng lại được quy luật của cuộc sống. Con giờ đã 18 tuổi, lớn bỗng thành một thiếu nữ. Nhìn con xúng xính trong tấm áo dài, xỏ chân vào đôi giày cao gót – quà tặng của bố mẹ nhân ngày con tốt nghiệp phổ thông – mẹ biết là con đã không còn chỉ muốn nằm trong vòng tay mẹ nữa. Con đã biết mong chờ lời khen từ nhiều người bạn khác giới, và rồi từ một người đặc biệt nào đó. Con biết yêu!

Cũng từng là thiếu nữ, mẹ hiểu sự diệu kỳ cũng như khó khăn của quãng thời gian ấy và cảm xúc ấy, nhưng thật khó để truyền đạt lại cho con. Tuổi trẻ luôn đầy kiêu hãnh và cũng đầy tự ái, tuổi trẻ cũng cho rằng mình có con đường của riêng mình. Làm sao để làm con tin rằng những gì con cảm nhận bây giờ, trước con và sau con, triệu triệu cô gái đều cảm thấy. Nhưng số những người tìm được hạnh phúc từ cái gọi là cảm xúc “yêu” ấy lại vô cùng ít ỏi. Có muôn vàn những xúc cảm mong manh khiến người ta khởi sự “yêu” một người, chẳng hạn như:

#1 Tự dưng thấy “thinh thích” khi “người ấy” nhìn mình.

#2 Tự dưng đỏ mặt khi bắt gặp ánh mắt người ấy.

#3 Tự dưng tim đập dồn dập vì một cử chỉ quan tâm.

#4 Tự dưng thấy nhơ nhớ khi không gặp “người ta”.

#5 Trước mặt người ta bỗng muốn chải chuốt điệu đàng, không còn ăn mặc, nói năng thoải mái như trước nữa.

#6 Khi bước vào cả lớp học đầy người nhưng lại thấy vô cùng trống trải khi “người ta” không có ở đấy!

#7 Lắm khi, vì một lý do rất “chuối củ” là “chúng nó” có đôi hết rồi mà mình thì “một mình”!

#8 Vì “đối tượng” đẹp trai (bây giờ có vẻ quá phổ biến).

#9 Bên “người ta” mình tự dưng thấy như bay bổng vậy, hạnh phúc vô cùng.

#10 Tổng kết lại, “chỉ vì mình đã lớn”, như bài thơ của Nguyễn Bính đã nói hộ tâm tình:

“Năm xưa em bé tuổi mười ba

Em được mẹ yêu quý nhất nhà

Sống giữa tình thương thơ mộng quá

Tháng ngày mê mẩn bướm cùng hoa

Em ngoan ngoãn lắm, rất vâng lời

Thỉnh thoảng chỉ hay hờn mát thôi

Mẹ cười âu yếm: “Sau khôn lớn

Đi lấy chồng rồi dỗi với ai?”

Em ghét từ lâu chuyện lấy chồng

Một mình có phải nhẹ nhàng không?

Tha hồ thơ thẩn, tha hồ rảnh

Chẳng phải vì ai đợi - chờ - mong

Không biết làm sao phải lấy chồng?

Dại gì đi ở với đàn ông

Xa mẹ xa cha, thôi em chịu

Không lấy chồng đâu, nhất định không...

Năm nay em đã lớn khôn rồi

Mái tóc chùng buông chấm quá vai

Ửng chín dậy thì trên má lúm

Nụ cười duyên dáng dưới đôi môi

Nghĩ chuyện năm xưa lại nực cười

Em ngây thơ quá chẳng bằng ai

Khóc cười giận dỗi vô duyên thế

Có biết gì đâu - nũng nịu hoài

Em ghét từ lâu chuyện lấy chồng

Một mình có phải nhẹ mình không

Tha hồ thơ thẩn, tha hồ rảnh

Không khổ vì ai, chẳng nhớ nhung

Cứ sống cô đơn thế khỏi phiền

Chiếu dài giường rộng chẳng ai chen

Không, em nhất định, không đâu nhé

Em hứa rằng không đấy, đợi xem

Soi gương bỗng thấy tóc em dài

Vương vương rủ xuống rối bên vai

Hững hờ lấy lược ra toan gỡ

Nhưng gỡ làm chi - đẹp với ai

Đã bảo rằng em thích độc thân

Mà lòng riêng vẫn cứ bâng khuâng

Ô hay! Lạ quá làm sao thế

Rõ ghét ông trời đến oái oăm..."

(Bài thơ Không biết làm sao phải lấy chồng)

Nói cho cùng, theo bài thơ ấy thì con gái mẹ bây giờ đã lớn lắm rồi. Các con may mắn hơn thời xưa, được tự do yêu đương trước khi lấy chồng. Nhưng tình yêu cũng là một chuyến hành trình đầy gian nan và rủi ro. Vì vậy, mẹ mong rằng trước khi bước vào chuyến đi hệ trọng ấy, con và các bạn con hãy dừng lại đôi chút, nghĩ xem "Vì sao mình lại muốn yêu người ấy?"

Ở tuổi các con, chuyện tình cảm còn mang nhiều yếu tố cảm tính. Mà tình yêu lại là hành trình một chiều, khi con đã bắt đầu bước chân lên chuyến hành trình ấy thì sẽ không bao giờ quay lại điểm khởi đầu được nữa. "Tình yêu đầu tiên – Trò chơi cuối cùng". Đừng

để trò chơi ấy lấy đi sự vô tư, trong trẻo của con nếu con không chắc về tình cảm của cả hai bên.

Hãy nghĩ xem, người bạn trai của con và cả con nữa, có thể dành cho nhau những tình cảm giống như câu chuyện dưới đây không:

Một cô gái hỏi bạn trai của mình:

- Tại sao anh yêu em?

- Sao em lại hỏi như thế, sao anh tìm được lý do chứ! - Chàng trai trả lời.

- Không có lý do gì tức là anh không yêu em.

- Em không thể suy diễn như thế được.

- Nhưng bạn trai của bạn em luôn cho cô ấy biết lý do anh ta yêu cô ấy.

- Thôi được, anh yêu em vì em xinh đẹp, giỏi giang, nhanh nhẹn. Anh yêu em vì nụ cười của em, vì em lạc quan. Anh yêu em vì em luôn quan tâm đến người khác.

Cô gái cảm thấy rất hài lòng.

Vài tuần sau cô gặp phải một tai nạn khủng khiếp, nhưng rất may cô vẫn còn sống. Bỗng nhiên cô trở nên cáu kỉnh vì cô thấy mình vô dụng. Vài ngày sau khi bình phục, cô nhận được lá thư từ bạn trai của mình:

"Chào em yêu!

Anh yêu em vì em xinh đẹp. Thế thì với vết sẹo trên mặt em bây giờ anh không thể yêu em được nữa.

Anh yêu em vì em giỏi giang, nhưng bây giờ em có làm được gì đâu. Vậy thì anh không thể yêu em.

Anh yêu em vì em nhanh nhẹn, nhưng thực tế là em đang ngồi trên xe lăn. Đây không phải lý do giúp anh có thể yêu em.

Anh yêu em vì nụ cười của em. Bây giờ anh không thể yêu em nữa vì em lúc nào cũng cau có, than vãn.

Anh yêu em vì em quan tâm đến người khác, nhưng bây giờ mọi người lại phải quan tâm đến em quá nhiều. Anh không nên yêu em nữa.

Đấy, em chẳng có gì khiến anh phải yêu em, vậy mà anh vẫn yêu em. Em có cần lý do nào nữa không, em yêu?!" [1]

[1] Truyện sưu tầm Internet.

Cô gái bật khóc, và chắc chắn cô không cần một lý do nào nữa. Còn các bạn có bao giờ hỏi những người thân của mình vì sao họ yêu bạn không? Tình yêu đôi khi không nhất thiết phải cần lý do đâu bạn ạ!

Đúng, tình yêu không cần lý do. Nó chỉ cần tình cảm và sự hi sinh cho nhau, cần trách nhiệm và cam kết với nhau, cùng vô vàn điều khác nữa mà người ta chỉ có được khi đã trưởng thành. Vì vậy, mẹ không cấm cản khi các con có những "vấn vương", nhưng mong các con hãy giữ đúng giới hạn để tình cảm và cả cuộc sống của các con được tươi vui, trong trẻo như nó đáng có. Nhớ rằng:

"Hãy là hoa, xin hãy khoan là trái,

Hoa nồng hương mà trái lắm khi chua."[2]

[2] Trích từ bài thơ của nhà thơ Tôn Nữ Thu Hồng (1922-1948) được giới thiệu trong "Thi nhân Việt Nam" của Hoài Thanh - Hoài Chân, Đinh Tị và Nxb Văn học, 2013.

Chúc con và các bạn cùng lứa tuổi có được một tuổi trẻ vui tươi và một tình yêu đẹp!

10 lý do yêu người cùng tuổi

S

au bài viết về Lý do để yêu, mẹ quyết định chia sẻ “kinh nghiệm” cho “hậu sinh”, mặc dù “đối tượng” chính là con vẫn chưa lên tiếng.

Từ ngày còn là sinh viên, mẹ vẫn hay được – trước là bạn bè, rồi đến các em khóa sau – xin “tư vấn tình yêu”. Có lẽ bởi chịu khó lắng nghe và chịu khó tích lũy kinh nghiệm từ sách vở nên phán nghe cũng “oách”. Tiết lộ một bí mật là mẹ vẫn mơ ước được trở thành một “chị Hạnh Dung” hay “anh Chánh Văn” một ngày nào đó. Bây giờ thì mẹ chỉ hi vọng những kinh nghiệm này sẽ giúp ích cho con và những người bạn của con khi bước vào “tình trường”, vốn nhiều “gian truân”. Gian truân là vậy nhưng hết lớp này đến lớp khác vẫn “đâm đầu” vào... Ngoài truyền thụ “bí kíp” ra, mẹ có lẽ cũng không thể làm gì hơn.

Trước hết, phải nói là mẹ chủ yếu “phán” trên khía cạnh phụ nữ, vì mẹ chưa từng được làm đàn ông (kiếp sau sẽ cố xem sao, nhưng như thế không được triển khai “bí kíp” làm đẹp thì uổng quá). Theo mẹ thấy thì khi mới bắt đầu yêu, hầu hết các cô gái đều chọn yêu người cùng lứa tuổi, ở đây được hiểu là bằng tuổi hoặc hơn nhau tối đa chừng 3 - 4 tuổi. Có nhiều lý do để nảy sinh tình cảm giữa những nấc tuổi này:

#1. Biết nhau từ lâu, nhưng bỗng dưng một ngày nào đó phát hiện ra “đối tượng” trông cũng “dễ thương”. Điều này thường xảy ra ở con trai nhiều hơn, vì tuổi này con gái thường “trổ mã” nhanh, khiến các chàng “lóa mắt”, nhưng con gái cũng không phải không dễ say nắng. Bối cảnh phổ biến chẳng hạn như, trong một buổi sinh hoạt văn nghệ, thể thao nào đó, dưới ánh đèn sân khấu hay trong bộ đồ thể thao, trông “đối tượng” bỗng trở nên lung linh, khiến tim mình bỗng dưng xao xuyến. Tuổi này dễ rung động nên các “nhân” có chút tài lẻ rất dễ trở thành đối tượng có sức hút. Vì thế, trau dồi các

"bí kíp" như thơ ca, nhạc họa, thể thao hay một môn năng khiếu nào đó vừa giúp bồi đắp vẻ đẹp tâm hồn, lại vừa là một cách tạo nên sức hút riêng.

#2. Bạn ấy cứ hay nhìn trộm mình làm mình sinh "bối rối". Điều này thường hay xảy ra với con gái. Các chàng trai thường không biết, đây cũng có thể là một "vũ khí" hiệu quả, vì phụ nữ thường dễ nảy sinh cảm tình với những người thích mình. Cách "tấn công" thầm lặng này có thể làm đối tượng tự mình "đổ" trước. Nhưng các cô gái cũng phải cẩn thận vì dễ "nhận vơ" lắm. Có khi "bạn ấy" nhìn đứa sau mình lại cứ tưởng "bạn ấy" nhìn mình, sinh ra hi vọng hão huyền.

#3. Đám bạn bè cứ kháo nhiều chuyện về "bạn ấy", nói là bạn ấy thích mình, làm mình sinh tò mò. Từ tò mò, đến "để ý" rồi "đổ" cũng không còn xa lắm. Vì thế, trong vụ này rất nên có "tay trong" để làm PR.

#4. Hai đứa chỉ là bè bạn, nhưng đến một ngày bạn ấy có một cử chỉ "cao thượng" nào đó khiến mình cảm động. Thế là "tèn tén ten, sập bẫy rồi!" Chuyện này rất hay xảy ra với con gái, vì các nàng vốn nhạy cảm với vụ "anh hùng cứu mỹ nhân". Chỉ có điều các chàng trai bây giờ hơi "yểu điệu" quá, nên dễ bỏ qua cơ hội này. Hãy cố lên nhé, phần thưởng rất "hấp dẫn" đấy! Hãy nhớ lại câu chuyện chàng John Willoughby tình cờ xuất hiện đúng lúc để đưa nàng Marianne xinh đẹp đang bị trẹo mắt cá chân về nhà trong Lý trí và tình cảm của Jane Austen. Cuốn tiểu thuyết xuất sắc này đã được Lý An chuyển thành phim với vai Marianne do Kate Winslet đóng và đoạt giải "Phim có hình ảnh đẹp nhất" năm 1998. Để thấy một hành động bình thường như vậy thôi nhưng có khả năng chiếm trọn trái tim một cô gái.

#5. Cuối cùng là một lý do rất "chuối": thích vì "tự ái". Mình vốn là "hot boy/hot girl" gì đó, bao nhiêu người theo đuổi, mà hắn chẳng để ý gì. Tuổi trẻ dễ tự ái, thích khẳng định mình, "nổi máu" anh hùng lên, thích ra tay chinh phục xem sao. Kết cục là chính mình lại mắc vào lưới của mình.

Đó là 5 lý do khiến người cùng lứa tuổi dễ cảm mến nhau. Ngoài ra, ở tuổi hoa niên, yêu người đồng lứa cũng có nhiều điểm cộng:

#1. Hơn nhau chừng 3-4 tuổi, cả hai lại cùng ở lứa tuổi đi học, có nghĩa là đang học cùng trường, dễ có điều kiện gần gũi, tiếp xúc. Như vậy hai bên có chung nhiều mối quan tâm. Khi đang đi học, tuổi này thường cảm thấy xa cách với những đối tượng đã đi làm. Con gái còn có thể yêu người đã đi làm chứ con trai rất hiếm khi. Hơn nữa, nếu là sinh viên thì đây lại là thời gian đầu tiên được sống xa nhà, sẽ dễ tìm kiếm các mối quan hệ mới để bù đắp, chia sẻ, giúp đỡ nhau. Đây là điều kiện rất thuận lợi để tình cảm phát triển.

#2. Tình yêu thời học sinh, sinh viên thường rất vô tư, trong trẻo do cả hai đều chưa có nhiều gánh nặng đời sống hay mối ưu tư khác ngoài học tập và gia đình. Chuyện tiền bạc lúc này ít can thiệp vào tình cảm của hai bên. Những rào cản như sự khác biệt về gia cảnh, quê quán,... chưa được thể hiện rõ. Vì vậy, mọi người đều công nhận tình yêu thời sinh viên trong trẻo và chân thành hơn cả.

#3. Hầu hết tình yêu của các cặp ở lứa tuổi này đều xuất phát từ tình bạn. Đây là yếu tố cơ bản cho sự bền vững của tình cảm vì tình yêu vốn được mô tả như một đứa trẻ xinh đẹp nhưng nghịch ngợm và lại bị bịt mắt nữa. Nếu đã có những hiểu biết về nhau khi còn là bè bạn sẽ dễ vượt qua cú sốc khi va chạm với thực tế hơn. “Bọn hắn” còn cùng trải qua những cột mốc quan trọng như: nhập trường, đi học, đi thi,... Những yếu tố ấy kéo “bọn hắn” lại gần nhau hơn và tạo nên sự đồng cảm, dẫn đến tình yêu.

#4. Những người cùng lứa tuổi sẽ dễ dàng tìm thấy sự đồng cảm về sở thích như thời trang, ca nhạc, sách vở... “Bọn hắn” cũng chia sẻ những sở thích như tiếp nhận những công nghệ và làn sóng mới của giới trẻ. Không ít tình cảm đã nảy sinh vì cả hai cùng “thần tượng” một ca sĩ hay diễn viên nào đó. Những cơ hội gần nhau như khi sinh hoạt cùng Fan Club càng khiến các bên dễ nảy sinh tình cảm.

#5. Tình yêu giữa những bạn cùng lứa tuổi này thường bình đẳng hơn. Ngay cả khi con trai hơn con gái khoảng 3-4 tuổi thì nữ vẫn già

dặn hơn nên tránh được chuyện phải theo ý người khác. Vào thời buổi thanh niên “cứng đầu cứng cổ” như hiện nay thì được bình đẳng trong tình cảm cũng là một lợi thế lớn!

Vài lời bàn lộn xộn để con và các bạn tham khảo. Tuy nhiên, việc rèn giũa bản thân, bồi đắp cả năng lực thể chất, trí óc và tâm hồn là việc mà ngay cả khi yêu đương cũng không thể “quên bẵng”; yêu thương chăm sóc gia đình và những người xung quanh vẫn là những việc cần được ưu tiên.

Bonus cho con gái của mẹ bài thơ của một nhà thơ mẹ rất thích:

“Yêu là chết trong lòng một ít

Nhưng không yêu là chết dài dài

Không yêu, người ta nói mình “xăng pha nhớt”

Con gái dại gì hờ hững trước con trai

Yêu là... yếu, còn ôm là... ốm

Mới tập yêu em đã nhẹ người

Đang bốn chục, em rớt luôn mười ký

Em còn đi học, mấy anh ơi!”[3]

[3] *Bài thơ “Tình yêu” của nhà thơ Bùi Chí Vinh.*

10 lý do để yêu và không yêu người hơn tuổi

B

ài viết “10 lý do để yêu người bằng tuổi” khi được đưa lên Facebook đã nhận được sự phản hồi khá sôi nổi từ phía con và các bạn đồng lứa với con. Có vài ba bạn đã hỏi mẹ về bài viết sắp tới, có bạn gợi ý là viết về “yêu người hơn tuổi”, có bạn lại bảo nên viết về “yêu người thứ ba”. Nếu có thì giờ, mẹ mong được đáp ứng hết các yêu cầu. Lòng mẹ thật sự rất vui khi được chia sẻ những trải nghiệm của mình với lứa “hậu sinh”. Thiết nghĩ, món “yêu” này mẹ cũng giắt lưng kha khá bí quyết và kinh nghiệm. Theo trình tự thì bài viết này sẽ là về “yêu người hơn tuổi”.

Trước hết, phải nhấn mạnh lại là, mẹ luôn tiếp cận các vấn đề từ hướng “phụ nữ” nên bài viết này cũng bàn về lý do vì sao phụ nữ rất nhiều người chọn và yêu nam giới hơn tuổi, tức là hơn từ 5-7 tuổi đến hàng chục tuổi. Như mẹ nhận thấy, phụ nữ thường thích yêu người hơn tuổi vì những lý do căn bản sau:

#1. Phụ nữ thường có xu hướng tìm một người đàn ông hơn hẳn mình về lứa tuổi để có thể tin cậy và nương tựa. Những người đàn ông hơn hẳn một lứa tuổi khiến chị em phụ nữ cảm nhận được sự chín chắn và an toàn. Phụ nữ ở giai đoạn dậy thì thường phát triển sớm hơn nên với nam giới hơn vài ba tuổi cũng cảm thấy như ngang hàng. Vì vậy, một lứa tuổi ở đây được hiểu là hơn từ 7-8 tuổi đến khoảng 15 tuổi. Nhiều hơn nữa thì lại thành ra hai thế hệ, rất khó tìm thấy sự đồng cảm và chia sẻ.

#2. Nam giới hơn tuổi sẽ đi làm sớm hơn và cũng ổn định công việc sớm hơn, khi các cô gái trẻ mới chân ướt chân ráo vào đời thì các anh đã thành đạt ở mức độ nào đó. Không thể phủ nhận, sự thành đạt trong công việc cũng như sự chín chắn, điềm đạm trong phong

thái, ứng xử đều làm tăng sức hấp dẫn của đàn ông trước phụ nữ. Vốn bị coi là “phái xấu”, đàn ông tất nhiên mong mỏi có được càng nhiều “vũ khí lợi hại’’ càng tốt cho công cuộc chinh phục của mình. Phụ nữ thường dễ xiêu lòng lúc ban đầu, song nếu người đàn ông không giữ mãi được tinh thần cầu tiến thì sức hấp dẫn bởi vẻ hào nhoáng ban đầu ấy sẽ không giúp các anh duy trì được một tình cảm bền lâu. Cũng là áp lực lớn đấy, phải không các chàng trai?!

#3. Các cụ nhà ta vẫn bảo rằng, bởi vất vả với gia đình và con cái, phụ nữ thường nhanh già và nhanh “xuống mã’’ hơn đàn ông. Vì vậy, các bà mẹ thường khuyến khích con gái yêu người hơn mình 5-7 tuổi gì đó để sau này khỏi lo bị chê là già hơn chồng. Song xem ra, với cuộc sống phát triển như bây giờ, phụ nữ có vô vàn điều kiện chăm sóc bản thân và làm mới vẻ ngoài; trong khi nam giới sau tuổi 40, ổn định công việc và có chút địa vị, thường “phát huy” tính lười biếng, ham ăn nhậu, một số còn “ở dơ’’ nữa nên không ít ông chồng nom bê bối hơn vợ nhiều (ví dụ sinh động có lẽ con thấy kha khá nhiều). Vì vậy, lý do này có vẻ đang trở nên thiếu sức thuyết phục!

#4. Người ta vẫn bảo nhau, chị em phụ nữ gọi “phái mạnh’’ một tiếng “anh’’ thì “đi đâu mà thiệt’’. Nhưng nếu một cô chẳng may sa bẫy một anh “phi công trẻ” thì sẽ gặp khá nhiều lúng túng lẫn phiền phức trong việc tìm cách xưng hô phù hợp; chưa kể không ít trường hợp vấp phải sự phản đối dữ dội từ gia đình. Những vấn đề tưởng như nhỏ nhặt này thật ra lại trở thành rào cản cho một sự khởi đầu vì “vạn sự khởi đầu nan”, nếu cả hai bên không dám mạnh dạn thay đổi tư duy và nghĩ “thoáng’’ ra thì câu chuyện tình yêu sẽ khó mà bắt đầu được. Thành ra một “anh già” nào đó tự dưng đã có ưu thế hơn, không phải vượt qua rào cản ấy.

#5. Bản tính phụ nữ thích được chiều chuộng, làm nũng, “lằng nhằng” đôi chút với “phái xấu”. Nạn nhân đầu tiên của vụ này là “cụ ông” và anh trai ở nhà. Nhưng “năng lực’’ sẽ phát triển theo lứa tuổi, càng lớn thì nhu cầu tìm kiếm “nạn nhân” càng cao. Vì vậy, “chàng khờ” nào rơi vào tay mình sẽ trở thành nạn nhân chủ yếu. Nhưng làm nũng với đám “chíp hôi” ngang hoặc kém tuổi thì đôi khi còn bị… làm nũng ngược. Vì vậy, tiện nhất là kiếm “nạn nhân” lớn tuổi

hơn để tiện “tác oai tác quái”. Tiếc rằng, lợi thế này ít khi duy trì được lâu dài. Nam giới nhiều anh vốn được âu yếm gọi là “em bé lớn xác’’, lại thêm thói quen được chiều chuộng, nên hầu hết các chàng sau khi “chắc chân” rồi là quên luôn việc ga-lăng với các nàng (nếu còn cũng chỉ là với người ngoài, hoặc khi có khách để “đẹp mặt”), ngược lại còn quay sang đòi hỏi sự chiều chuộng ở nàng. Thành ra rất nhiều “đại tiểu thư” vỡ mộng khi nhận ra thực chất cái cột mình định dựa vào lại chỉ biết dựa vào mình thôi!

#6. Con gái thường thích “lấy le” với những người xung quanh, nhất là về “hắn ta”. Một cô gái bình thường cũng có ít nhất một vài anh chàng cùng lứa theo đuổi. Cách hay nhất để từ chối những ‘‘cái đuôi’’ là kiếm một anh chàng trông già dặn hơn hẳn, kinh nghiệm đầy mình để “cái đuôi’’ tự đứt. Nhưng lợi thế này rất “ngắn hạn”, rất có thể anh chàng “râu ria” chững chạc đó lại chỉ là “râu dán” mà thôi. Bản chất con người không phụ thuộc vào tuổi tác hay vẻ bề ngoài đâu nhé, các cô gái mộng mơ của tôi!

Như vậy, yêu người hơn tuổi với con gái có vẻ là được lợi nhiều bề, vừa hợp với “thuần phong mỹ tục”, vừa dễ làm nũng hay “lấy le” với bạn bè. Tuy nhiên, yêu người hơn tuổi cũng có một số điểm bất lợi mà hầu như ai cũng thấy:

#1. Chênh nhau 5-6 tuổi trở lên là tâm sinh lý đã có nhiều khác biệt, nhất là khi không cùng môi trường sinh hoạt. Khi con gái còn đi học thì con trai đã đi làm rồi. Vì vậy, mối quan tâm, sở thích cũng khác nhau. Khi “nàng” còn muốn đi lang thang nhặt lá xem hoa ngắm trời mây trăng gió, xem phim, gặp gỡ thần tượng ca nhạc, tụ họp bạn bè buôn dưa lê… thì “chàng” đang đau đầu lo sự nghiệp, công việc, rồi trăm việc gia đình, họ hàng… Tình yêu vì thế cũng có thể kém đi sự lãng mạn mà đã là con gái ai cũng mong mỏi.

#2. Khi người đàn ông đã bắt đầu lo sự nghiệp, tiền bạc, công danh…, mặt tốt là người phụ nữ có thể tìm được chỗ dựa, nhưng đổi lại là không thể cầu mong một tình cảm trong trẻo, thuần khiết như thuở cả hai còn đi học. Va chạm với thực tế, giắt lưng vài mối tình, nếm vị đắng đầu đời… người đàn ông chững chạc, hấp dẫn hơn mà cũng chặt chẽ, cân nhắc kỹ lưỡng thiệt hơn trong tình yêu.

Đây cũng chính là lý do vì sao nhiều mối tình sinh viên rất đẹp đã tan vỡ khi một trong hai người bắt đầu đi làm.

#3. Bất lợi lớn nhất của việc yêu người hơn tuổi là nguy cơ mất bình đẳng trong tình yêu. Nam giới Việt Nam vốn có truyền thống gia trưởng, thích người yêu/vợ ngoan hiền, “bảo sao nghe vậy”. Khi yêu người bằng tuổi, phụ nữ có nhiều cơ hội “đòi’’ bình đẳng hơn. Còn đối với người đàn ông hơn nhiều tuổi và hơn cả nhiều mặt khác, tính gia trưởng một khi đã trỗi dậy thì phụ nữ cũng rất vất vả để chung sống, hoặc là nhẫn nhịn chịu đựng, từ từ tìm cách dung hòa, hoặc là chỉ còn nước “sổ lồng sáo bay’’. Trong thời buổi con gái được học hành, “tung tẩy” như bây giờ, chấp nhận điều này là rất khó, vì thế đã không ít cô tung bay thay vì nhẫn nhịn. Nhiều chuyên gia tâm lý đã gọi tính gia trưởng là “tội đồ của tình yêu”. Nhưng trong một xã hội mà truyền thống trọng nam đã ăn sâu như ở Việt Nam, tìm được một người đàn ông không có tính này (hoặc biết kiềm chế nó) thật khó, tuy không đến mức mò kim đáy bể thì cũng không nhiều phụ nữ có cơ may gặp được.

Đôi dòng suy nghĩ của mẹ, có chăng chỉ giúp các con hiểu được thêm đôi điều về những thực tế đang diễn ra trong cuộc sống của chúng ta. Phần còn lại, mẹ tin rằng mỗi thiếu nữ trong các con có thể tự tìm câu trả lời cho chính mình.

Chúc các con may mắn, và trên hết là sáng suốt!

Giấc mộng soái ca

N

gười con gái nào cũng mơ về một “bạch mã hoàng tử”, đẹp trai, hào hoa, yêu thương và hiểu mình ngay cả khi mình không nói ra. Ngôn ngữ teen thời nay gọi là “soái ca”. Nhưng đời không như mơ. Bước vào hôn nhân ta mới thấy tìm được người yêu thương mình đã khó, tìm được người hiểu mình còn khó hơn nhiều. Sống bên nhau 24/24h, những bất đồng khiến cả hai mệt mỏi và trong thâm tâm, tôi tin cặp vợ chồng nào cũng có lúc ước ao tìm được “nửa đích thực” của mình.

Tôi viết lách nên hay thức khuya. 12 giờ trên VTV3 thường chiếu phim khá hay, đêm khuya thanh vắng xem càng dễ thấm hơn.

Có lần, tôi xem một phim nhiều tập của Trung Quốc, kể về chuyện tình của một cặp vợ chồng trải suốt giai đoạn lịch sử từ những năm 40 của thế kỷ 20 đến đầu thế kỷ 21. Trong phong trào học sinh - sinh viên viết thư cho quân nhân, một cô nữ sinh trường Y làm quen với một anh lính. Cô gái con nhà tư sản, học giỏi, tinh tế, có nhiều chàng trai cùng hoàn cảnh theo đuổi và chàng lính đẹp trai, cao ráo, mộc mạc, hình mẫu của các đồng nghiệp – tưởng chẳng có gì chung với nhau nhưng khi gặp nhau lại nhanh chóng rơi vào lưới tình. Cô gái buồn khổ, cô đơn – vì lý lịch gia đình, vì bố mẹ đang kẹt ở Hồng Kông – đã tìm được chỗ dựa vững vàng bên người quân nhân mạnh mẽ, hào sảng.

Bất chấp mọi lời can ngăn vì sự khác biệt quá lớn giữa hai người – thậm chí cấp trên còn nghiêm túc nói chuyện với anh quân nhân, rằng mọi kế hoạch đề bạt cho anh sẽ bị hủy bỏ nếu anh dính líu đến cô gái xuất thân từ “thành phần bóc lột” như vậy – hai người vẫn lấy nhau và sống rất hạnh phúc. Cả hai đều trân trọng và dám chấp nhận những khác biệt ở nhau nên từ chỗ nghi ngờ, mọi người đều an tâm về cặp đôi ấy.

Tình cảm của họ càng được khẳng định trong thời kỳ Cách mạng Văn hóa. Cô gái tốt nghiệp, trở thành bác sĩ, đang từ người được kính trọng thành tội đồ của xã hội. Người chồng bị cả gia đình và cơ quan gây sức ép là phải bỏ vợ nếu muốn giữ con đường binh nghiệp, nhưng anh dứt khoát từ chối. Ngay cả khi người vợ vì bênh vực người bạn thuở ấu thơ (cũng từng là người yêu cũ) bị đấu tố và bị vu cho tội hủ hóa, người chồng vẫn nhất định ở bên vợ, thậm chí còn thay vợ chăm sóc bạn để vợ khỏi mang tiếng. Khi người vợ bị chuyển công tác về vùng rừng núi, anh dứt khoát gửi con cho bố mẹ, xin chuyển công tác đi theo vợ, bất chấp gia đình ngăn cản.

Rồi sóng gió cũng qua đi, người vợ được quay về thành phố, công danh sự nghiệp ngày càng rỡ ràng. Bố mẹ cô ở Hồng Kông cũng quay về, chia tài sản cho con gái. Những khác biệt trong lối sống, suy nghĩ bộc lộ càng rõ. Người chồng ngơ ngác trong hoàn cảnh mới nhưng hoàn toàn tin tưởng vào sự lèo lái của vợ, hết lòng trợ giúp cô. Người vợ cũng toàn tâm toàn ý với gia đình, chăm sóc cả nhà chồng rất tận tình nên bố mẹ chồng cũng hết nghi kỵ, các em chồng rất coi trọng vì cô hiểu biết, có tình có lý. Có chi tiết rất đời thường: cô là bác sĩ nên ép chồng ăn uống chừng mực, hạn chế bia rượu và kiêng những món nhiều dầu mỡ, vốn là món khoái khẩu của chồng. Ông chồng thèm quá, trốn sang nhà bạn, vốn lấy vợ cùng hoàn cảnh, rất chiều chồng nên nấu mọi món ăn theo ý chồng. Bà vợ biết được, chạy sang tận nơi kéo chồng về và lên lớp cho hai vợ chồng ông bạn một trận về ăn uống lành mạnh. Lúc ấy tôi cũng nghĩ bà này quá đáng, làm mất mặt chồng.

Nhưng một thời gian sau, ông bạn còn trẻ hơn chồng mắc bệnh huyết áp cao, xơ gan, tiểu đường, lệt bệt mấy năm rồi qua đời, còn ông chồng vẫn khỏe mạnh, tráng kiện thì mọi người mới thấy bà vợ đúng.

Con cái lớn đi xa, hai vợ chồng ngày càng gắn bó. Bà vợ bé xíu lanh chanh, luôn cằn nhằn chồng, còn chồng cao lớn, râu tóc bạc phơ chỉ cười xòa, che chở cho vợ. Đến kỷ niệm 50 năm ngày cưới, ông chồng chiều vợ đi mua vé xem ba-lê mời vợ đi. Bà vợ xem say sưa, giữa chừng quay sang chồng định chia sẻ thì thấy chồng đã

ngủ từ khi nào. Thay vì bực bội, bà vợ chỉ mỉm cười bao dung rồi đưa tay nâng đầu cho chồng ngủ yên, mắt vẫn nhìn lên sân khấu.

Cảnh cuối cùng là cảnh hai người bên nhau trong rạp, người vợ vừa xem ba-lê vừa nâng đầu cho người chồng đang ngủ say.

Thiết nghĩ, “soái ca” chỉ cần đơn giản là vậy!

Chuyện tình buồn thời bao cấp

Đ

i công tác, tôi tình cờ làm quen với một anh người Hà Nội gốc, học đại học và nghiên cứu sinh ở Nga về rồi làm cán bộ Nhà nước, tức là có nhiều điểm tương đồng nên hay nói chuyện với nhau.

Khi hỏi chuyện gia đình, anh bảo vợ anh không học ở Nga mà học trong nước, đi học về mới quen và cưới. Tôi ngạc nhiên hỏi: “Anh đi Nga từ năm 17 tuổi, ở Nga đến 9 năm mà không yêu ai bên ấy?” Anh bảo chuyện khá dài.

Năm học lớp 10, anh làm lớp trưởng nên các bạn gái cũng để ý. Khi anh ra nước ngoài, vẫn thư từ với bạn cùng lớp, sau 2 năm thì yêu một cô bạn trong số ấy. Anh kể, thanh niên 18-20 mà tuần nào cũng chỉ viết thư, kể lể yêu đương chứ thực tế chưa từng cầm tay nhau, bố mẹ hai bên chưa hề biết mặt bạn con.

Hồi ấy, con gái 24 coi như ế, nên con gái ngoài 20 mà chưa có người yêu là bố mẹ lo lắng lắm. Hơn nữa anh lại biền biệt ở nước ngoài, liên lạc rất khó khăn nên gia đình cô càng không tin tưởng. Đến năm thứ 4, cô nhất định đòi anh về nước, anh xin phép nhà trường, gói ghém hành lý, gom góp tiền bạc đi hơn 1.000 cây số từ Kiev lên Moscow gặp Đại sứ quán để xin về phép nhưng sứ quán nhất định không cho, đành ngậm ngùi quay về. Thế là cô bị gia đình ép đi lấy chồng. Khi tốt nghiệp đại học, anh về nước thì “ván đã đóng thuyền”, chỉ còn biết lén gặp nhau, ôm nhau mà khóc thôi. Kỷ niệm duy nhất là hàng bó thư từ và vài nụ hôn đẫm nước mắt…

Nhưng anh bảo, cũng nhờ thất tình mà anh quyết tâm quay lại Nga học tiến sĩ, dùi mài kinh sử với kết quả rất cao. Sau khi học xong anh mới về nước lấy vợ, công thành danh toại. Chỉ tiếc cho cô người yêu học Y, bị gia đình ép lấy một người chồng là quân nhân, tính tình khô khan trong khi cô đang yêu người khác nên không thể

hạnh phúc. Thậm chí, mấy chục năm sau gặp lại nhau lúc họp lớp, gặp con trai cô đến đón mẹ, cả lớp đều ngạc nhiên thấy con cô khá giống anh. Bạn bè trêu thì cô chỉ lấp lửng: “Đời nó vậy!”, làm anh rất khó xử vì anh biết chắc mình không liên quan gì!

Nghe chuyện này, tôi lại nhớ đến bài thơ của lớp trẻ bây giờ: “Anh ngủ thêm đi anh, em phải dậy… lấy chồng”... Việc bố mẹ can thiệp quá sâu vào hôn nhân của con cái, biến không chỉ con gái mà cả con rể và cháu mình thành kẻ bất hạnh dường như không phải chuyện hiếm thấy ở Việt Nam.

Chừng nào các ông bố bà mẹ còn cho rằng điều ấy là đúng, là tốt cho con, là thương con, chừng ấy còn có nhiều gia đình không hạnh phúc.

Những ngộ nhận khi kết hôn

A

i cũng biết, lập gia đình là điều cực kỳ quan trọng trong đời người, ngang với việc chọn nghề nghiệp hoặc còn hơn nữa, đặc biệt với phụ nữ. Thời đại dù tân tiến nhưng với phụ nữ, gia đình vẫn được coi là “sự nghiệp” quan trọng hàng đầu.

Tuy nhiên, có một điều luôn khiến tôi ngạc nhiên là chúng ta mất ít nhất 15 năm để học nghề với đủ loại tài liệu chỉ dẫn, nhưng với một việc khó khăn hơn nhiều là lập gia đình thì lại gần như chẳng được học gì cả. Hơn nữa, có thể được đào tạo nghề này rồi lại làm nghề khác nhưng làm vợ, làm chồng thì vẫn được mặc nhận là không thể thay đổi được. Vì vậy, không lấy gì làm lạ khi số người gặp bất hạnh trong hôn nhân cao như vậy, tỷ lệ ly hôn cũng ngày càng cao. Và có điều lạ là khi đời sống khá giả hơn, người ta hình như lại ly hôn nhiều hơn và bất hạnh hơn?! Phải chăng, con trẻ ngày nay quá được chiều chuộng, không biết chăm lo cho người khác, khiến đời sống hôn nhân càng trở nên mong manh?

Có câu chuyện đùa: “Ai cũng biết ly hôn là bất hạnh lớn nhất của đời người và nguyên nhân sâu xa của ly hôn là kết hôn. Vậy muốn tránh khỏi kết cục bất hạnh ấy chỉ cần đừng kết hôn nữa.” Tôi không cực đoan thế, chỉ muốn chỉ ra một số ngộ nhận phổ biến khi người trẻ mới kết hôn, khiến họ dễ rơi vào thất vọng và không bao giờ cảm thấy mãn nguyện trong hôn nhân.

Ngộ nhận #1: Muốn hạnh phúc, ta phải tìm được đúng một nửa của mình.

Mộng tưởng rằng ở đâu đó có một người sinh ra để dành cho mình khiến không ít người trẻ khi gặp thất vọng trong hôn nhân dễ sinh ra “đứng núi này trông núi nọ”. Thực tế đời sống của các cặp vợ chồng hạnh phúc cho thấy, chỉ cần tìm được người “khá” phù hợp, rồi trên

hành trình đồng hành cùng nhau trong hôn nhân, hai người cùng phải điều chỉnh bản thân để tìm được sự hòa hợp thực sự. Dù cho có tìm được một người phù hợp với mình thời thanh xuân thì trong mấy chục năm chung sống, hai bên vẫn phải không ngừng "làm mới mình" để thích ứng với nửa kia.

Ngộ nhận #2: Nếu tìm đúng người, anh/cô ấy sẽ đem lại hạnh phúc cho mình.

Tôi cảm thấy sự thụ động trong những quan niệm như thế. Dù lấy ai đi nữa thì hạnh phúc cũng không phải là thứ người khác có thể đem lại cho bạn, đó là cảm nhận của riêng bạn, do bạn tự kiếm tìm.

Bạn thích ăn cơm còn chồng thích ăn phở. Vì yêu bạn, anh ấy mua phở cho bạn ăn nhưng đâu vì thế mà bạn hài lòng? Hạnh phúc trong hôn nhân nằm ở sự chia sẻ giữa hai người. Cả hai cùng phải tìm cách khiến cho mình và người kia cảm nhận được niềm hạnh phúc, tức là vừa biết chăm sóc mình vừa nghĩ đến người kia. Đừng ngồi yên chờ đợi rồi lại oán hận người kia không làm mình hạnh phúc. Hạnh phúc chỉ đến với những tâm hồn chủ động tạo ra nó mà thôi.

Ngộ nhận #3: Sau khi kết hôn, bạn phải tuyệt đối thuộc về người bạn đời.

Rất nhiều người có tính sở hữu quá cao nên giữ chặt lấy vợ/chồng mình, thậm chí còn ghen tuông mù quáng và vô căn cứ. Nhưng nhu cầu giao tiếp của con người rất cao, kết hôn xong không có nghĩa là dừng nhu cầu ấy lại. Nếu chỉ thu gọn thế giới vào đời sống vợ chồng, cả hai sẽ nhanh chóng cảm thấy ngột ngạt và mệt mỏi. Nếu một trong hai người vợ/chồng chịu sự kiếm soát thái quá của người còn lại thì sớm muộn cũng có xung đột xảy ra.

Ngoài ra, mỗi người bên cạnh vai trò làm người vợ/chồng còn có những trách nhiệm khác nhau trong gia đình lớn như làm con, làm anh/chị/em... Không vì lập gia đình mà chúng ta trút bỏ hết những vai trò đó. Quan tâm đến mọi người mang lại cho bạn cảm giác

hạnh phúc đủ đầy, bạn sẽ cảm nhận sợi dây bền chặt neo đậu bạn vào cuộc sống này.

Bên cạnh đó, các mối quan hệ bạn bè, đồng nghiệp ngoài hôn nhân giúp cho đời sống hôn nhân có thể duy trì sự cân bằng. Khi đời sống gia đình và đời sống xã hội, nội tâm và ngoại giới hài hòa, hôn nhân cũng sẽ có một nhịp thở bình ổn.

Ngộ nhận #4: Càng yêu nhau thì khi kết hôn càng hạnh phúc.

Ngộ nhận này cho đến nay vẫn còn rất phổ biến, chưa kể nó còn được cho là đúng đắn và được cổ vũ. Ông bà ta ngày xưa có câu: “Yêu nhau lắm cắn nhau đau”, nghe vô lý nhưng thật ra rất thấu lý thấu tình. Càng yêu, chúng ta càng kỳ vọng vào người mình yêu. Khi còn yêu, thời gian bên nhau không nhiều nên cả hai bên dồn hết tâm sức vào thời gian gặp mặt, khiến chúng ta thấy ở bên người đó thật tuyệt vời. Nhưng khi kết hôn, ở bên nhau cả ngày, chúng ta sẽ trở về con người thực của mình. Nếu không lường trước thực tế, cả hai dễ rơi vào thất vọng. Không ít người tuy không nói ra nhưng thầm nghĩ rằng: “Tôi tưởng anh/cô tuyệt vời thế nào chứ cũng chỉ như người khác thôi!” hoặc “Tôi đã nhầm khi lấy anh/cô”. Đến khi gặp người khác, cả hai mới nhận ra sự việc không tồi tệ đến vậy, chỉ là mình đã kỳ vọng quá cao vào người kia mà thôi. Cuộc sống có va vấp, giận hờn, cãi vã cũng là điều dễ hiểu. Khi đó, cả hai người đều phải dùng đến lý trí – thay vì kỳ vọng – để cân bằng lại. Trộm nghĩ, những người yêu nhau “vừa vừa” có khi lại dễ dàng chung sống hơn trong hôn nhân?!

Ngộ nhận #5: Chỉ cần tình yêu đủ mạnh, bạn sẽ vượt qua mọi trở ngại để hạnh phúc và ngược lại chỉ cần vượt qua trở ngại, tình yêu sẽ càng mạnh mẽ.

Hôn nhân giống như cái cây mà tình yêu là hạt giống. Các cụ đã đúc rút “nhất nước, nhì phân, tam cần, tứ giống”, từ hạt giống thành cây là cả một quá trình dài lâu và cần rất nhiều điều kiện, sự chăm sóc. Bạn có thể có hạt giống tốt, nhưng nếu gieo trồng vào nơi đất khô cằn, khí hậu không thích hợp, không chăm sóc thường xuyên thì cây sẽ còi cọc, thậm chí chết rất nhanh. Ở Việt Nam, vai trò của

cha mẹ trong hôn nhân của con cái vẫn còn rất lớn. Hai bên cưới nhau mà bố mẹ không ủng hộ thì xác suất hạnh phúc rất thấp vì sự dũng cảm của hai người thường chỉ đủ để họ làm lễ cưới với nhau. Đến khi chung sống, hai bên cũng không thể "bỏ" được gia đình hay bố mẹ mình, mâu thuẫn nảy sinh, thậm chí đối đầu, làm hôn nhân tan vỡ. Đặc biệt, người con trai thường vẫn giữ tâm lý: vợ mình, dù được bố mẹ chấp nhận hay không, vẫn là nàng dâu và phải làm dâu, tỏ ra "bênh" mẹ hơn "bênh" vợ, đẩy người vợ vào thế lưỡng nan mà không kêu ai được, với nhà ngoại cũng không dám thở than vì đã trót cãi lời bố mẹ để lấy người ta. Vì vậy, những bạn trẻ yêu nhau muốn tiến tới hôn nhân mà không được sự ủng hộ của gia đình nên suy nghĩ kỹ xem mình có đủ dũng cảm để đương đầu với những thử thách trước mắt và dài lâu không. Nếu chỉ vin vào một chữ "tình" mong manh, chỉ e rằng cuộc hôn nhân của bạn chẳng được bền lâu.

Ngộ nhận #6: Bạn chỉ kết hôn với một người, những chuyện khác như gia đình, bạn bè cô/anh ấy bạn không cần bận tâm.

Cũng như bạn, trước khi lấy vợ/chồng, anh/cô ấy được sinh ra và lớn lên, được nuôi dưỡng và giáo dục trong một gia đình khác, chịu ảnh hưởng rất nhiều bởi truyền thống ứng xử trong gia đình và những người thân. Với những dân tộc có văn hóa trọng gia tộc như người Việt, lấy ai là "lấy" cả gia đình dòng họ, hạnh phúc hay bất hạnh của bạn nếu không nói là phụ thuộc, cũng sẽ chịu ảnh hưởng khá nhiều từ gia đình, bạn bè của người bạn chọn. Biết bao mối tình thề non hẹn biển đã tan vỡ chỉ vì một vài nhận xét không thiện chí từ bố mẹ, họ hàng, bạn bè.

Ngược lại, cũng có không ít nàng dâu chàng rể gạt hẳn gia đình chồng/vợ sang một bên, quá đề cao bản thân. Quan tâm, chăm sóc gia đình chồng/vợ và chính gia đình mình không có nghĩa là hi sinh đời sống riêng tư hay tự do cá nhân. Bạn sẽ tìm được sự cân bằng nếu có quan điểm độc lập và rõ ràng. Chưa kể, quan tâm đến người thân của vợ/chồng là cách tốt nhất để tìm "đồng minh" cũng như sự đồng cảm từ họ.

Ngộ nhận #7: Bằng tình yêu, bạn có thể làm thay đổi những thói hư tật xấu của nhau như cờ bạc, rượu chè, thô lỗ, hoang phí, hay thậm chí vũ phu.

Làm gì có ai không có khuyết điểm cơ chứ! Tâm lý học đã chứng minh, sau ba tuổi, tính cách con người đã định hình rồi, không thay đổi được nữa. Ai cũng biết "dời non lấp biển" ngay cả trong thời kỳ đầy máy móc hiện đại như bây giờ còn là chuyện không tưởng, thế mà núi sông còn dễ đổi chứ bản tính khó dời!

Người Pháp có câu: "Chỉ một người đàn ông dốt mới tin sau đám cưới vợ anh ta vẫn như trước" (vì cuộc sống gia đình vất vả sẽ làm phụ nữ không còn xinh đẹp, nhẹ nhàng, đỏm dáng) và "chỉ người đàn bà điên mới tin là sau đám cưới có thể làm chồng mình thay đổi" (biến người lười biếng thành chăm chỉ, ở bẩn thành ở sạch chẳng hạn). Hôn nhân không phải là chuyện của vài ngày hay vài tháng, và cũng không có giải lao. Mâu thuẫn trong hôn nhân cũng không phải sinh ra bởi bất đồng ở những điều to tát như lý tưởng hay quan niệm sống như nhiều bạn vẫn tưởng, mà phần lớn đều xuất phát từ những điều nhỏ nhặt hằng ngày như: người nhanh nhảu sống với người chậm chạp, người cẩn thận phải chịu đựng người cẩu thả, người ngăn nắp suốt ngày phải dọn dẹp cho người bừa bộn… Tự cổ xưa, lý do cho phép ly hôn, bên cạnh những chuyện như ngoại tình hay vũ phu, phổ biến nhất lại là lý do rất chung chung là tính tình không hợp và lý do này chiếm đến trên 90% các vụ ly hôn.

Khi chưa sống cùng nhau, cá tính và thói quen sinh hoạt khó lộ ra hết và chúng ta cũng chưa lường được sức chịu đựng của mình đến đâu (vì vậy "sống thử" được phương Tây rất ưa chuộng trước khi "chui đầu vào rọ"). Tôi từng quen một cô bạn có ông chồng đẹp trai, làm ra tiền, chiều vợ nhưng có lần tôi nghe cô ấy than "chán quá", vì anh ấy ăn gì cũng phải nấu nhừ trong khi cô ấy thích ăn chín tới nên cả năm chẳng bao giờ hai người có bữa ăn ngon cùng nhau. Có lần hì hục nấu xong bị chồng chê, bực quá, cô ấy bảo: "Chả lẽ cả đời em cứ phải nhai và nhổ vào mồm anh à?" Thế là họ ly dị!

Những chuyện tưởng “tào lao” như vậy còn không thay đổi được – và cũng nhất định không chịu nhường nhịn nhau – nữa là những tật xấu như cờ bạc, rượu chè, thô lỗ, vũ phu… Cô gái/chàng trai ngốc ngếch nào còn tin là thay đổi được những thói tật xấu đó của chồng/vợ thì có lẽ bởi họ cam chịu để đánh đổi lấy một điều gì đó từ cuộc hôn nhân, để giữ cho con cái “có bố” như nhiều chị em phụ nữ thường ngậm ngùi nói; và rồi cũng có ngày “được” lên báo trong mục hình sự vì tự tử hay là nạn nhân của bạo hành. Còn nếu không muốn trở thành nạn nhân, tòa án xử lý ly hôn là điểm đến cho bạn – những người có lòng can đảm.

Và thay vì để cuộc hôn nhân của mình dẫn đến hai nẻo không mong muốn trên, bạn hãy tìm hiểu kỹ càng cá tính cũng như tật xấu của nhau khi yêu, và chỉ khi tin chắc mình có thể chấp nhận được thì mới đi đến hôn nhân, bạn nhé!

Ngộ nhận #8: Cô/anh ấy càng ghen chứng tỏ họ càng yêu bạn. Chỉ cần bạn chung thủy, họ sẽ hiểu và hết ghen tuông.

Một ảo tưởng to đùng nữa!

Quá nhiều bạn trẻ bảo tôi “có yêu mới ghen” và tự hào khoe người yêu ghen mình, vì như vậy chứng tỏ họ yêu mình. Đúng là có yêu có ghen, nhưng ghen không chắc đã là yêu mà chỉ là bởi tính ích kỷ, muốn sở hữu mà thôi! Vua chúa ngày xưa có tam cung lục viện, nhiều cô vua chưa từng biết mặt nhưng vẫn “giữ làm của riêng”. Chỉ cần nghe phong thanh cô ta có “qua lại” với ai là có thể đem giết ngay lập tức. Cũng như những chuyện giết người yêu nhan nhản trên báo chí hiện nay, nhiều người trong số họ rất lăng nhăng, đánh đập vợ tàn bạo nhưng vẫn ghen tuông đến mức điên cuồng. Vậy thì ghen và yêu có liên quan gì đến nhau đâu?!

Hơn nữa, có nhiều kiểu ghen tuông rất vô lối, vô căn cứ và cũng rất ngang ngược. Tôi đã từng chứng kiến nhiều người đàn ông tán tỉnh và lấy bằng được những người vợ xinh đẹp, hấp dẫn, tài năng nhưng sau đó nhốt vợ trong nhà, không cho giao tiếp với ai cả vì không tin vợ. Chỉ cần nảy sinh một nghi ngờ nhỏ là về dằn vặt vợ, biến cuộc hôn nhân thành địa ngục trần gian. Người vợ sống không

bằng chết, không làm gì nên tội cũng bị mắng mỏ, sỉ nhục, thậm chí đánh đập bất kỳ lúc nào. Hãy xem phim Sleeping with Enemy (nhan đề tiếng Việt: Ngủ với kẻ thù) để biết thêm chi tiết.

Cũng có những bà vợ coi chồng như tội phạm chịu án giam lỏng chung thân, cứ ra đường là theo rình; cứ có tin nhắn, cuộc gọi là xem trộm nghe lén cho bằng được; coi tất cả phụ nữ xung quanh chồng là mối nguy, sẵn sàng làm chồng xấu hổ, mất mặt trước đám đông hay bè bạn và dương dương “vỗ ngực” rằng mình “giữ chồng” rất tốt.

Thực ra, những người ghen tuông lại là người tự ti về một hay nhiều điểm nào đó của bản thân mình. Họ cũng tự làm “mất điểm” trong mắt đối phương khi lặp lại những hành vi, lời nói mất hết lý trí, tự tôn và tự trọng. Chính họ tự bôi xấu chân dung mình. Họ cũng khiến cho không khí gia đình luôn bí bách, ngột ngạt và đôi khi chính họ lại “đẩy” đối phương vào con đường từ không ngoại tình đến ngoại tình.

Ngộ nhận #9: Sex không quan trọng, quan trọng là sự hòa hợp về tâm hồn.

Về chuyện này, tác giả Tâm Phan đã nói rất hay trong “Sex và những thứ khác”. Thế hệ tôi không có thói quen nói về sex nên chắc chắn không thể nói hay như vậy. Tôi chỉ xin kể một câu chuyện mà mình đã từng chia sẻ với một số thế hệ sinh viên. Hi vọng nó sẽ giúp ích cho ai đó.

Thời tôi còn nhỏ, sex là một chủ đề bị cấm đoán. Năm lớp tám, tôi đỗ vào chuyên Toán – Đại học Tổng hợp nên phải đi ở tập thể. Phòng có 18 cô con gái, từ 13 đến 16 tuổi từ nhiều tỉnh miền Bắc. Con gái ở với nhau, tất nhiên đến đêm thường nói chuyện linh tinh giống như các bạn bây giờ thường gọi là “buôn dưa lê bán dưa chuột”. Có một chị hình như ở Thái Bình kể là thanh niên quê chị tệ lắm, hễ nhà nào có đám cưới là đến đêm chúng thường khoét vách xem trộm (nhà thời ấy tường làm bằng bùn trộn rơm nên rất dễ khoét). Cả phòng nhao nhao lên hỏi, đêm tân hôn thì có gì lạ, đi ngủ vẫn mặc quần áo chứ có gì mà xem?!

Lũ mọt sách như tôi nhớ như in những chuyện tiết phụ Trung Quốc chỉ vì có đàn ông cầm tay mà rút dao chặt tay mình để bảo toàn sự trong sạch, hay Lucresia của La Mã thà tự tử chứ không chịu bị nhục… Nên tôi cũng như bao bạn cùng lứa đều tin rằng trinh tiết là thứ quý nhất của người con gái, nếu mất trinh sẽ bị gọt đầu bôi vôi thả trôi sông, vì vậy phải hết sức giữ gìn, mặc dù chính mình cũng không biết cái trinh tiết ấy nó ở đâu, mặt mũi nó ra sao và làm thế nào mà nó mất?!

Với hành trang ấy, tôi lò dò ra nước ngoài và ngay năm học đầu tiên đã bị cô bạn cùng phòng yêu cầu "đi chỗ khác chơi" để cô ấy gặp bạn trai! Tôi chẳng biết đi đâu nên sang phòng bên cạnh ngồi, liền thấy cô ấy và anh bạn chỉ quấn sơ qua cái khăn tắm, thản nhiên ra khỏi phòng trước mặt tôi để vào phòng tắm. Lúc ấy tôi thật quá choáng váng, ngạc nhiên tự hỏi tại sao sấm sét không giáng xuống đầu những kẻ "hư hỏng" ấy. Cô ấy hứa nếu tôi cần phòng tiếp bạn, cô ấy cũng sẽ tạo điều kiện, nhưng tôi thầm nhủ mình cần gì cơ chứ?! Tôi qua than thở với mấy anh khóa trên (vì hồi ấy rất ít con gái du học) thì các anh ấy bảo: "Con gái ở đây hư hỏng lắm, không như ở nhà mình, chả đứa nào còn trinh cả", làm tôi càng thấy lo cho cô bạn "tội lỗi".

Nhưng sống cùng nhau lâu hơn, tôi phát hiện ra cô ấy cũng rất dễ thương chứ không "tồi tệ" như mình tưởng. Và khi có điều kiện tìm hiểu xã hội của họ, tôi mới biết, từ những năm 60 của thế kỷ 20, phương Tây đã không coi trinh tiết là quan trọng nữa, thậm chí ngược lại. Điều chàng trai coi trọng ở cô gái, bên cạnh tình yêu là kinh nghiệm, sự khéo léo. Nếu một cô gái đã đến tuổi trưởng thành thú nhận với bạn trai là mình còn trinh, khả năng cao các chàng trai sẽ cho là cô này "có vấn đề". Họ rất am hiểu các cách tránh thai, các bác sĩ sẵn sàng tư vấn cụ thể; còn nếu có thai thường là họ sẽ cưới vì pháp luật thời đó ở Czech quy định nếu muốn phá thai phải ra trước một hội đồng để xem xét có được cho phép hay không, rất phiền toái. Theo thống kê, thời đó tỷ lệ ly hôn ở Tiệp cao thứ hai ở châu Âu và khoảng 30% vụ ly hôn là do không hòa hợp về tình dục. Vì vậy, họ cho rằng tình dục trước hôn nhân là rất quan trọng, để

xem hai người có hợp nhau không, trước khi chính thức bước vào hôn nhân.

Chỉ tiếc rằng người Việt hiểu không thấu đáo về cách sống của họ, tự "phiên dịch" chuyện sex trước hôn nhân như "một sự trải nghiệm" của họ thành ra "cách sống thác loạn", dẫn đến việc thanh niên lao động Việt Nam thời ấy ra nước ngoài sinh hoạt tình dục rất bừa bãi. Có cô gái trong một năm phá thai tới 2-3 lần với những người đàn ông khác nhau, có những chàng trai đổi bạn tình như thay áo… làm ảnh hưởng đến hình ảnh người Việt ở nước ngoài và khiến người trong nước kỳ thị người đi nước ngoài.

Thực ra, người phương Tây quan niệm "thoáng" về sex trước hôn nhân nhưng rất có trách nhiệm với nhau. Nếu cả hai chưa có người yêu, họ có thể ở mức quan hệ mà hai bên cùng cảm thấy thoải mái như thể cùng khiêu vũ vậy, nhưng không bao giờ bỏ qua bao cao su và biện pháp tránh thai.

Có lần, cả nhóm tôi đi học về, thấy một cô chào cậu bạn cùng lớp và cậu này lúng túng một chút mới chào lại. Tò mò, tôi hỏi "Bạn quen cô ấy à?", cậu ta thản nhiên bảo: "Tôi có ngủ với cô ấy cuối tuần vừa rồi." Tôi nghe "choáng" quá, nhưng sau rồi cũng quen với chuyện đó. Còn nếu đã có người yêu, họ sẽ rất chung thủy với nhau chứ không chỉ yêu cầu điều đó từ phía người con gái. Lỡ cô gái có thai, họ sẽ cưới hoặc chàng trai sẽ phải cùng ra hội đồng trình bày lý do xin phá thai với cô gái chứ không "chạy làng" như nhiều chàng trai "mới lớn" của chúng ta.

Điều tôi ấn tượng nhất là dù có yêu nhau hay không, khi quan hệ với nhau, cả hai đều thẳng thắn và trân trọng nhau chứ không ai cố tình "lừa" để có quan hệ nhằm trói buộc nhau. Đặc biệt, không có chuyện nam giới "trong khi chắp cánh liền cành/mà lòng rẻ rúng đã dành một bên" như đàn ông Á Đông truyền thống.

Thế hệ tôi không nhiều kinh nghiệm và cả… trải nghiệm trong chuyện này, luận bàn có khi chưa tới nơi tới chốn. Chỉ mong các bạn trẻ có thể hiểu, sex là cần thiết trong hôn nhân và có lẽ nó quyết định đến 50% hạnh phúc của cuộc hôn nhân đó. Đặc biệt, sex rất

cần sự trân trọng và hiểu biết để có thể có được một cuộc hôn nhân hạnh phúc.

Tôi vẫn ngạc nhiên trước sự kỳ diệu của tự nhiên. Văn hóa Việt vốn cho phép người đàn ông chỉ biết đến mình trong mọi lĩnh vực, nhưng trong hành vi tối cao của tình ái ấy, anh ta dường như lại cảm thấy hạnh phúc khi làm cho người phụ nữ hài lòng. Tiếc là chúng ta thường không giỏi chia sẻ, nhất là phụ nữ, nên nhiều khi không dám nói ra điều mình mong muốn, cản trở sự thăng hoa của nhau. Vậy thì để cảm nhận niềm hạnh phúc trọn vẹn, thẳng thắn với nhau là điều trước tiên cần làm.

Tựu chung lại, một cuộc hôn nhân hạnh phúc không những là sự hòa hợp, yêu thương mà còn là tôn trọng, thẳng thắn và chấp nhận nhau.

Thế nào là hôn nhân hạnh phúc?

T

ừ nhỏ tôi đã được nghe, với phụ nữ, gia đình là quan trọng nhất, câu châm ngôn phổ biến là: “Sự nghiệp của phụ nữ là gia đình. Gia đình của đàn ông là sự nghiệp”. Khoan hãy nói đến việc quan điểm đó đúng hay sai, chỉ biết là phụ nữ ai cũng ước ao một cuộc hôn nhân hạnh phúc. Nhưng mấy ai biết hôn nhân hạnh phúc là gì, và tôi thấy mình cũng không phải ngoại lệ.

Hồi 15-16 tuổi, cũng như hầu hết bạn gái, tôi ước ao có một tấm chồng đẹp trai, hào hoa, lãng mạn để đời sống hôn nhân ngày nào cũng toàn hoa hồng và nến thơm. Lấy chồng vào cuối thời bao cấp, dù vật chất thiếu thốn nhưng tính lãng mạn cố hữu, thành ra lại ước mơ được chồng chiều chuộng, chăm sóc, sớm sớm tối tối bên nhau, dù chỉ có một túp lều tranh mà vẫn “hai trái tim vàng”.

Thực tế đập cho “vỡ mặt” vì không ai uống nước lã mà có được trái tim vàng. Nhất là đến khi có con mà không có tiền thì “tim vàng” cũng dễ bị đem “bán” để nuôi con. Lúc ấy chỉ biết mong hai vợ chồng làm đủ ăn để con cái đỡ khổ.

Qua thời bao cấp, gánh nặng cơm áo bớt đi mới biết tiền không đem lại hạnh phúc nhiều bằng đem lại rắc rối. Mấy ngàn năm xã hội Việt Nam sống trong thiếu thốn, thiếu kỹ năng ứng xử với tiền bạc, khi đột ngột dư dả rất dễ sinh tật. Vì vậy cũng có trường hợp rất nhiều cặp vợ chồng hòa thuận khi nghèo khó, nhưng khi có tiền lại lục đục vì ai cũng đòi hỏi quá nhiều cho bản thân, không nghĩ đến người khác. Con cái lớn hơn cũng đòi hỏi sự dạy dỗ, chăm sóc nhiều hơn. Lúc ấy mới hiểu, hôn nhân hạnh phúc là có được người chồng yêu thương, tận tụy với vợ con để vợ chồng cùng vun đắp gia đình, chăm sóc con cái lớn khôn.

Đến khi chúng trưởng thành rời tổ bay đi thì hai vợ chồng đã vào tuổi xế chiều, sau hơn 20 năm chỉ biết nghĩ về con cái, bàng hoàng không biết nói gì với nhau, sống tiếp với nhau thế nào?!

Buổi tối một ngày, lúc đi bộ từ bãi đỗ xe về nhà, tôi thấy một cặp vợ chồng đi phía trước, có lẽ là đi tập thể dục. Cả hai khoác tay nhau đi bộ rất thư thái, người chồng ga lăng cầm ô cho vợ. Đến một khúc đường chật, họ phải tách nhau ra nhưng ngay khi qua khúc ấy, cả hai lại nhanh chóng quàng tay nhau.

Bóng họ dần xa khuất trên con đường phía trước. Tôi bỗng chợt nhớ một bài hát ngày xưa từng nghe:

"Đừng để tháng năm làm mệt mỏi trái tim chờ đợi

Ta nguyện theo nàng đến tận nơi góc bể chân trời

Giờ này đèn bên song đã tắt

Chỉ có trái tim ta nhẹ nhàng soi sáng dung nhan nàng

Nụ cười của nàng vẫn dịu dàng như xưa

Ta trân trọng cất giữ những kỷ niệm về nàng

Dù năm tháng lụi tàn

Người chiến sĩ phải vùi xác nơi đồng hoang

Dù lưu luyến thế nào cũng không bằng lưu giữ những ngày đã qua

Nàng và ta xa xôi cách trở

Sự đời lặng lẽ đổi thay

Trải qua muôn sông ngàn núi

Liệu lòng ta còn mãi bên nhau

Ta không mong được đời đời kiếp kiếp

Không mong được sớm tối bên nhau

Chỉ mong được bình thản nắm tay nàng đi giữa nhân gian

Ai nói rằng tình cảm lưu luyến khiến người ta đau khổ

Ai nói rằng biển đời chìm nổi chỉ có tình duyên là vĩnh cửu

Dù có lúc chia ly có khi gặp lại

Dù có khi sum họp có khi tan

Chỉ mong được bình thản nắm tay nàng đi giữa nhân gian..."[4]

[4] *Một bài hát nhạc Hoa có tên Cùng nắm tay đi khắp nhân gian.*

Hôn nhân, cũng như cuộc đời, biết bao chìm nổi, ngọt bùi đắng cay. Mọi ước mơ tuổi trẻ có thể không còn nữa, đọng lại cuối cùng chỉ là "mong được bình thản nắm tay người đi giữa nhân gian"!

Tài khoản hôn nhân

H

ồi này, tôi hay theo dõi chương trình Chuyện đêm muộn do MC Thảo Vân dẫn, có lẽ bởi cùng là phụ nữ nên cảm giác gần gũi nhau hơn. Hôm ấy là một chủ đề có tên "Níu giữ hôn nhân".

Tôi còn nhớ, vào một lần kỷ niệm ngày cưới, khi con gái gửi lời chúc mừng, có nhiều bạn đã hỏi bí quyết giữ gìn hôn nhân của tôi là gì? Tôi đã trả lời rằng mình chỉ có bí quyết duy nhất là: cứ ì ra, không chịu đi! Tôi chỉ mong các bạn hiểu là tôi nói thật!

Thử nghĩ mà xem, bỗng dưng một ngày nọ, bạn "bỏ nhà bỏ cửa" chuyển ra chung sống với một người hoàn toàn xa lạ, khác biệt từ tính cách, quan điểm, đến thói quen sinh hoạt hay sở thích ăn uống. Thật không hề đơn giản! Cái "tôi" của ai cũng rất lớn nên va chạm là điều không tránh khỏi.

Có rất nhiều điều khi chưa lập gia đình, bản thân mình nghĩ "không thể chấp nhận được" nhưng rồi khi cưới, muốn ở được với nhau, cái gì cũng "có thể chấp nhận hết", như ông bà nói "một trăm chỗ lệch cũng kê cho bằng". Nhưng hình như rất nhiều người, dù là đàn ông hay phụ nữ, đều tự huyễn hoặc mình về chuyện này, cứ ra sức bảo "Tôi không thể chấp nhận được chuyện nọ chuyện kia, chuyện X chuyện Y…" Đây có thể gọi là ảo tưởng đầu tiên về hôn nhân. Nếu thật sự muốn duy trì gia đình mình, cả hai người sẽ phải tìm cách cùng thích nghi, thay vì hi vọng khư khư giữ nguyên tắc của riêng mình.

Quay trở lại chủ đề "Níu giữ hôn nhân" của Chuyện đêm muộn. Chương trình phỏng vấn vài ba người về cách ứng xử khi hôn nhân rạn nứt, ai cũng bảo sẽ tìm hiểu nguyên nhân xem lỗi thuộc về ai rồi yêu cầu người đó sửa chữa. Nếu lỗi của mình thì sẽ tự sửa. Theo tôi thì đây là ảo tưởng thứ hai, vì hiếm khi có ai nhận lỗi về mình

trước tiên hoặc nhận ra là lỗi của mình, nếu nhận ra được thì đã không mắc lại nhiều lần. Ví dụ, chồng có bồ là lỗi rành rành nhưng tôi chưa gặp ông nào nhận lỗi cả, luôn cho rằng bởi tại vợ mình thế nọ thế kia nên mình mới thành ra thế. Dù vợ có hoàn hảo như tiên sa thì cũng là có lỗi vì đã làm chồng cảm thấy… kém cỏi!

Ảo tưởng tiếp theo là: Trong hôn nhân, quan trọng nhất là còn yêu nhau, hết yêu thì phải đi thôi. Song theo tôi, không thể đặt sự an nguy của cả một gia đình với những đứa trẻ chỉ dựa trên một thứ mơ hồ gọi là tình yêu. Tôi tin ông bà nói đúng, hết tình còn nghĩa. Tình yêu không tự nó bền lâu. Nếu cả hai người không cùng vun đắp, không cùng trải qua những sướng khổ, thăng trầm, buồn vui thì sẽ khó nhận ra đâu là chân tình. Chân tình đó là cái nghĩa.

Nhân vật được phỏng vấn hôm ấy là Quỳnh Hoa, diễn viên chính phim Hôn nhân trong ngõ hẹp. Dù cô còn trẻ nhưng rất chín chắn trong trò chuyện. Tôi đồng ý với cô là muốn duy trì hôn nhân thì hai người trong cuộc phải tự quyết, người ngoài không ai hiểu được suy nghĩ của người trong cuộc nên mọi lời khuyên, mọi kinh nghiệm của người đi trước chỉ để tham khảo, không bao giờ áp đặt cách làm của người này cho người khác được.

Sau khi suy nghĩ, dằn vặt rất nhiều khi mọi chuẩn mực, kỳ vọng của mình dần tan vỡ hết, tôi mới hiểu hôn nhân và mọi mối quan hệ trên đời này giống như môn kế toán, có “được” và có “mất”. Chỉ cần với bạn “được” nhiều hơn “mất” thì dù mất mát có lớn đến đâu cũng có thể duy trì. Nhưng mỗi người quan niệm được - mất khác nhau nên cùng một cảnh huống, mỗi người sẽ giải quyết khác nhau. Ví dụ, chúng ta thường cười chê người phụ nữ biết chồng nuôi vợ bé bên ngoài mà vẫn cam chịu để con có bố, để có sự trợ giúp tài chính vì cho rằng như vậy là xúc phạm nhân phẩm của người vợ. Nhưng nếu với cô ấy, sự ổn định cả về hình thức và tài chính quan trọng hơn, tức là “được” nhiều hơn “mất” thì cô ấy vẫn có thể chọn ở lại và cũng chưa chắc cách ấy đã là sai, vì việc sống độc lập với cô ấy còn kinh khủng hơn là chịu cảnh chồng chung.

Vậy bạn “được” và “mất” gì trong hôn nhân của mình? Và theo bạn, cán cân trong “tài khoản hôn nhân” của bạn đang là dương hay âm?

Định kiến giết người

M

ột hôm đi ăn trưa, tôi tình cờ nghe được chuyện của mấy chị trung niên bàn bên cạnh. Một chị bảo: "Nhà chị có hai cô em, tự dưng lại bỏ chồng, không con không cái. Bây giờ hai đứa ngoài 40 ở với nhau, mở quán cà phê kinh doanh, thỉnh thoảng lại đi du lịch khắp nơi, ra điều vui vẻ lắm. Nhưng chị thì không hiểu nổi, chúng nó định cứ sống mãi thế à?! Đàn bà mà không chồng không con thế sao?! Cứ vô lo mãi được à?!" Chị bạn cùng bàn bênh vực: "Phụ nữ thời này thấy sống thế cũng tốt mà", nhưng chị kia lại cao giọng: "Có thể chị lạc hậu nhưng chị không thể chấp nhận kiểu sống như thế! Phụ nữ là phải sống cho chồng cho con!"

Chuyện chẳng liên quan đến mình nhưng nghe xong tôi nghẹn giọng, nhớ đến câu chuyện xôn xao về một khóa sinh viên cũ của mình. Tôi dạy khóa ấy khi còn khá trẻ, khoảng cách tuổi tác không lớn nên khá thân thiết với các bạn sinh viên và ở trong group facebook của khóa đó cho tới giờ.

Ngày mồng 8 Tết, đi làm chợt nhìn thấy tin nhắn trên facebook:

"Gửi các bạn Kxx FTU, mình nhận được thông tin bạn HTT (nick là CC) – Hình như học lớp A11 hoặc A12 (mình không nhớ chính xác lắm) bị mất vì tai nạn giao thông. Bạn nào biết bạn T. xác nhận lại thông tin để mọi người đến chia buồn với gia đình bạn ấy nhé. Nếu được chiều nay chúng ta về quê bạn viếng là tốt nhất."

Tình thật, tôi không nhớ T. vì khóa ấy ra trường 15 năm rồi. Nhưng tôi dạy lớp ấy nên khi nghe tin vẫn thấy buồn. Cổ nhân nói, thế gian quá rộng lớn, tu cả ngàn năm mới có duyên ngồi cùng thuyền với nhau một lần, nữa là đã từng có duyên làm thầy trò, lại cùng là phụ nữ nữa. Sang tuần vẫn không thấy các em thông báo gì về tình hình

đi viếng, tôi hỏi lại thì thấy các em bảo chuyện buồn quá, không muốn nhắc lại nữa.

Mãi sau mới có một em kể lại với tôi. Hóa ra em T. không bị tai nạn giao thông mà tự tử. Theo bạn sinh viên cũ ấy kể thì T. khá xinh, đã từng là học sinh trường chuyên nổi tiếng hồi cấp 3, đoạt giải học sinh giỏi quốc gia trước khi vào đại học, khi đi làm khá xông xáo, công việc cũng ổn. Em đã lập gia đình, chồng cũng cùng lứa tuổi, nhưng hai vợ chồng mãi không có con mà không rõ lý do. Cả hai đã mất rất nhiều công chữa trị nhưng không có kết quả. Chồng em lại không có bản lĩnh để cưỡng lại sức ép của dòng họ nên gia đình sinh lục đục. T. chịu căng thẳng rất nhiều, công việc cũng bị ảnh hưởng. Cuối cùng cả hai quyết định chia tay. Trớ trêu là sau khi ly hôn, T. phát hiện lần thụ tinh nhân tạo cuối cùng đã thành công, em có thai. Khi biết tin, chồng em đã quay lại và hai vợ chồng rất vui mừng chờ đợi ngày sinh con. Nhưng ông trời trêu ngươi, mang thai đến tháng thứ 7 thì em bị sảy. Trong lúc em đang suy sụp thì chồng em lại bỏ đi, khiến em hoàn toàn mất tinh thần, thậm chí bỏ việc. Bạn bè cố gắng gần gũi, an ủi, hi vọng em sẽ dần bình tâm lại. Một nhóm bạn có doanh nghiệp riêng còn cùng nhau lên kế hoạch tạo công việc cho em để em đỡ buồn. Thời điểm ấy là giáp Tết, nên em nói là để sau khi nghỉ Tết sẽ quyết định. Ở quê đến mùng 4 Tết thì em nói với bố mẹ là em lên Hà Nội đi du lịch cho khuây khỏa. Nhưng em không lên Hà Nội mà lại đi lên thị xã lân cận thuê khách sạn ở. Ngày hôm sau, em để lại toàn bộ điện thoại, đồ đạc ở khách sạn rồi ra cây cầu gần đó nhảy xuống sông tự vẫn. Khi dân địa phương phát hiện được thì đã quá muộn, trên người em lại không có giấy tờ tùy thân nên địa phương đành tổ chức mai táng ngay sau đó. Đến khi bố mẹ em gọi di động hỏi thăm, thấy nhân viên khách sạn cầm điện thoại, bảo là em đi đâu không rõ từ mấy ngày nay rồi. Gia đình tá hỏa chạy lên thị xã tìm hỏi mới biết em đã được chôn cất bên những người xa lạ.

Không cần hỏi cũng biết, những bạn trẻ chưa lập gia đình hay chưa con cái thường rất sợ về quê ngày Tết vì đó là dịp bị tất cả họ hàng, xóm giềng hỏi thăm, tọc mạch chuyện chồng con của mình. Vì vậy, nhiều bạn không may mắn hoặc chưa thích lập gia đình bây giờ

thường tránh về quê những dịp ấy. Có điều, T. không biết đi đâu, những mong ngày Tết về quê để bớt cô đơn, song sự hẹp hòi, cổ hủ đến tàn nhẫn trong nếp nghĩ của những người xung quanh đã đẩy em đến hành động kết liễu cuộc đời mình. Sự ra đi đột ngột của một người trẻ, một người bạn tốt, xứng đáng được hưởng hạnh phúc đã làm tất cả khóa và cả tôi bàng hoàng, đau xót. Nhiều em trong nhóm đưa ra những lời kêu gọi, mong cả khóa hãy gắn kết với nhau, quan tâm đến nhau nhiều hơn để không ai còn cảm thấy cô đơn đến mức phải chọn giải pháp tự ra đi nữa.

Quả thật, sau đó các bạn cùng khóa có nhiều hoạt động hơn, chia sẻ cùng nhau nhiều hơn cả trong đời sống và công việc. Nói cách khác, sự ra đi của T. đã có tác động mạnh mẽ tới bạn bè. Chúng tôi cùng nhắc nhau không quên em, quên thông điệp mà em để lại. Nhưng nỗi buồn, sự thương cảm với em vẫn đong đầy trong mỗi chúng tôi, khó lòng nguôi ngoai được.

Vì vậy, khi nghe người phụ nữ bàn bên lên giọng “không thể chấp nhận kiểu sống như thế! Phụ nữ là phải sống cho chồng cho con”, cổ tôi như nghẹn lại, mắt nhòa đi. Tôi nhớ đến T. lúc cô đơn, buồn khổ với sự không may mắn của mình. Tôi như nhìn thấy cảnh em cố lẩn tránh những lời hỏi thăm độc ác kiểu: “Thế chồng con thế nào? Phải cố lên chứ. Phụ nữ không có chồng con thì khó sống lắm” nhan nhản khắp nơi trong đời sống xã hội Việt Nam. Trong mắt tôi hiện lên hình ảnh em một mình lẻ loi đứng trên cây cầu nhìn xuống sông trong giá rét ngày đông, không biết đi đâu về đâu để có được sự bình an, cuối cùng phải chọn con đường làm bạn với dòng sông lạnh buốt.

Nước sông mùa đông xứ Bắc hẳn rất lạnh, nhưng có lẽ còn ấm áp hơn sự lạnh lùng vô tình của xã hội, thậm chí của người thân, đối với em – một người phụ nữ không có tội gì ngoài việc không may không được ông trời ban cho một đứa con!

Còn bạn? Đã bao giờ bạn hững hờ buông ra một lời hỏi thăm kiểu ấy mà không biết gì về hoàn cảnh của người đối diện? Đã bao giờ bạn rao giảng “Phụ nữ phải có chồng có con mới là phụ nữ Á Đông đích thực?” Hãy tự nhủ với lòng rằng, bằng hành động tưởng như

“chẳng có gì” ấy, rất có thể bạn đang góp phần đẩy một con người vô tội đến chỗ chết, hay ít ra cũng là vô cùng bất hạnh.

Hãy chấm dứt cái thành kiến chết người này đi!

Đừng để hôn nhân bị giết chết bởi định kiến

Một lần đi ăn, tôi ngồi cạnh bàn một nhóm có vẻ đang họp lớp. Chúng ta thường nói rất to ở chỗ công cộng nên dù không muốn, các bàn xung quanh cũng vẫn được nghe hết. Chủ đề bên ấy là “hỏi thăm gia đình nhau”. Một bạn nữ nom chỉn chu, khá giả nhưng có vẻ buồn buồn nói với bạn bên cạnh: “Nhà tao thì chán lắm, không được như vợ chồng mày đâu. Sao số mày hên thế, lấy được ông chồng vừa làm ra tiền lại chiều vợ hết ý.” (câu này nghe quen quen). Bạn bên cạnh cười bảo: “Cái gì cũng có giá của nó, ai lựa chọn cái gì sẽ được cái ấy thôi.” Bạn kia lại bảo: “Thế sao trời cho mày toàn chọn được cái tốt thế, còn bọn tao chọn toàn cái dở hơi?!”

Một bạn nam nghe nói từng là hotboy của lớp thì lại than phiền kiểu khác. Cuộc hôn nhân đầu tiên của bạn tan vỡ vì hai vợ chồng lấy nhau khi ở nước ngoài, lúc cả hai còn quá trẻ. Khi về Việt Nam, sự khác biệt giữa hai gia đình trở nên rõ rệt, hai bạn cũng phát hiện tính cách không hợp, bạn nam là người hiền lành, dễ hài lòng còn người vợ lại sắc sảo, tham vọng… Với bấy nhiêu lý do đó, hai bạn chia tay. Với ngoại hình trẻ trung, kinh tế ổn định, bạn nam tự tin có thể nhanh chóng kiếm được người vợ trẻ đẹp hơn nhiều. Mặc cho bạn bè can ngăn, bạn vẫn lấy một người vợ kém mình gần 20 tuổi, có vẻ “thuần phục” chồng. Nhưng sau một thời gian ngắn, giờ bạn lại khổ sở vì vợ vẫn còn rất ham chơi, thích thú với nhiều thứ bên ngoài, còn ở tuổi gần 50, bạn lại chỉ muốn nghỉ ngơi. Bạn than thở, sao số mình không may như thế?!

Đây là sai lầm rất phổ biến, cũng có thể nói là lý do chủ yếu làm cho rất nhiều người không cảm thấy hài lòng với vợ/chồng của mình. Chúng ta không chủ động lựa chọn cái mình cần mà ngồi yên chờ số phận đưa đến. Chúng ta cũng không biết trân trọng cái mình có,

không nhìn vào ưu điểm của nhau, vào tình hình thực tế của gia đình mình mà luôn so sánh với một hình mẫu mình mong đợi, rồi than thở vì những khiếm khuyết có thật và tưởng tượng của cuộc đời mình.

Một lúc sau, có người đến đón bạn nữ trong câu chuyện đầu tiên, hóa ra anh trông hiền lành, sáng sủa, có vẻ rất nhẫn nhịn vợ. Nghe mấy bạn bên cạnh kể lại, thì ra hai người yêu nhau từ hồi học đại học, anh là trai Hà Nội, bố mẹ anh có chút chức tước nên hai bạn cưới nhau xong là có nhà cửa, công việc ổn định ngay. Có điều, khi hết thời bao cấp, ông bà về hưu, lương công chức của hai vợ chồng không đủ sống, bạn được bạn bè rủ ra ngoài kinh doanh, còn chồng vẫn làm nhà nước. Từ đó vô hình trung bạn trở thành trụ cột kinh tế trong gia đình. Chồng lương công chức, lại nặng gánh họ hàng ở quê nên chẳng đóng góp gì được nhiều. Bạn đi làm xa nên chồng và mẹ chồng gánh vác phần lớn việc nhà, con cái ngoan ngoãn nhưng bạn vẫn cảm thấy mệt mỏi, thất vọng khi so sánh mình với bạn bè có chồng giỏi giang, kiếm được nhiều tiền cho vợ dựa dẫm.

Nghe chuyện này, một cô bạn khác thì thầm: “Đúng là sướng mà không biết hưởng! Nếu cho nó lão chồng tao xem. Mới có chút chức tước với vài đồng đã đi biệt, cả tuần không ăn cơm nhà, lần nào về cũng say xỉn, người toàn mùi son phấn, không hề ngó ngàng gì đến việc nhà. Hỏi thì lão bảo phải đi giao dịch vì công việc, bắt tao không được ghen linh tinh. Chả biết lão có con nào không nhưng tao đã quá chán cảnh có chồng cũng như không, thậm chí còn làm gương xấu cho con cái, quen ở cơ quan bắt nạt quân nên về nhà vợ nói gì cũng quát, nên cuối cùng vẫn phải chia tay.”

Từ xưa các cụ đã có câu: “Mỗi cây mỗi hoa, mỗi nhà mỗi cảnh”, “Nằm trong chăn mới biết chăn có rận”; phương Tây có câu: “Không có bữa ăn nào miễn phí”; nhà thơ Nguyễn Duy còn nói thẳng: “Có hạnh phúc nào giá rẻ đâu em”. Nhưng tâm lý phổ biến trong xã hội Việt vẫn là “há miệng chờ sung”, luôn nghĩ “cỏ đồi khác xanh hơn” mà không nhìn ra ưu điểm của vợ/chồng mình để chủ động vun vén, cải thiện cuộc sống của chính mình. Như bạn gái trong câu chuyện đầu đáng ra nên nhìn thấy bạn đang có điều đáng để quý trọng nhất

trong hôn nhân, đó là tình cảm chân thành giữa hai vợ chồng, những ưu điểm của chồng như chịu thương chịu khó, mẹ chồng đỡ đần hết việc nhà, con cái ngoan ngoãn, mà lại chạy theo định kiến là đàn ông phải là trụ cột kiếm tiền trong gia đình rồi sinh ra bất mãn, ấm ức. Người chồng biết nhược điểm của mình nên cũng mặc cảm, không dám bày tỏ với vợ, trong khi việc ai kiếm ra tiền không quan trọng đến thế. Tôi đã từng đến thăm những gia đình bạn bè nước ngoài, vợ qua Việt Nam làm việc, chồng chỉ đi theo chăm con cái mà vẫn rất hạnh phúc. Một ví dụ khác là gia đình một blogger nổi tiếng là Tâm Phan, trong nhiều năm bạn ở nhà sinh và nuôi con, chồng làm sếp trong một tổ chức quốc tế ở Thụy Sĩ. Nhưng khi chồng hết hợp đồng, nhà bạn chuyển về sống ở quê chồng bên Úc, để vợ đi làm, còn chồng ở nhà trông con vì muốn có nhiều thì giờ hơn với con cái.

Ngay từ những năm 60, Việt Nam đã có gia đình bà Tùng Long, nữ văn sĩ nổi tiếng của Sài Gòn xưa. Bà lấy chồng là nhà thơ nổi tiếng thời ấy, hơn nhiều tuổi lại có một đời vợ và ba con riêng nhưng vì tình yêu, bà đã chấp nhận tất cả. Sau này, vì quan điểm chính trị bất đồng với chính quyền, chồng bà không viết được nữa, mọi chi tiêu trong gia đình đều do bà đảm nhiệm. Bà quả thật là “siêu nhân” khi sinh đến chín đứa con, vừa viết văn, làm báo vừa đi dạy nuôi gia đình lớn của mình, chu cấp cho ba đứa con chồng và vẫn luôn tự hào có chồng là chỗ dựa vững chắc trong cuộc đời. Nếu hai vợ chồng bà cũng theo định kiến cứng nhắc của xã hội thì bà đã không thể thành đạt đến thế, cả chục đứa trẻ sẽ bơ vơ và Việt Nam sẽ mất đi hai cây bút xuất sắc là bà và con trai út – nhà văn Nguyễn Đông Thức.

Bạn gái trong câu chuyện thứ hai thì đáng ra cũng nên thông cảm với những sức ép trong vị trí mới của chồng (nhiều phụ nữ rất đa nghi, chồng bận bịu một chút là tưởng tượng ra đủ chuyện, khiến ông chồng đi làm đã mệt mỏi, về nhà còn căng thẳng hơn nên có lúc sợ về nhà). Khi chồng thật sự quá đà thì phải trình bày rõ với chồng về những bất bình của mình, nhắc nhở chồng về cái giá phải trả nếu anh không thay đổi, nhờ họ hàng, bạn bè khuyên nhủ chồng, thì rất có thể không đến nỗi phải chia tay.

Có thể tôi đã lạc hậu, nhưng tôi tin hôn nhân là cam kết cả đời, trừ khi không thể cứu vãn như hoàn toàn không còn tình yêu, sự tôn trọng, chia sẻ thì mới nên chia tay. Mọi hình mẫu về gia đình hạnh phúc hay bất hạnh dựa trên những tiêu chí như: chồng nên hơn vợ "một cái đầu" (nhà văn Đoàn Bảo Châu, một trong những người đàn ông mà tôi khâm phục nhất ở Việt Nam, thấp hơn vợ là nhà báo Hoàng Hường, nguyên là người mẫu chụp ảnh, đến 10 cm nhưng hai vợ chồng rất hạnh phúc); chồng nên nhiều tuổi hơn vợ (ở phần trước tôi đã viết về ba mô-típ tình yêu: yêu người ít tuổi hơn nhiều, yêu người tương đương tuổi và yêu người lớn tuổi hơn mình nhiều); chồng phải kiếm tiền nhiều hơn (chuyện như tôi đã nêu trên)… đều là chuyện không đáng để một cuộc hôn nhân tan vỡ. Bí quyết hạnh phúc trong hôn nhân như tôi thấy chỉ là, hai vợ chồng đều phải có trách nhiệm với gia đình, thoải mái chia sẻ với nhau để tìm ra sự phân công hợp lý nhất trong hoàn cảnh cụ thể của mình và giữ gìn tình cảm với nhau. Điều tối kỵ trong hôn nhân là để những định kiến xã hội như tiền bạc, vùng miền, hình thức hay cả những thứ như tử vi can thiệp vào.

Hãy mở lòng với những ý kiến xây dựng, nhưng hãy lắng nghe trái tim mình và dùng đến một cái đầu sáng suốt để có một cuộc hôn nhân hạnh phúc, bạn nhé!

Nghĩa vợ tình chồng

(Viết nhân việc một đồng nghiệp hỏi, tôi đã làm thế nào để duy trì được một cuộc hôn nhân khó khăn như vậy?)

T

rong thời gian trước đó và trong quá trình diễn ra phiên phúc thẩm xử ông Dương Chí Dũng, báo giới trong nước đã dành nhiều trang viết về người vợ của ông – bà Phạm Thị Mai Phương. Dù biết chồng có bồ nhí, có con riêng, thậm chí còn mua nhà cho bồ nhưng bà Phương vẫn sát cánh bên chồng. Trong thời gian diễn ra phiên tòa phúc thẩm, đã có rất nhiều chi tiết, hình ảnh về tình vợ chồng Dương Chí Dũng xuất hiện trên mặt báo. Khi chủ tọa cho nêu ý kiến tại phiên tòa, bà Phương nói: "Chồng tôi đã như thế, chúng tôi đã vay mượn, bán hết tất cả mọi thứ có thể để nộp tiền khắc phục hậu quả mong cứu được chồng. Tôi đề nghị Hội đồng xét xử xem xét giảm nhẹ cho chồng tôi."

Hai anh em ông Dương Chí Dũng và Dương Tự Trọng đều nổi tiếng là thích làm thơ. Là một giáo viên, bà Phạm Thị Mai Phương cũng có chút văn tài. Trong giai đoạn sóng gió của gia đình, bà làm thơ tặng chồng. Bài thơ được luật sư Trần Đình Triển (một trong những luật sư bào chữa cho ông Dũng) chia sẻ trên trang cá nhân:

Khi xuân sang mọi người mừng xuân mới

Anh đến chơi nhà, em gội tóc ngoài sân

Muốn làm quen mà khó quá phải không?

Em bẽn lẽn nhìn anh cười e thẹn

Rồi cứ thế em về anh lại đến

Mình thân nhau rồi gần gũi nhau hơn

Và em cũng biết anh là biển cả

Nên em muốn mình là bờ cát trắng

Để được sóng anh mãi vỗ về em

Và được cùng anh lái con tàu trên biển

Để cho anh vững lái vượt trùng dương

Nhưng rồi trời đất đảo điên

Có cơn giông tố nổi lên bất thường

Kéo sóng anh hướng ra đại dương

Mênh mông biển cả biết đường đâu anh vỗ bờ

Để lại sau lưng anh bờ cát trắng

Nằm phơi mình những tháng cùng năm

Chỉ còn biết đợi lúc hoàng hôn xuống

Khi biển về chiều để cát trắng được chờ mong…

Tứ thơ “Chỉ còn biết đợi lúc hoàng hôn xuống/ Khi biển về chiều để cát trắng được chờ mong…” đã cho thấy tình cảm bà dành cho người chồng lầm lỡ của mình.

Trong phiên xử phúc thẩm, báo chí bàn nhiều về cái ôm và nụ hôn gió của bà Phạm Thị Mai Phương gửi cho chồng. Xúc động trước tình cảm của bà, Facebooker Chiến Văn có viết một bài thơ thay lời bà:

Lâu lắm rồi anh chẳng hôn em

Vì anh còn bận hôn người con gái khác

Họ trẻ trung, sexy, bỏng rát

Và giỏi hơn em những việc của đàn bà.

Phải đợi hôm nay khi anh đứng trước tòa

Không còn người ta

Mới đến lượt em gửi vội anh những nụ hôn gió

Anh cười với em, hay dành cho ai đó?

Em vẫn tin, chắc chắn có phần mình.

Em đã gắn đời em vào với đời anh

Vui với những phút anh vinh quang

Khóc đẫm gối những lần anh xa vắng

Sát cánh bên anh những lúc đời tột cùng cay đắng

Chẳng vì mong được anh thấu lòng mình.

Người vợ khác với bồ như vậy đó

Hỡi anh...!"[5]

[5] *Nguồn: http://www.tienphong.vn/ban-doc/bai-tho-xuc-dong-ve-nu-hon-gio-cua-vo-duong-chi-dung-700521.tpo.*

Là giảng viên trong một trường dạy kinh doanh, tôi đã từng tiếp xúc với rất nhiều doanh nhân thành đạt, chứng kiến cảnh khi theo đuổi danh vọng, tiền bạc, nghĩa vợ tình chồng phai nhạt nhanh như thế nào. Có điều lạ là, trong gia đình thường chỉ có một người nhanh nhẹn, người kia lại chậm chạp hơn. Vì vậy, không chỉ với đàn ông mà cả phụ nữ khi gặp vận, thường thấy người kia "lạc hậu, ù lì, vướng víu", dẫn đến coi thường nhau, tình cảm nhạt phai, "người thứ ba" dễ dàng xen vào mối quan hệ. Nếu người ấy chẳng may

gặp nạn, hiếm khi có thể chờ đợi sự chia sẻ, ủng hộ của vợ/chồng bởi chính họ đã mang lòng bội phản. Biết bao tình yêu đẹp đã tan vỡ như bong bóng chỉ vì một trong hai người, hoặc cả hai, mải đuổi theo phù hoa, đến khi hối hận thì đã muộn.

Viết lại câu chuyện cũ này để mong các bạn – những người đã "vợ chồng một ngày nên nghĩa" – biết trân trọng nhau những khi vui buồn và bao dung cho nhau những lúc lỡ lầm. Một khi chúng ta tự nguyện bước vào hôn nhân tức là ta đã cam kết gắn bó với nhau, trong cuộc sống cũng không ai gần gũi thân quý với mình hơn vợ/chồng mình. Phụ nghĩa bạc tình thì dễ dàng biết bao, song đến khi muốn quay lại thì rất khó. Rất có thể bạn không may mắn gặp được một người vợ như bà Mai Phương đâu!

Vì sao đàn ông bị vợ bỏ?

T

hời gian gần đây, số vụ ly hôn ở Việt Nam tăng nhanh và đến trên 70% số đơn ly hôn là phụ nữ chủ động. Nhiều khi tôi cũng thắc mắc, không lẽ trên 70% đàn ông không yêu thương vợ, đến mức vợ phải bỏ đi? Nhưng hóa ra đàn ông rất yêu vợ, chăm lo cho gia đình vẫn có thể bị vợ bỏ!

Tôi chỉ xin nêu ra đây những ví dụ có thật để cùng suy ngẫm, tạm thời chưa bình luận điều gì.

Có một bạn nữ chia sẻ xin được tư vấn về chuyện gia đình của bạn như sau:

"Em là thế hệ cuối 8x, kết hôn được hơn 3 năm, có một con gái hơn 2 tuổi. Chồng em đầu 8x, làm cán bộ nhà nước.

Trước khi em sinh, nói chung là mọi thứ tốt đẹp, sau khi con cái chào đời mới có nhiều vấn đề phát sinh. Em còn được biết anh từng tát bạn gái cũ nên chị ấy bỏ.

1. Nhận định về chồng:

Tật xấu

- Thô lỗ, vũ phu: Chồng em là người hay mắng chửi, việc bé nhất cũng ầm ầm lên chửi, nói chung là rất khó chịu. Chồng em cũng đánh em nhiều lần, lần đầu tiên khi em sinh mổ được 4 tháng, sau đó khi con em 1 tuổi. Tất cả khoảng 4-5 lần gì đó. Có lần tát nhiều quá, em phải giả vờ ngất để anh dừng tay – đó là lần ở một nơi công cộng. Sau đó em tính ly hôn, rồi chồng em nhờ một người bạn của anh đến giảng hòa. Em lại về. Về lại đánh thêm một lần nữa. Đến thời điểm này em đánh giá rằng, anh đã cố gắng kiềm chế việc đánh vợ, nhưng lại chua ngoa đanh đá, hay đay nghiến chửi bới.

- Keo kiệt, hay tính toán, tính toán với cả vợ: Ví dụ, thời điểm năm ngoái, chồng em bắt em nộp tiền ăn 13 ngày của hai mẹ con cho chồng. Em bị ốm, anh chẳng thèm hỏi han, còn vu cho em là bị ám ảnh bởi bác sĩ nên đem tiền cống cho bác sĩ, do đó em hoàn toàn tự bỏ chi phí chữa bệnh cho mình. Anh mua nhà, nhờ bố anh đứng tên rồi sang tên lại cho anh.

Ưu điểm

- Anh rất thương con, tuy có phũ mồm, nhưng sẵn sàng nấu nướng rồi cho con ăn, rất thích chơi với con.

- Chăm chỉ việc nhà: Anh chịu khó nấu nướng, hay giúp việc nhà cho em (khi không cãi nhau), giặt giũ. Sáng đến em toàn ngủ nướng, anh dậy nấu bữa sáng, em cho con ăn rồi đưa đi học, chiều về em có thể cho con đi chơi, trong khi anh ở nhà nấu nướng dọn dẹp. Bình thường cũng hay chăm sóc cho vợ, không bồ bịch rượu bia (cái này em biết chắc đến 99% vì em vẫn âm thầm kiểm soát). Nhưng khi cãi nhau thì anh bất chấp sĩ diện nơi đông người, em cảm nhận chồng em không có khả năng kiểm soát cảm xúc và hành vi khi nổi giận.

Về phía em, nói thật lòng là em không còn có cảm giác với chồng nữa, thậm chí nhiều khi ghê tởm và chán ghét chồng, thường xuyên u uất. Nhưng để bản thân khỏi u uất, em đã tìm học vài khóa về tâm lý học và thiền.

2. Mong muốn của em:

Thật ra trong lòng em luôn giằng co giữa 2 suy nghĩ:

- 50%: Em muốn con cái có đủ cha đủ mẹ, muốn con có người bảo vệ và nền tảng tài chính từ người chồng này. Nhưng em lại không muốn con bị ảnh hưởng tâm lý từ bạo lực gia đình hay bạo hành tinh thần từ người cha mang lại.

- 50%: Em muốn bỏ, để không bị đánh, không bị bạo hành tinh thần và thể xác. Những chuyện xảy ra trước đây làm em mất niềm tin

vào tương lai.

3. Giọt nước tràn ly:

Lần cãi nhau gần nhất, anh nhờ bố chồng gọi điện cho bố em. Bố chồng cũng không phải người biết suy nghĩ, thế là cơn giận lên cứ chửi ầm ầm, rồi điên lên đuổi em ra khỏi nhà. Vì thế bố mẹ em cũng không muốn em níu kéo nữa.

Khi em dọn đồ, ông có vẻ hoảng nên lại hạ giọng bảo “tùy con quyết định, bố không can thiệp”. Chồng thấy em đi cũng run run, có ý giữ nhưng vẫn cứng giọng, đanh đá chua ngoa.

Em dọn đồ về nhà mẹ. Và em nghĩ em sẽ nộp đơn ly hôn đơn phương. Bọn em không có tài sản chung, chỉ có con dưới 2 tuổi. Sắp tới anh đi công tác xa vài tháng, em sẽ để tòa xử ly hôn vắng mặt, kết thúc mọi chuyện!”

Sau khi đọc mẩu viết đó, có một bạn gái khác inbox cho tôi một câu chuyện đẫm nước mắt khác:

“Cô ạ, em vừa đọc status của cô về câu chuyện chồng bị vợ bỏ. Em thấy buồn quá, muốn tâm sự với cô chút cho đỡ buồn. Em cũng giống như cô gái mà cô kể, cũng kết hôn được 3 năm, con gái cũng hơn 2 tuổi, chồng em cũng có tính cách giống y như anh chồng đó: vũ phu, nóng nảy nhưng lúc bình thường lại rất chiều và yêu thương vợ con. Ba năm lấy nhau, anh ấy không chịu đi làm công ăn lương mà tự kinh doanh, lúc được lúc không nên hầu như mọi việc trong nhà mấy năm đó là em cáng đáng phần lớn. Em không kêu ca phàn nàn gì nhiều mà vẫn ủng hộ vay vốn cho chồng kinh doanh.

Chồng em có thêm một tật xấu là rất ghen tuông, hay nghi ngờ, không tin tưởng vợ, không thích vợ đi làm về muộn, không thích vợ đi chơi với cơ quan mà không có anh ấy... Hồi đầu em cũng hay cãi, nhưng dần biết tính chồng nên cũng kiềm chế hơn, để đỡ cãi nhau. Nhưng đến lần này thì như giọt nước tràn ly cô ạ.

Cơ quan cử em đi học ở Sài Gòn 3 ngày, em đã báo trước cho anh ấy cả tháng, lần đầu tiên nghe tin đã mặt nặng mày nhẹ bảo không đi đâu hết, 'Ý tôi vậy, còn cô đi hay không thì tùy'. Em đã cố phân tích rằng đây là công việc yêu cầu chứ không phải đi chơi bời gì. Thậm chí em còn chuyển tiếp cả thư mời đào tạo của cơ quan cho anh ấy. Anh cứ lầm lầm nhưng không nói gì. Vậy mà sáng nay lúc em xếp quần áo, anh ấy đứng ngay giữa nhà bảo 'Không đi đâu, cô đi về thì gia đình này không còn nữa!' Em lại khóc và giải thích với anh ấy đủ kiểu nhưng anh ấy không nghe, một mực nói 'Em mà đi thì về là ly dị!' Anh cũng không nói lý do vì sao không muốn cho em đi công tác, thậm chí em bảo nếu anh không tin tưởng em thì anh đi cùng, con thì nhờ bà trông; nhưng anh ấy như nổi cơn điên, một mực bảo em không được đi, thậm chí còn tìm giấy đăng ký kết hôn để xé…

Sau đó em vẫn đưa con đi học và rồi đi công tác vì công việc không thể thay đổi. Tối, anh ấy vẫn đón con nhưng em gọi thì không nhấc máy. Mãi em mới gọi được thì anh ấy bảo 'Để tao chụp ảnh gửi mày' và gửi cho em ảnh cưới bị xé vụn!

Thật sự em chẳng biết nên làm thế nào nữa cô ạ!"

Đọc câu chuyện thứ hai, cơn ác mộng thời trẻ của tôi như quay lại. Do tư tưởng cũ, chồng tôi rất phản đối tôi đi công tác nước ngoài, phản đối tôi học cao lên, thậm chí phản đối cả việc tôi phải làm việc buổi tối vì không thể kiểm soát được vợ, vì cho là vợ coi công việc hơn gia đình, thích việc hơn thích chồng. Không biết bao nhiêu trận chiến, bao nhiêu nước mắt đã đổ ra vì những điều vô lý ấy. Đau lòng nhất là ngay cả người thân của tôi cũng khuyên "Phụ nữ cần biết nhường nhịn chồng, bớt công việc đi, coi gia đình là trọng''. Cái gì hợp lý tôi cũng nghe, như từ chối đi học nước ngoài vì phải xa con quá lâu, nhưng cái gì mình cho là đúng thì tôi không thể từ bỏ. Lúc kiên trì, khi quyết liệt, tôi cứ lẳng lặng theo con đường đã chọn, cuối cùng mọi người cũng phải chấp nhận, thậm chí còn quay ra ủng hộ. Nhưng sự đau khổ trong thời gian ấy quá nhiều nên tôi không dám khuyên ai theo, nhất là khi không chắc đã có một "kết thúc có hậu".

Lại nhớ chuyện được nghe trong chương trình “Kết nối yêu thương” trên VOV. MC đọc một bức thư rất tha thiết của người chồng gửi vợ, nhận lỗi đã không tạo được không gian riêng cho gia đình, không làm chỗ dựa cho vợ, xin lỗi vợ vì 21 năm chung sống, vì hai đứa con, hãy nhớ hết tình còn nghĩa, xin em đừng quyết định vội vàng, v.v. và v.v. Nghe rất cảm động, khiến tôi cứ nghĩ có người chồng tình cảm đến thế, vợ còn mong gì nữa.

Nhưng khi kết nối thì vợ rất thờ ơ. Giọng nói, cách nói chuyện thể hiện chị là người kín đáo, chừng mực nhưng đã thất vọng quá nhiều với chồng nên không muốn chia sẻ gì hết, mà chỉ nói việc riêng của gia đình nên không thể nói công khai được, cũng không nhắn nhủ gì chồng mà dập máy luôn.

MC kết nối lại với chồng, anh cứ tha thiết hỏi vợ có nhắn gì không, vợ đang ở đâu? Khi biết vợ đã chuyển đi chỗ khác, không nhắn gửi gì, anh có vẻ rất thất vọng.

Hóa ra, anh chị vốn sống ở Hà Nội rồi cùng chuyển vào Bình Dương sống được vài năm thì anh lại muốn quay ra Bắc, nhưng chị không chịu đi theo. Khi anh cứ bỏ đi, có vẻ mâu thuẫn lên đến đỉnh điểm, vợ chồng quyết định ly thân và đã vài tháng nay chị block cả điện thoại và facebook, anh không liên lạc được. Anh chị có hai con, con lớn đã đi bộ đội, còn con nhỏ học cấp 2 hiện đang ở với mẹ nên anh cũng không biết tin tức gì của con. Hiện điều anh lo sợ nhất là chị quyết định ly hôn thì anh sẽ mất cả vợ và con.

Qua cách nói chuyện, có thể thấy anh là người bộp chộp, hay tự ái, gia trưởng, ghen tuông nhưng rất yêu vợ, lúc nào cũng lo vợ có người khác. Nhưng bao lời ngọt ngào của anh cũng thành ra uổng phí khi cuối buổi nói chuyện anh nghẹn ngào nói: “Lỗi lớn nhất của anh là không bảo được vợ để cô ấy sống cho đúng khuôn phép nhà mình mà cứ chạy theo tư tưởng mới để giờ thành ra thế này. Anh đã nói đến thế mà chị vẫn không nghe thì anh cũng đành chấp nhận!”

Đó là những câu chuyện rất điển hình cho nhiều đàn ông Việt, không phải không yêu thương vợ con nhưng thay vì tôn trọng vợ,

trân trọng con người thật của vợ với những ưu nhược điểm riêng, lại chỉ lăm le tìm cách kìm hãm, ép vợ thành hèn kém hơn mình cho an tâm. Họ không hiểu, tự nhiên buộc cá phải bơi, chim phải hót. Cái văn hóa gia trưởng đòi DẠY VỢ, tức là ép vợ sống khác với bản chất, người thấp cổ bé họng dù chịu nhịn cũng u uất không vui, sinh ra hay cáu kỉnh, càm ràm, làm khổ cả gia đình; người thông minh, mạnh mẽ tất sẽ không chịu nổi mà bỏ đi như những người vợ kia, lúc ấy chồng có hối cũng đã muộn.

Nhưng, những người vợ cũng đã góp một phần vào việc duy trì những tư tưởng bảo thủ ấy bằng việc cố chịu nhịn, không tỏ rõ suy nghĩ để chồng phải tôn trọng mình, đến khi không chịu được nữa mới bỏ đi, khiến gia đình tan nát. Không vừa lòng chuyện gì hãy lựa lời nói lại ngay, đừng để tích tiểu thành đại, khổ tất cả các bên!

Còn bạn, bạn sẽ làm gì trong trường hợp các bạn gái này?

Vì sao phụ nữ chọn ly dị?

M

ạng xã hội có những tác dụng rất kỳ cục. Nhớ năm 2007, tôi đang ở Hàn, một nữ sinh cũ chat trên Yahoo kể với tôi là em yêu một chàng đã 2 năm, muốn cưới nhưng mẹ em đi xem bói, thầy này nghe nói rất “thiêng” khẳng định với mẹ em là em và bạn trai không hợp tuổi, trước sau cũng phải bỏ nhau. Em phân vân quá, hỏi thì tôi bảo: “Nếu em không thấy hợp thì thôi, còn nếu quyết lấy thì chỉ việc đi kiếm thầy bói khác về gặp mẹ là xong. Bỏ nhau thì dễ, nhưng bỏ mà trong lòng yên ổn thì khó. Hôn nhân đầy bất trắc, chắc gì em lấy người khác đã vui, khi ấy nghĩ lại lại ‘giá mà’ thì khổ lắm”. Em cân nhắc rồi thông báo là sẽ lấy anh chàng ấy và mời tôi dự đám cưới. Nhưng tôi cứ luôn thầm lo: nếu có một ngày bị trách thì nguy!

Một chiều khác, tôi ngồi cà phê với em và một cô bạn cùng lớp, em thông báo đã có hai con và đến giờ vẫn ở với nhau, dù em đã thành “chị” của chàng, bởi chàng vẫn yêu vợ thương con nhưng chỉ là khi không bận với bạn bè. Em đã vài lần định chia tay nhưng vì chàng có vẻ có cố gắng nên vẫn cố duy trì. May em tháo vát, lại có công việc tốt nên gia đình vẫn ổn.

Còn bạn em thì không may mắn như vậy, chồng đẹp trai, nói hay, tràn trề ý tưởng to lớn nhưng chưa bao giờ thành hiện thực. Mải đuổi theo thành công, chàng không có thì giờ để ý đến những thứ “lặt vặt” như nhà cửa, vợ con. Sau 5 năm chịu đựng, em đành chia tay trong hoà thuận vì chàng cũng tràn trề thiện chí. Do chưa thành công nên chàng vẫn nợ tiền nuôi con, thỉnh thoảng còn vay tiền vợ cũ để đầu tư vào dự án nào đấy với niềm tin khi thành công sẽ trợ giúp con cái nhiều hơn, chỉ có điều thời vận mãi chưa tới.

Thấy tôi có vẻ buồn, cả hai em đều an ủi là các em vẫn ổn và “chuyện thế này là thường”. Các em vừa gặp lại bạn bè cũ trong ngày hội trường, rồi hội lớp và thấy có rất nhiều bạn chung cảnh

ngộ. Nhiều bạn đã kịp có gia đình mới, và khác với sự e ngại của thế hệ tôi, "tập hai" của các em khá hơn "tập một" nhiều. Tôi nhớ lại tình trạng các bạn học cũ của mình và nhận ra rất nhiều bạn đã ly hôn. Thậm chí cả lớp đã từng vỗ tay hoan hô gia đình tôi khi tôi là người duy nhất dẫn cả chồng con đến tham dự liên hoan lớp. Mặc dù tâm lý truyền thống vẫn cho rằng khi ly hôn phụ nữ thiệt thòi hơn, nhưng trong những người tôi biết, phụ nữ vẫn là người chủ động ly hôn nhiều hơn nam giới.

Theo các số liệu thống kê, những năm gần đây, số lượng và tỷ lệ ly hôn tại nước ta có dấu hiệu tăng đáng kể. Thống kê của ngành tòa án cho thấy, nếu năm 2000 chỉ có 51.361 vụ thì năm 2005 đã tăng lên 65.929 vụ; đến năm 2010, con số này lên tới 126.325 vụ. Bên cạnh đó, theo số liệu của tòa án thành phố Hồ Chí Minh, hiện có khoảng 40% các cuộc hôn nhân kết thúc bằng ly hôn (tăng gấp đôi so với năm 1998). Số năm chung sống trung bình trước khi ly hôn của các cặp vợ chồng là 9,4 năm, riêng ở các khu vực nội thành của các thành phố lớn thì con số này chỉ là 8 năm.

Theo ngành tòa án, một số nguyên nhân chính gây ra những cuộc ly hôn là do không hợp nhau về lối sống, ngoại tình, kinh tế và bạo lực gia đình. Theo thống kê, 60% các vụ ly hôn ở Việt Nam có yếu tố bạo lực gia đình và trung bình, cứ ba vụ ly hôn thì có một vụ do nguyên nhân ngoại tình.

Cuộc sống hiện đại luôn đề cao tinh thần nam nữ bình đẳng, tuy nhiên trong xã hội hiện nay của chúng ta, đại đa số đàn ông vẫn mang nặng tính gia trưởng, thích áp đặt mọi việc trong gia đình. Đây là một trong những nguyên nhân chính dẫn tới nhiều điều không hòa hợp trong cuộc sống gia đình, bởi phụ nữ bây giờ đã có ý thức tự tôn và độc lập hơn nhiều. Gia đình nào thiếu sự tôn trọng, thiếu sự chia sẻ với nhau sẽ luôn rơi vào thế căng thẳng và dễ dàng tan vỡ.

Ngoại tình được coi là lý do lớn thứ hai dẫn tới sự đổ vỡ trong hôn nhân. Do văn hóa gia trưởng, nhiều đàn ông vẫn cho việc ra ngoài 'ăn vụng' là chuyện bình thường, nhất là những người có chút tiền bạc địa vị. Nhưng phụ nữ thời nay lại không chấp nhận chuyện đó

nữa, nhất là khi người đàn ông tưởng đó là quyền của mình, không có thái độ ăn năn hối lỗi.

Lối sống gia trưởng, thói xấu ngoại tình, tư tưởng chèn ép phụ nữ, thích nhậu nhẹt tụ tập, thiếu trách nhiệm với gia đình dẫn đến sự bất hòa triền miên, châm ngòi cho bạo lực gia đình, khiến hôn nhân của những cặp vợ chồng trẻ thời nay ngày càng trở nên kém bền vững.

Có thể thấy, tuy trình độ phát triển của Việt Nam còn thua kém nhiều nước khác trên thế giới, nhưng chỉ nhìn lướt qua những con số thống kê trên cũng đủ thấy tỷ lệ ly hôn thì không hề thua kém. Hơn nữa, thống kê cũng cho thấy, tỷ lệ phụ nữ đưa đơn ly hôn cao gấp hai lần so với đàn ông, tức là phụ nữ Việt đã không còn e sợ ly hôn nhiều như trước kia nữa.

Nhiều đàn ông Việt cũng đã nhận ra “nguy cơ” này. Hoạ sĩ Đỗ Hữu Chí, nổi tiếng với Tổ hợp Toa Tàu nhằm phổ cập giáo dục nghệ thuật đến công chúng mọi lứa tuổi, đã viết trên trang Facebook của mình:

“Có một xu hướng xã hội đang diễn ra: những người phụ nữ độc lập, hiểu biết, mạnh mẽ mà mình nhìn thấy được xung quanh, thì hoặc là đang độc thân, hoặc đang là mẹ đơn thân.

Dường như có một vấn đề gì hết sức trầm trọng đối với đàn ông Việt Nam. Hoặc có thể là vấn đề của đàn ông nói chung, nhưng rõ ràng là đối với đàn ông Việt Nam trầm trọng hơn: rằng chỉ cần phụ nữ nâng tầm nhận thức của họ lên một mức độ nhất định, nâng sự hiểu biết và độc lập và can đảm của họ lên một mức độ nhất định, thì họ sẽ rời bỏ người đàn ông. Đàn ông không còn xứng đáng hay phù hợp với họ nữa. Một lần nữa, đây chỉ là nhận định chủ quan: Nếu tất cả chúng ta đều đang tiến hóa/trưởng thành với tư cách con người, thì rõ ràng phụ nữ Việt Nam đang tiến hóa nhanh hơn (hoặc đã luôn tiến hóa nhanh hơn, nhưng ở hiện tại thì đặc biệt rõ) đàn ông Việt Nam. Từ ngày lấy vợ, mình luôn nghĩ nếu mình không tiến hóa kịp thì vợ mình sẽ bỏ mình. Bạn nam nào nhột cũng đừng giận. Giận thì không tiến hóa nhanh hơn được đâu.”

Nên nhớ hạnh phúc gia đình giống như cú đập tay, luôn cần có hai người. Hi vọng đàn ông Việt tỉnh ra trước khi rơi vào tình cảnh của đàn ông một số nước châu Á lân cận, nơi phụ nữ thà làm mẹ đơn thân hoặc kết hôn với người nước ngoài chứ không kết hôn cùng đàn ông trong nước. Mà nghiên cứu cũng cho thấy, đàn ông châu Á không phải là “sản phẩm có thể xuất khẩu”, kiếm được vợ nước ngoài không phải dễ!

Ly hôn – giải pháp cần tính đến cho những cuộc hôn nhân không thể cứu vãn

G

ần đây, trên báo chí và mạng xôn xao về câu chuyện người đẹp và đại gia đưa ra nhau ra tòa, bên thì tố lừa tiền, bên đưa chứng cứ "đổi tình''. Câu chuyện kiện cáo đang làm nóng dư luận. Lúc đầu tôi không để ý, vì chuyện "không yêu trả dép ông về'' trong xã hội bây giờ "thường'' quá rồi, những vụ "đổi tình lấy tiền'' cũng không ít. Có điều đến mức nào mà phải đưa nhau ra toà?!

Trong trường hợp này, tôi đặt giả định chuyện "lừa tiền'' là có thật, đổi lại tôi cũng tin rằng chuyện "đổi tình'' cũng không phải là bằng cớ giả. Họ yêu nhau (có thể lắm), họ đê mê điên loạn trong tình ái và dằn vặt nhau đến mức nào, người ngoài cuộc khó lòng biết được, và tôi tin chuyện phải trái trắng đen thế nào không phải ra tòa là có thể phân định rõ ràng.

Trong chuyện này, tôi chỉ ngẫm nghĩ một điều: Người đàn ông giàu có, có sự nghiệp và địa vị xã hội, gia đình đề huề mà nỡ đẩy người hắn từng gắn bó (dù là tâm hồn hay thể xác) vào cảnh tù tội thì quả là tuyệt tình. Nhưng trong câu chuyện này, người đáng thương nhất theo tôi là người vợ và những đứa con của đại gia này. Làm vợ mà biết chồng không chung thủy đã rất đau khổ, lại còn phải nghe chuyện "tình tang'' của chồng mình "được'' công khai đem ra tòa án, báo chí mổ xẻ và toàn xã hội thì thào với những tình tiết, chi tiết khiến người ta đỏ mặt. Những đứa trẻ phải chứng kiến việc bố phản bội mẹ và sự cam chịu của mẹ.

Tôi tin không chỉ tôi mà nhiều người khác khi nghe chuyện này sẽ bật ra: "Nếu đúng như vậy thì mình sẽ ly dị ngay!" Nhưng chị ấy và

rất nhiều người phụ nữ khác (vợ đại-gia, lẫn vợ không-đại-gia) kể những câu chuyện đẫm nước mắt về việc chồng không đoái hoài đến vợ con nhà cửa, thậm chí nhiều anh còn ăn bám vợ mà về nhà vẫn lên mặt bắt nạt vợ đủ điều, nhưng những người phụ nữ ấy vẫn không chọn giải pháp ly dị. Lý do được họ đưa ra thường là "vì con cái, muốn con có cha", "không muốn mang tiếng ly dị", "sợ làm bố mẹ mang tiếng", "sợ sống một mình, gặp người khác chắc gì đã hơn"… Và cuộc sống địa ngục ấy tiếp tục hợp pháp vì được chính nạn nhân bảo trợ!

Vậy thì ý nghĩa đích thực của hôn nhân là gì?

Lời thề ước giữ lòng chung thủy, nguyện tâm sướng khổ giàu nghèo có nhau, lời cam kết yêu thương và tôn trọng nhau suốt đời – là chuyện cả hai người khi chuẩn bị bước vào hôn nhân đều nói "đồng ý'', và sau đó họ mới thành vợ thành chồng. Một khi, một trong hai người không còn giữ lòng chung thủy, không còn yêu thương, tôn trọng người kia, bỏ rơi khi người kia nghèo khổ hay đau ốm để chạy theo sự giàu có, vui vẻ thì cuộc hôn nhân ấy không còn ý nghĩa nữa.

Những lý lẽ như "muốn giữ bố cho con", theo tôi, thật ra vô cùng vô nghĩa. Tôi đã gặp nhiều bạn trẻ lớn lên trong những gia đình bố mẹ bất hòa sâu sắc, bố cờ bạc, rượu chè, bồ bịch, đánh đập mẹ nhưng người mẹ cắn răng chịu đựng vì tưởng sẽ tốt cho con. Nhưng phải chứng kiến cảnh sống ấy hằng ngày, tâm hồn những đứa trẻ bị tổn thương sâu sắc. Chúng chỉ mong bố mẹ ly dị để được yên thân. Sau này nhiều em rất khó dành tình yêu cho người khác giới hoặc không có niềm tin vào hôn nhân vì vết thương lòng quá lớn và bị ám ảnh bởi cuộc hôn nhân không hạnh phúc của bố mẹ. Việc con cái trở nên căm ghét bố mẹ, thậm chí giết bố vì quá phẫn nộ không thiếu trên các mặt báo. Những chuyện đau lòng ấy đáng ra có thể tránh được khi người phụ nữ có can đảm nói lời chia tay đúng lúc. Nếu chúng ta chia sẻ thẳng thắn với gia đình về những bất hạnh trong hôn nhân của mình, bố mẹ thương con sẽ không bao giờ muốn giam hãm con mình trong cuộc hôn nhân đó.

Theo nhiều nghiên cứu, nguyên nhân sâu xa khiến phụ nữ sợ ly hôn dù không hạnh phúc là vì họ cảm thấy xấu hổ, sợ sống một mình và thiếu kỹ năng sống độc lập. Đặc biệt với một xã hội còn trọng nam quyền như ở Việt Nam, nơi cho rằng mục đích sống của phụ nữ là gia đình, tâm lý này còn rất phổ biến. Khi hôn nhân đổ vỡ, người phụ nữ cảm thấy bị tổn thương sâu sắc, nghi ngờ giá trị bản thân, đặc biệt là với những phụ nữ sống phụ thuộc về kinh tế.

Nhưng đáng ngạc nhiên là nhiều nghiên cứu cả ở nước ngoài và Việt Nam trong thời gian gần đây cho thấy sau ly hôn phụ nữ có cuộc sống tốt hơn đàn ông.

- Ở hầu hết các quốc gia được điều tra, phụ nữ đứng tên trong đơn ly hôn nhiều hơn nam giới, chứng tỏ phụ nữ đã mạnh mẽ hơn và quyết đoán hơn trong vấn đề ly hôn. Phụ nữ sau đó cũng dễ dàng tìm được sự hỗ trợ tích cực từ gia đình và bạn bè hơn.
- Phụ nữ biết tổ chức cuộc sống độc lập tốt hơn nam giới. Việc thiếu các kỹ năng nội trợ khiến chất lượng cuộc sống của đàn ông sau ly hôn giảm sút nghiêm trọng, làm ảnh hưởng xấu đến sức khỏe tinh thần và thể chất của họ, gây khó khăn cho công việc. Nghiên cứu cho thấy, sau ly hôn, tỷ lệ nam giới lên cân, nghiện rượu nhiều hơn phụ nữ, tỷ lệ thất nghiệp cũng cao hơn.
- Phụ nữ có nhiều cách đối phó với các loại cảm xúc khác nhau. Đàn ông có xu hướng tìm kiếm sự khuây khỏa từ bên ngoài như rượu bia, chất kích thích gây ảnh hưởng xấu đến sức khỏe và công việc. Phụ nữ sống nội tâm hơn nên thường làm việc để lấy lại sự cân bằng trong cảm xúc và tập trung vào những điều tốt đẹp hơn trong tương lai.
- Phụ nữ ít mượn đến rượu bia, ma túy hay những mối quan hệ khác để khỏa lấp nỗi đau ly hôn như đàn ông. Họ thường cố gắng để có một cơ thể khỏe mạnh trong thời gian khó khăn hậu ly hôn. Họ tập trung vào những chế độ ăn uống cũng như tập luyện tích cực để có cơ thể khỏe mạnh nhằm tránh khỏi chứng trầm cảm cũng như những bệnh tật khác.
- Phụ nữ có khả năng tìm kiếm những trải nghiệm mới sau khi ly hôn, những kinh nghiệm từ cuộc hôn nhân tan vỡ sẽ làm phong

phú thêm cuộc sống của họ và mang lại những điều mới mẻ trong tương lai.

- Bản năng thích chia sẻ, có nhiều sở thích "giải khuây'' như shopping, tụ tập bạn bè… giúp phụ nữ dễ đối phó với tổn thương tình cảm hơn với nam giới.

Hôn nhân chỉ tốt đẹp khi nó đảm bảo có sự yêu thương, tôn trọng và chung thủy với nhau. Khi không còn hi vọng đảm bảo được những nền tảng ấy, hãy mạnh dạn chủ động quyết định quyền sống theo cách của mình và cho cả con cái để đảm bảo tương lai cho chúng!

Chọn người thích ăn buffet!

Buffet, tiếng Việt là ăn tự chọn, có nghĩa là bạn trả một số tiền cố định, để tùy chọn món ăn và số lượng bạn muốn cho bữa ăn. Đây là cách ăn tiên tiến, lịch sự và tạo không gian để người ăn thể hiện bản thân. Quan sát một người ăn buffet, ta sẽ hiểu được nhiều điều về họ. Đặc biệt phụ nữ thường phải lo ăn uống cho gia đình, nết ăn uống của người đàn ông sẽ ảnh hưởng rất lớn đến hạnh phúc của bạn và đến sự bền vững của hôn nhân.

Tính xấu nhất của đàn ông Việt là hay ỷ lại, thích được phục vụ, còn buffet đòi hỏi người ăn phải tự lo cho bản thân mình. Rất nhiều đàn ông Việt vì vậy không thích ăn buffet. Tôi đã từng chứng kiến nhiều ông vào ăn buffet mà lại ngồi yên tại chỗ, nhờ phụ nữ đi lấy đồ ăn giùm, làm người phụ nữ rất khó xử vì không biết ông ta thích ăn gì, ăn bao nhiêu. Hơn nữa, vô hình trung ông ta đã thể hiện sự coi thường người phụ nữ, biến cô ấy thành người phục vụ của mình. Người thích ăn buffet ít nhất là người biết tự phục vụ bản thân, không phụ thuộc vào người khác – một đức tính quan trọng để làm bạn đời.

Khi ăn gọi món, mọi người sẽ phải ăn giống nhau, nhiều khả năng là phụ nữ sẽ phải chiều theo sở thích của đàn ông, như thích các món nhậu chẳng hạn. Những lần nhìn phụ nữ, trẻ em nhăn nhó trong nhà hàng trước những món nhậu, nghe các ông “dô dô’’ thật quá… nản lòng. Ngược lại, đàn ông cũng không thích các món bánh trái, chè cháo của phụ nữ và trẻ con. Vì vậy, buffet là sự lựa chọn của người biết thưởng thức cuộc sống, đồng thời biết tôn trọng sự lựa chọn của người khác.

Một trong những điều bực mình nhất là sống với người không biết mình muốn gì. Rất nhiều phụ nữ than phiền khi hỏi chồng: “Anh muốn ăn gì tối nay?”, ông chồng cắm đầu chơi game trên máy tính,

lúng búng: “Tùy em, anh ăn gì cũng được”, nhưng đến khi vào mâm lại mặt nhăn mày nhó, vặn vẹo sao không làm món này, sao không nấu món kia?… Thế rồi, ông nào cũng tự hào khoe mình dễ tính, vợ nấu gì tùy vợ, còn kêu ca nỗi gì. Họ không hiểu việc không bày tỏ quan điểm có nghĩa là họ đã trút gánh nặng quyết định lên vai phụ nữ, nhưng lại vẫn giữ quyền phàn nàn vì “Anh đã để em tự quyết cơ mà”. Người thích ăn buffet ít nhất là người biết mình thích gì.

Quan sát cách một người ăn buffet giúp ta hiểu thêm con người họ, có lẽ?!

Một người lấy thật nhiều, chọc chọc mỗi thứ một tí rồi bỏ lại nhiều khả năng là người vô trách nhiệm, mặc người khác lo toan, miễn không can dự đến mình là được.

Người sợ không dám ăn buffet chỉ vì chưa quen có khả năng là người bảo thủ, rụt rè, không dám tiếp thu cái mới, trong đời sẽ không đi xa được.

Người lấy thật nhiều về ép mọi người ăn sẽ là người tốt bụng nhưng thiếu tinh tế, không biết cân nhắc lợi hại thực tế nên hiệu quả sẽ không cao.

Người lấy vừa đủ, mỗi thứ một chút, giải quyết hết đồ ăn mình lấy sẽ là người có kinh nghiệm sống, có trách nhiệm và đáng tin cậy.

Cuối cùng nhưng không kém phần quan trọng là phụ nữ thường thích một người đàn ông từng trải, bản lĩnh. Đàn ông thích ăn buffet sẽ là người đã có kinh nghiệm giao tiếp xã hội, nhiều khả năng sẽ là một người thú vị. Vậy thì, một “bí kíp” nhỏ là: chọn chồng nên chọn… người thích ăn buffet!

Đời cũng là một bữa ăn, hãy can đảm bước vào và chọn món mình thích, bạn nhé!

“Củi mục bà để trong rương - Đứa nào động đến trầm hương của bà”

Tôi vốn không thể hiểu được logic của đám đông khi xúm vào lên án, chỉ trích những phụ nữ được gọi là “cướp chồng’’. Ngạc nhiên hơn nữa là trong xã hội phụ hệ như Việt Nam, thông thường nam giới sẽ khắt khe với phụ nữ, nhưng ở đây lại là phụ nữ cay nghiệt với nhau.

Phụ nữ thời nay có thể tự kiếm sống, tự có vị thế trong xã hội, nhiều người còn thành đạt hơn đàn ông, thậm chí có thể… tự sinh con. Nhưng tâm lý nô lệ phải chăng còn rơi rớt, cộng với tâm lý ích kỷ kiểu “Củi mục bà để trong rương/Đứa nào động đến trầm hương của bà”?!

Cũng là người phụ nữ có gia đình, tôi từng trải qua cảnh có kẻ muốn làm người thứ ba, nhưng tôi tin vào câu: “Nếu có kẻ muốn cướp chồng bạn, không có sự trả thù nào tốt hơn là để kẻ đó toại nguyện. Đàn ông chân chính không phải đồ vật, không thể bị đánh cắp!”

Tôi cho rằng, nếu chồng tôi có quan hệ gì với họ thì chỉ anh ta có nghĩa vụ trả lời tôi. Từ phía chị em phụ nữ, sau khi theo dõi một vài vụ lùm xùm về chuyện tranh chồng cướp vợ trên báo chí và mạng xã hội, tôi tự rút cho riêng mình những bài học:

#1. Phụ nữ đừng bao giờ coi bất kỳ ai là mục đích đời mình, dù đó là chồng hay con, vì ai cũng phải sống cuộc đời riêng của họ. Chồng có lúc thay lòng đổi dạ, con lớn sẽ tách khỏi mình, không ai là tài sản của ta cả. Nên người duy nhất mình phải có trách nhiệm tuyệt đối là bản thân, những người khác chỉ là đồng hành trong một khúc

đời nào đó mà thôi. Vì vậy, đừng bao giờ đánh mất bản thân mình để làm vừa lòng người khác, đến lúc họ rời bỏ ta đi, ta sẽ ra sao?

#2. Tôi ngạc nhiên là phụ nữ có cách phản ứng và hành xử rất khác với người đàn ông là-chồng-mình và người đàn ông không-phải-chồng-mình (chẳng hạn như đối tác kinh doanh, bạn bè là nam giới hay bạn đồng nghiệp nam…). Chúng ta luôn sẵn sàng chỉ trích họ, lên án, bình phẩm, ác ý với họ nếu họ ngoại tình. Nhưng nếu chồng “trót’’ làm điều đó thì nhiều phụ nữ lại rất sẵn sàng “chín bỏ làm mười’’. Nếu phạm lần đầu mà hối lỗi có thể bỏ qua, nhưng nếu lặp đi lặp lại thì rõ ràng là con người ấy có tính trăng hoa. Trong chuyện này, người phụ nữ chấp chứa cho hành vi phản bội của chồng là chính họ sai, kết cục vẫn bị anh ta phụ bạc.

#3. Nhiều phụ nữ để cho chồng coi việc mình hi sinh vì chồng, lo toan vun vén gia đình, chăm sóc con cái… là hiển nhiên. Thực lòng mà nói, chúng ta đang không làm điều cao thượng như chúng ta vẫn tưởng. Chúng ta tự đang coi thường mình, “tiếp tay’’ để chồng coi thường mình, “nuôi dưỡng’’ cả cái tính thích dòm ngó bên ngoài của anh ta. Hãy để chồng cùng chia sẻ công việc với bạn, để anh ta hiểu rằng xây dựng gia đình là trách nhiệm của cả hai bên, để anh ta biết trân trọng bạn hơn, và chẳng may nếu anh ta muốn rời bỏ bạn thì có thể thẳng thắn bày tỏ, thay vì lừa dối bạn.

#4. Nếu xui xẻo gặp phải “đối tác’’ không biết nghĩ, nên vui vẻ loại anh ta đi và nhận phần tài sản xứng đáng. Phụ nữ hoàn toàn có thể độc lập, tự chủ hơn những gì chúng ta tưởng. Vì một người chồng không chung thủy, một người đàn bà muốn giành giật khác mà hao tâm tổn trí, quả thực là điều không đáng.

Lại chuyện “chung chồng’’!

L

ần này, tôi chỉ muốn kể một câu chuyện mà rất nhiều chị em phụ nữ thấy “quen quen’’. Tôi xin không bình luận gì, cũng không đưa ra một lời khuyên nào. Chỉ mong rằng chị em ngẫm nghĩ về cái sự “quen quen’’ ấy và về cách chúng ta vẫn ứng xử với nó.

Trước Tết, có một cựu sinh viên inbox cho tôi kể chuyện vợ chồng quen nhau từ sau khi tốt nghiệp đại học, chồng vốn rất khâm phục sự nhanh nhẹn, thông minh của vợ nên theo đuổi rồi hai người cưới nhau. Sau đó công việc của vợ tại một tổ chức nước ngoài rất tốt, liên tục được thăng tiến, còn công việc của chồng thì vất vả hơn. Vợ cứ mải miết đi làm, lo cho gia đình, cho chồng và cả gia đình chồng, yên tâm vun vén gia đình. Năm vừa rồi chồng có công việc tốt hơn thì sinh ra giở quẻ, bảo vợ là không còn yêu vợ nữa, muốn ly hôn vì bao năm vợ đã không quan tâm đến tình cảm của chồng. Cô như sụp đổ, cảm thấy vô cùng tội lỗi, muốn nhờ tôi khuyên xem làm thế nào cứu vãn hạnh phúc gia đình.

Tôi bảo rằng cô không việc gì phải tự buộc tội mình. Vợ chồng lấy nhau gần chục năm, đã có con cái, nếu chồng không hài lòng phải tự lên tiếng để cùng giải quyết, không thể cứ im ỉm oán hận, đợi đến khi có điều kiện công việc tốt hơn lại “giở trò’’ được. Tôi nghi ngờ chuyện anh chồng nói rằng “tình yêu đã hết”, mà đoan chắc phải có nguyên nhân nào đó. Tuy nhiên, cô rất tin chồng nên cứ khăng khăng là do mình đã không biết gìn giữ tình yêu mà thôi.

Tuần sau đó cô gặp tôi và cho biết là chồng đã thú nhận là yêu người khác, một cô gội đầu mát-xa gì đó, mới ngoài 20, và quay ngoắt lại xin vợ đừng làm ầm lên, giữ gia đình cho con. Tôi nghe mà cảm thấy chán nản vì kịch bản này cứ lặp đi lặp lại hoài. Tôi khuyên cô cho chồng thời gian suy nghĩ, nếu còn muốn sống với vợ con thì phải thôi trò mèo chuột kia đi, còn nếu không thì phải ra đi. Hãy cố

kiên nhẫn nhưng đừng nhẫn nhục, đừng hạ mình hay van xin vì sẽ chỉ làm chồng càng không hối lỗi mà thôi. Vài tuần sau cô báo lại là chồng đã có vẻ hồi tâm, nhưng bây giờ cô kia mới lộ mặt, buộc chồng phải ly hôn, làm chồng rất khó xử. Cô nói: “Chả lẽ em để nó cướp chồng?”

Chuyện này làm tôi nhớ lại câu chuyện xảy ra với một người bạn thân mà tôi có dịp chứng kiến cụ thể. Câu chuyện cũng tương tự, với vợ người thành phố lấy chồng ở tỉnh xa, khá vất vả khi lập thân ở thành phố. Đến khi chồng có công việc tốt thì đòi bỏ vợ đi theo bồ.

Một kịch bản cũng khá quen thuộc: Cô bồ là con gái quê, muốn lên thành phố nên tìm người quen nhờ vả, người quen ấy lại nhờ người vợ cho cô gái ở nhờ để tìm việc. Cô vợ thấy cô bé quê mùa, chăm chỉ nên tận tình giúp đỡ. Không ngờ cô này tính đường tắt, cướp chồng người để nhanh chóng có nhà cửa, có chồng thành đạt… Trong thời gian ở trong nhà, cô ta tìm đủ cách xúc xiểm: “Chị chỉ lo công việc, không quý trọng anh, nếu em mà như chị ấy thì…”, “Em thấy chị hay có đàn ông gọi điện, qua lại, anh có biết không?’’... Nhân một chuyến vợ đi công tác, người chồng ngã lòng, rồi quay về ruồng rẫy vợ. Người vợ ban đầu cũng không tin là chồng có bồ mà chỉ tự trách mình đã không chu toàn để chồng giận. Đến khi chuyện vỡ lở, chị mới biết là mình bị lừa đến hai lần, một là chồng lừa, một là nuôi ong tay áo.

Người vợ đau khổ thế nào thì tôi khó có thể tưởng tượng được. Từ một người lúc nào cũng vui tươi, rạng rỡ, trong vòng hai tuần chị sút 6 cân, trở nên hốc hác, ủ rũ. Chị bảo chị có thể tha thứ cho chồng vì không chung thủy, cũng không thèm chấp kẻ “ăn cháo đá bát’’ nhưng đau lòng vì tình nghĩa hơn 10 năm mà chồng tin lời người ngoài hơn tin vợ, phá vỡ gia đình mà không nghĩ đến con cái. Khi lấy nhau anh rất nghèo, lại vụng về nên gia đình chị phản đối, nhưng chị tin là anh chân thành nên vẫn quyết lấy anh. Lấy nhau rồi chị mới biết anh là người gia trưởng, ghen tuông, hẹp hòi, luôn sợ vợ hơn mình. Vì muốn gia đình êm ấm, bao năm chị nín nhịn, bỏ qua các cơ hội thăng tiến, giới hạn quan hệ xã hội để chồng yên lòng vì tin là chồng làm thế chỉ vì yêu vợ. Dù bề ngoài anh là người

chăm chỉ, chịu khó nhưng vụng về, lại gia trưởng nên thực tế trong gia đình chị phải lo từ miếng ăn, quần áo, xe cộ cho chồng để đến nông nỗi… chồng dùng cái xe đứng tên vợ đi hẹn hò với bồ.

Phụ nữ chúng ta vẫn hay có nhiều cái tưởng. “Tưởng giếng sâu nên nối sợ dây dài…” Tiếc đời, tiếc thân, rất nhiều lần chị muốn tự tử nhưng rồi nhìn hai đứa con thơ dại, nghĩ nếu mình chết, với người bố nhẹ dạ và một người mẹ kế tham lam, đời chúng sẽ ra sao?

May mà chị là người mạnh mẽ nên đã gượng lại được. Trước hết chị nói chuyện rõ ràng với anh, để hiểu anh muốn gì.

Hóa ra anh cho là dù chị là người vợ, người mẹ giỏi giang, tận tụy nhưng cô kia mới yêu chiều, thần phục anh, ve vuốt cái tự ái đàn ông của anh. Anh không hề nhìn ra cuộc sống gia đình, công việc căng thẳng và những nỗ lực của chị, tưởng rằng có thể có một người vợ toàn năng, lo liệu mọi thứ ổn thỏa mà khi anh đi làm về vẫn rảnh rang, ngọt ngào chiều chuộng anh, không bắt anh động tay vào việc gì như cô gái kia hứa hẹn. Anh cũng không hiểu chỉ những phụ nữ không có phẩm giá mới hạ mình quỵ lụy đàn ông như anh muốn. Chị cay đắng nhận ra mọi sự nỗ lực của chị, thay vì xây đắp gia đình, bồi dưỡng tình cảm như chị tưởng, lại chỉ khiến anh tưởng rằng mọi chuyện quá dễ dàng, chỉ nhìn thấy cái chị không làm được mà dần xa lánh chị.

Nhưng anh vẫn thương con và sĩ diện nên mong chị đừng làm ầm lên, thu xếp để anh ly dị ổn thỏa, không mất mặt với con cái. Tất nhiên chị muốn gào lên với cả thế giới sự ngu xuẩn của anh, nhưng chị biết làm vậy vô ích, người đầu tiên đau khổ sẽ là những đứa trẻ. Vì vậy chị bảo anh, kể cả thời gian yêu nhau, anh chị đã ở bên nhau gần 20 năm, cay đắng ngọt bùi đã trải cả. Lần đầu tiên chị kể lại cho anh nghe những nỗi vất vả mà chị đã phải chịu vì anh, những vô lý trong những điều anh trách móc chị. Chị bảo điều chị yêu cầu duy nhất là hai vợ chồng cần một thời gian để suy nghĩ lại. Vì con cái, chị nghĩ cả hai không nên hành động vội vàng để sau này phải hối tiếc. Và khi chưa ly dị, việc anh qua lại với cô kia là sai trái. Trong hai tháng hai người vẫn sống chung nhưng ly thân, chị yêu cầu anh phải cư xử mẫu mực, không gặp gỡ cô gái kia, chia sẻ việc nhà,

đón con cái… nếu không chị sẽ tung hê hết. Điều đó cũng tốt cho anh, để xem cô kia thật lòng đến đâu, nên anh đồng ý.

Sau đó, chị tìm cách gặp gỡ bạn bè, người thân của cô gái kia để tìm hiểu con người thật của cô ta. Trong thâm tâm chị tự nhủ, nếu cô ta là người tử tế, thực lòng yêu chồng chị thì chị chấp nhận ra đi vì không ai níu được người không muốn ở. Và chị choáng váng nhận ra cô ta đã từng tán tỉnh rất nhiều đàn ông để mong trụ lại thành phố, nhưng chỉ có chồng chị là mắc bẫy. Chị còn biết anh giấu chị cho cô ta vay một khoản tiền kha khá nhưng đề phòng gia đình cô ta gây chuyện, chị đồng ý bỏ qua chuyện này. Chị tìm đến nói chuyện phải quấy thì cô ta bảo chồng chị theo đuổi cô ta, anh ta đã chán chị thì chị nên giải phóng cho anh. Rồi cô ta quay ra gây sức ép với chồng chị, đòi tự tử, dọa kiện tụng… để bắt anh bỏ vợ đi theo cô ta. Khi cô ta bộc lộ bản chất như vậy, chồng chị mới tỉnh ngộ và xin quay về.

Tuy nhiên, cũng phải mất hàng năm chị mới có thể chấp nhận được.

Do chuyển nhà nên bẵng đi một thời gian tôi không gặp chị. Gần đây mới có dịp ghé thăm, nhìn gia đình anh chị lại êm ấm như ngày nào, anh chăm chỉ, tận tụy với gia đình, tôn trọng vợ; chị có sự nghiệp vững vàng, con cái trưởng thành, vui vẻ.

Tuy nói rằng là một kết thúc “có hậu”, nhưng người phụ nữ đã phải trải qua những gì, cõi lòng họ đã tan nát ra sao... thì chỉ bản thân người người ấy mới hiểu?!

Phụ nữ Việt làm sao thế?!

Vì công việc, tôi từng gặp một bạn nữ mới ngoài 30, xinh xắn, thông minh, quyết đoán. Bàn công việc xong, hỏi thăm gia đình bạn, loanh quanh thế nào nghe được rất nhiều chuyện.

Bạn lấy chồng đã hơn 10 năm, có hai con trai, chồng đi làm cách nhà 40 cây, 1-2 tuần mới về một lần, mỗi lần cũng chỉ được một ngày nên thời gian ở với chồng không bao nhiêu, toàn nuôi con một mình. Đã thế bạn còn phải ở với nhà chồng, mẹ chồng buôn bán ở chợ, nói năng rất khó nghe, bạn vẫn phải nhịn. Bạn nói nhiều lần mà chồng không muốn chuyển công tác về gần nhà, lý do công khai là lương ở chỗ làm gần 30 triệu/tháng, sợ về Hà Nội không kiếm được việc với mức lương tương đương. Nhưng lý do thật sự là cơ quan bao ăn ở, đi làm về không phải làm gì, không bận bịu việc gia đình, sống rất thoải mái nên không muốn thay đổi. Tôi bảo: “Sống thế rủi ro lắm, vợ chồng không có tình cảm, dễ sinh chuyện này nọ.” Bạn tái mặt nói, cách đây vài năm đúng là có chuyện như vậy, bồ của chồng quậy bạn tưng bừng, đến mức bạn từng muốn tự tử. Tôi hỏi, sao không ly hôn, hóa ra bạn đã viết đơn nhưng bị mẹ đẻ bắt được, mắng cho một trận là không biết điều, bao nhiêu người còn khổ hơn mà vẫn sống được, ly hôn là điếm nhục gia phong, v.v. nên bạn phải bỏ ý định ấy.

Tôi hỏi, thế sau vụ ấy chồng có thay đổi không, bạn bảo vẫn thế, đi cả tuần không gọi điện nhắn tin gì, chỉ cuối tuần về được một ngày, chẳng làm được việc gì, từ điện nước trong nhà bạn đều lo cả, lại còn thỉnh thoảng giở thói gia trưởng nữa. Điều thay đổi duy nhất là đưa lương cho bạn giữ, tuy nhiên số tiền ấy lại dùng để trả nợ cho mẹ chồng!

Tôi suýt thì ngất, hỏi sao bạn có thể sống như vậy được? Bạn bảo, em từng rất yêu chồng nên khi mới cưới cái gì em cũng nhịn, mong

chồng vui lòng. Khi xảy ra chuyện chồng bồ bịch, em tưởng như chết được rồi, vì con mà phải sống. Thế rồi có gì trong em cứ như chết đi, em sống chẳng mong đợi gì nữa, chỉ biết dồn vào chăm con.

Tôi hỏi, thế nếu bỏ chồng em có tự nuôi con được không? Em bảo thực ra em vẫn tự nuôi vì lương chồng trả nợ cho mẹ hết rồi. Nhà đi thuê cũng được và bố chồng rất quý em, thương cháu nên có lẽ vẫn giúp.

Tôi hỏi, thế sao không ly hôn đi, em bảo em muốn con có bố. Tôi như muốn phát điên với câu trả lời, liền hỏi: Thế bây giờ con em có bố à? Nếu mỗi tháng gặp hai lần vào cuối tuần thì còn ít hơn nhiều đôi ly hôn mà tôi biết, tuần nào bố cũng đón con. Giờ đây em cần nói chuyện rõ với chồng là em không thể tiếp tục sống thế này, chồng cần đổi việc, chia sẻ việc nhà, nuôi dạy con cái với em. Con em là con trai, rất cần bố ở bên bảo ban. Em cũng mới ngoài 30, không lý do gì sống như bà goá vậy. Nếu chồng em nhất định không thay đổi thì em cần ly hôn ngay. Mẹ em có nói gì cũng đừng ngại vì bố mẹ nào cũng mong con hạnh phúc thôi. Em ly hôn mà sống ổn thì trước sau gì bố mẹ em sẽ hiểu.

Chuyện tương tự không hiếm, quan trọng nhất là có 2 điều tôi không hiểu:

#1. Như tôi biết, làm giúp việc, làm điều dưỡng chăm sóc người già, nhất là đẻ thuê đều được trả lương cao, mà người chủ còn có nghĩa vụ đối xử tử tế với mình. Vì lý do gì phụ nữ phí hơn 10 năm làm “3 trong 1” không lương, thậm chí còn đem tiền riêng ra trả nợ cho mẹ chồng mà còn cam chịu bị ông chồng ghẻ lạnh?!

#2. Mẹ nào cũng mang nặng đẻ đau con 9 tháng 10 ngày, bú mớm nâng niu đến ngoài 20 tuổi, còn cho ăn học đầy đủ mới gả con đi. Con nó không may lấy phải chồng không ra gì, không che chở thì thôi, sao còn có thể nỡ lòng giam con trong chốn ngục tù không lối thoát ấy vì những lý do như “sợ dị nghị”, “giữ gia phong”...???

Rút cục, phụ nữ Việt làm sao thế?!

Nói vui về chuyện “tứ đức tam tòng” thời @

Từ thuở nhỏ, tôi đã được nghe về “tứ đức tam tòng” giống như một “khuôn vàng thước ngọc” cho phụ nữ Á Đông, trong đó có phụ nữ Việt Nam. Đại khái tôi được giải thích “tứ đức” là “công – dung – ngôn – hạnh”, tức là phụ nữ phải biết nữ công gia chánh, dung mạo đoan trang, ăn nói khoan thai, dịu dàng, mềm mỏng và phẩm hạnh đoan chính, tính nết hiền thảo; còn “tam tòng” nghĩa là: người phụ nữ khi còn ở nhà phải nghe theo cha, lúc lấy chồng phải nghe theo chồng, nếu chồng qua đời phải theo con trai.

Lớn lên một chút, thấy sao phụ nữ “bị đòi hỏi” nhiều quá, tôi không thể nào đạt được và đâm ra “xì trét” vì cảm giác bản thân kém cỏi. Nhìn chung, tôi cũng muốn nghe bố, nghe chồng cho đơn giản nhưng dần dần phát hiện ra như vậy là đổ lên vai những người thân ấy một gánh quá nặng. Không ai sáng suốt trong tất cả mọi chuyện, các cụ dạy: “Một cây làm chẳng nên non…”, nếu bỏ mặc bố/chồng quyết hết mọi chuyện thì gia đình sẽ ra sao, nhất là khi nam giới chỉ thích/biết quyết những việc “to to”, như đi ăn cỗ, ăn cưới... mà cũng lâu lâu mới có một lần, còn chuyện “cơm áo gạo tiền”, nhất là việc học hành của con cái, thì phó mặc cho bà vợ. Có lẽ đây là “tam tòng” trong kinh nghiệm sống của riêng tôi chăng?!

Về sau tôi trộm nghĩ, cái “tứ đức tam tòng” ở mình nó cũng lắm thứ lôm côm. Thôi thì tôi cứ hiểu theo cách của cái thời mà người ta gọi là @ này.

Thứ nhất, “tam tòng” là: “tại gia tòng phụ” tức là ở nhà nghe lời phụ nữ – rõ quá đi rồi; “xuất giá tòng phu” tức là lên xe nghe lời anh phu xe – câu này đặc biệt có tính thời sự rất cao trong thời buổi an toàn giao thông đang bị đe dọa nghiêm trọng như hiện nay, khi kêu xe

ôm hay taxi phải lựa chọn hết sức cẩn thận vì “phu tử tòng tử” tức là anh phu xe chết là mình phải chết theo. Ngồi trên xe mà lái xe gây tai nạn thì mình chết chắc còn gì!

Thứ hai, trong “tứ đức” thì “công” là đứng đầu. Thời buổi này phụ nữ ai cũng đi làm rồi, có người còn đi làm nhiều hơn đàn ông nữa. Ví dụ: Ở nông thôn chủ yếu là phụ nữ ra thành phố kiếm sống, mua bán đồng nát, làm giúp việc, phụ hồ,… thậm chí lái taxi, chạy xe ôm, đánh giày giờ cũng có phụ nữ, chưa kể phụ nữ vẫn đóng vai nội trợ chính trong nhà. Vậy “công” chúng ta có thừa rồi! Về “dung” thì phương Tây có câu “Không có phụ nữ xấu, chỉ có phụ nữ chưa biết làm đẹp”, Việt Nam có câu “Người đẹp vì lụa”, cho nên nếu ta chưa đẹp thì chỉ là do “cái lão ấy” chưa cung cấp đủ “lụa” cho chúng ta làm đẹp. “Ngôn” thì khoa học đã chứng minh phụ nữ còn nói tốt, nói nhiều hơn nam giới, như thế cũng xem như là ổn. Chỉ còn tiêu chí cuối cùng là “hạnh”. Điều đầu tiên ta phải lưu ý là đến các cụ xưa cũng chỉ xếp tiêu chí này thứ bét, sau cả “công – dung – ngôn” tức là hình như không quan trọng lắm. Ca dao Việt Nam xưa cũng có câu:

“Lẳng lơ cũng chẳng hao mòn

Chính chuyên cũng chẳng sơn son để thờ

Lẳng lơ chết cũng ra ma

Chính chuyên chết cũng chôn ra ngoài đồng.’’

Còn bây giờ, lại toàn thấy hot girl, người đẹp, chân dài thay đại gia như thay áo, phương tiện thông tin đại chúng còn góp phần lăng-xê. Vả lại, “nhân vô thập toàn”, nếu phụ nữ đạt cả bốn tiêu chuẩn, trong khi nam giới may lắm được mỗi “công”, vậy há chẳng phải sẽ không xứng đôi vừa lứa, hạnh phúc gia đình khó vững bền sao?! Mà báo đài suốt ngày tuyên truyền về sứ mệnh bảo đảm, giữ gìn hạnh phúc gia đình của phụ nữ, khuyên chị em có biết cũng nên giả vờ “ngu ngơ” một chút để chồng hài lòng. Vậy chị em ta nếu có cũng nên hi sinh chữ “hạnh” này đi cho hài hòa với “đối tác”.

Thôi thì tán nhảm một chút để thấy rằng, tam tòng tứ đức, công dung ngôn hạnh cũng có ba bảy đường. Mong sao chị em phụ nữ Việt Nam hiểu và áp dụng “tứ đức” và “tam tòng” sao cho hợp thời, đồng thời hướng dẫn anh em hiểu cho phù hợp.

Kẻ thù lớn nhất của phụ nữ chính là phụ nữ[6]

[6] Đây là bài trả lời phỏng vấn cho Intarfish, một tổ chức bảo vệ quyền lợi cho phụ nữ của các em sinh viên đại học ở Hà Nội. Một số câu chữ trong nội dung bài phỏng vấn đã được sửa khi đưa vào cuốn sách.

Kẻ thù lớn nhất của phụ nữ chính là phụ nữ với những rào cản đôi khi là tự đặt ra cho chính mình, điều đầu tiên mà phụ nữ cần làm là tự chịu trách nhiệm với bạn thân" – đó là những điều tôi chia sẻ trong cuộc trò chuyện với InStarfish. Tôi xin được trích dẫn lại bài phỏng vấn trong cuốn sách này như một lời cảm tạ dành cho InStarfish, cũng là để thêm một lần nữa giãi bày nỗi lòng trăn trở khôn nguôi của tôi dành cho những người phụ nữ tôi đã gặp gỡ và sẽ còn gặp gỡ trong cuộc sống
của mình.

*

Ai đưa nàng Lọ Lem đến gặp hoàng tử?

Hỏi: Theo cô, đâu là rào cản lớn nhất cản trở sự phát triển cá nhân của người phụ nữ?

Trả lời: Có lần tôi đã từng chia sẻ trên Facebook cá nhân bài viết có đề cập tới việc ai đã đưa nàng Lọ Lem đến gặp hoàng tử.

Dì ghẻ thì cấm, bà tiên chỉ cho thời hạn trước 12 giờ đêm. Trên thực tế, Lọ Lem mới chính là người quyết định số phận của mình.

Xã hội có không ít những người phụ nữ ngồi khóc vì không theo đuổi được chàng hoàng tử hay giấc mơ của mình. Họ "xin phép" người này người kia để làm điều họ muốn, không được thì họ đổ lỗi.

Nhưng chính họ có cho họ quyền lựa chọn hạnh phúc không cơ chứ?!

Thế nên kẻ thù lớn nhất của phụ nữ chính là phụ nữ, với những rào cản đôi khi là tự đặt ra cho chính mình. Điều đầu tiên mà phụ nữ cần làm là tự chịu trách nhiệm với bản thân.

Người xứng được tự do mới được tự do. Người xứng được bình đẳng mới được bình đẳng.

Hỏi: Cô nghĩ thế nào về sự cân bằng giữa công việc và đời sống riêng tư?

Trả lời: Bản chất của cân bằng là sự hi sinh. Bạn đồng ý dành thời gian cho việc này tức là trong khoảng thời gian đó, bạn nói "không" với những việc khác. Tôi cũng cho rằng, tự nhiên người phụ nữ sinh ra đã phải hi sinh nhiều hơn. Có điều hãy để người phụ nữ lựa chọn.

Hồi tôi học ở Ý, cô giáo dạy tiếng Ý cho tôi nguyên là một thạc sĩ chuyên ngành ngôn ngữ học, thông thạo tiếng Latin và tiếng Trung Quốc. Bà từng nhiều năm sống ở nước ngoài, làm phiên dịch cho các đại sứ quán. Nhưng sau khi lập gia đình, bà chấp nhận ở nhà làm nội trợ và chăm sóc hai đứa con, chỉ thỉnh thoảng đi dạy tiếng cho những lớp ngắn hạn. Khi tôi hỏi tại sao bà lại chọn ở nhà thì bà bảo chồng bà chưa bao giờ yêu cầu, mà bà thấy như vậy tốt hơn cho gia đình. Vì đó là quyết định của riêng bà nên dù phải hi sinh công việc, bà vẫn thấy vui vẻ với điều đó.

Tâm thức nô lệ và khuôn mẫu xã hội

Hỏi: Nói về đời sống gia đình, chuyện chồng con, cân bằng cuộc sống – phải chăng vẫn còn là chuyện xa vời với sinh viên?

Trả lời: Cuộc đời mỗi con người về căn bản gồm hai phần: đời tư và sự nghiệp. Mức độ ưu tiên cho mỗi phần phụ thuộc vào mỗi người.

Nếu một người phụ nữ học đại học rồi chọn ở nhà chăm chồng nuôi con, điều đó không có gì đáng bàn. Nội trợ cũng là một nghề và cũng cần trình độ như cách chi tiêu, dạy con học, nấu nướng… Một người phụ nữ thông minh làm nội trợ cũng giỏi hơn.

Tuy nhiên chẳng phải sự thông minh đó có thể dành cho nhiều công việc khác sẽ tốt hơn sao?! Ngoài ra, có một rủi ro là tỷ lệ ly hôn đang ngày càng tăng, một khi chuyện đó xảy ra thì người phụ nữ sẽ ra sao? Ở nước ngoài, luật quy định người chồng sau khi ly hôn phải chu cấp cho vợ, nhưng ở Việt Nam thì chu cấp nuôi con còn không đủ, nói gì đến cho vợ. Vì thế người phụ nữ cũng cần có thu nhập riêng, có vị trí trong xã hội để không quá lệ thuộc vào người đàn ông.

Các nữ sinh nên ý thức sớm về vấn đề này để tìm ra mình thực sự muốn làm gì và ưu tiên vấn đề gì. Bảo rằng, em đi làm rồi bỏ việc để lấy chồng, 10 năm sau quay lại tìm việc cũng chưa muộn, đó là ý nghĩ hão huyền. Đấy là còn chưa kể nhiều trường hợp phụ nữ khi đi học thì ý thức tự lập, khao khát bình đẳng rất cao, nhưng ra khỏi cổng trường mất ý thức sáng suốt ngay, bởi tâm thức nô lệ và khuôn mẫu xã hội ăn sâu không phải một sớm một chiều nói xóa bỏ là xóa bỏ được.

Người nô lệ khi được trao tự do vẫn sẽ cư xử như một người nô lệ.

Hỏi: Ai là người ảnh hưởng nhiều nhất đến cô trong suy nghĩ về phụ nữ, gia đình và công việc?

Trả lời: Người đầu tiên có tác động lớn đối với tôi là bố. Từ nhỏ, bố tôi đã dạy người phụ nữ bình đẳng như nam giới. Mặc dù ông có tư tưởng nhưng không có thực hành (cười).

Bố khuyến khích tôi đi học, đi thi, "bơi" với các thành tích và tin rằng những gì nam giới làm được thì phụ nữ cũng làm được, chỉ lưu ý tôi về một số đặc tính tự nhiên của phụ nữ như chuyện sinh con đẻ cái…

Ngày xưa các cụ có câu: “Ví đây đổi phận làm trai được/Thì sự anh hùng há bấy nhiêu”[7]. Càng ra nước ngoài tôi càng thấy sao mà phải ước như thế. Nam nữ có thể bình đẳng mà vẫn không đi ngược lại đặc trưng giới tính mà tự nhiên đã ban tặng. Hơn nữa, phụ nữ có rất nhiều “trò” thú vị hơn nam giới như thời trang, make-up, sinh con…; phụ nữ cũng tinh tế hơn, sống thi vị và thú vị hơn, tội gì đổi làm trai cho thiệt! (cười).

[7] Bài thơ “Miếu Sầm Thái thú”, Nguồn: Kiều Thu Hoạch, “Thơ nôm Hồ Xuân Hương”, Nxb Văn học, 2008.

Một trong những người khiến tôi suy nghĩ khác hơn nữa là bà giáo người Ý của tôi. Hồi đó, khi quyết định ra nước ngoài học, bỏ lại chồng con ở nhà, tôi thấy rất áy náy. Nhưng mặt khác tôi lại là người rất muốn tự do, thành ra đôi khi không biết cân bằng thế nào. Nhờ câu chuyện của bà giáo đó, tôi nhận ra dù chọn ở nhà cũng vẫn rất tự chủ, dù ở nhà nấu cơm cho chồng con cũng không mất tự do nếu đó là lựa chọn của tôi.’’

Phụ nữ có cần sự nghiệp?

Khi tôi còn nhỏ, mặc dù bố mẹ tôi đều đi làm nhưng trong tư tưởng của mẹ tôi cũng như mọi người thời ấy, gia đình mới là ưu tiên hàng đầu của phụ nữ. Câu châm ngôn tôi thường được nghe là “với phụ nữ _ GIA ĐÌNH là SỰ NGHIỆP’’, còn “với nam giới – SỰ NGHIỆP là GIA ĐÌNH”. Điều này được mặc nhiên coi như chân lý, mặc cho tôi luôn cảm thấy có chút gì đó bất nhẫn. Không lẽ đối với người chồng, người cha, vợ con là những người thân yêu nhất lại không bằng công việc của anh ta?!

Tuy nhiên, ai cũng nói vậy nên tôi cũng tin đó là cách sống duy nhất có thể chấp nhận. Dù vậy khi đi học, tôi thấy con gái không kém gì con trai, thậm chí còn hơn, nhưng chúng tôi luôn được nhắc nhở là đến lúc đi làm nam giới vẫn thành công hơn nhiều nhờ khả năng “thần bí” nào đó của họ. Vì vậy, dù trong học tập vẫn hết sức nỗ lực, song hầu hết con gái chỉ mong mỏi có tấm bằng đại học rồi tìm một công việc không quá bận bịu để còn có thời gian chăm sóc gia đình. Chúng tôi cũng không kỳ vọng kiếm nhiều tiền vì theo mặc định của xã hội mà chúng tôi được biết, đó là việc của chồng. Trong đầu óc chúng tôi lúc ấy chưa từng tự hỏi: “Lỡ chồng mình không có khả năng kiếm tiền, hoặc không thể kiếm hơn mình thì sao? Hoặc khi anh ấy đau yếu, không thể làm việc thì gia đình sẽ thế nào?”

Chính vì phụ nữ được nuôi dạy để đi đến một cái đích cuối cùng là lấy chồng sinh con, nên việc không lấy được chồng là ác mộng của hầu hết phụ nữ và các bà mẹ có con gái. Ngay từ khi còn nhỏ, nhiều bé gái đã phải nghe những câu: “Tính khí thế này thì chồng nào chịu nổi?”, hay “Ở nhà với mẹ mới nũng nịu được chứ về với mẹ chồng thì thôi nhé”… khiến việc lấy chồng trở nên rất đáng sợ, nhưng không ai dám nghĩ đến việc không lấy chồng! Mọi cô gái đều được nuôi dạy không phải để giỏi giang, thông minh, xinh đẹp, hay thậm chí tốt bụng, mà chỉ để lấy được chồng! Vì vậy, kết quả tất yếu là

thà lấy một người chồng “đui què mẻ sứt’’ còn hơn không lấy ai cả, bởi vì đấy mới là sự nghiệp của phụ nữ. Gái không chồng khác nào thuyền không có lái!?

Sau này, khi tôi trở thành giáo viên, cả người yêu và bố mẹ tôi đều vui mừng, không phải vì bản thân tôi hợp với nghề giáo mà vì họ cho rằng đó là nghề nghiệp phù hợp với phụ nữ nói chung. Tuy nhiên, đến khi tôi lập gia đình, thu nhập thực tế quá thấp của cán bộ viên chức nhà nước những năm đầu thập niên 90 cho thấy, phụ nữ đi làm và kiếm tiền là rất cần thiết, nỗi lo kiếm sống tưởng chừng đã có thể xóa nhòa mọi thành kiến giới tính.

Đến thời mở cửa, khi người ta có nhiều cơ hội kiếm sống hơn, những thành kiến cũ lại quay về. Tôi cũng hài lòng với việc chăm sóc con nhỏ và gia đình để chồng ra ngoài tìm kiếm công danh sự nghiệp. Và tôi cũng đã vài lần từ bỏ cơ hội thăng tiến với niềm tin “gia đình mới là SỰ NGHIỆP của phụ nữ”. Trong lòng tôi mặc dù vẫn luôn khao khát những chân trời mới, nhưng lựa chọn đó là tôi bằng lòng đưa ra nên không có gì để oán thán.

Có điều, đến một lúc, tôi phải đối mặt với biến cố có thể khiến gia đình tan vỡ. Tôi luôn mong mỏi sẽ được nhận nuôi cả hai con để chúng khỏi phải xa nhau nhưng đến lúc ấy tôi mới đau đớn nhận ra, như vậy ba mẹ con sẽ sống rất chật vật với đồng lương giảng viên trường công của tôi. Nếu không bỏ qua nhiều cơ hội tốt, tôi đã có thể dễ dàng có được một công việc đủ để ba mẹ con sống thoải mái hơn. Cuối cùng, gia đình tôi cũng vượt qua sóng gió, song biến cố ấy quả thật đã khiến tôi hoàn toàn tỉnh ngộ.

Tất cả những câu như “Của chồng, công vợ” hay “thành công của chồng con chính là thành tựu của người vợ, người mẹ” chỉ là những lời giả dối làm phụ nữ mê muội. Cái gì là của ai thì sẽ thuộc về người ấy. Tôi đã chứng kiến không ít những người vợ được học hành tử tế nhưng cam tâm ngồi nhà làm nội trợ để chồng yên tâm công tác. Kết quả, chị ngày càng trở nên lạc hậu với cuộc sống, xa lạ với công việc của chồng nên hai vợ chồng ngày càng xa nhau. Đau đớn nhất là chị cũng trở thành lạc hậu với chính con mình nên cũng không giữ được lòng tin và sự tôn trọng của con. Không ít

trường hợp, người chồng khi thành đạt lại thay lòng đổi dạ, khi ấy người vợ mới cay đắng nhận ra mình đã bỏ qua cơ hội tìm chỗ đứng trong đời, nay kiến thức đã quên hết và cái “sự nghiệp’’ mà mình hi sinh cả tuổi xuân cho nó hóa ra chỉ là “bánh vẽ’’. Rất nhiều người đã không thể gượng lại sau đó!

Xét trên bình diện xã hội, phụ nữ chiếm 50% lực lượng lao động và các nghiên cứu cũng như thực tế đều cho thấy phụ nữ có thể làm mọi việc tốt như nam giới, thậm chí trong nhiều trường hợp còn tốt hơn nam giới. Thế giới và Việt Nam đều có những tấm gương nữ lãnh đạo hay nữ doanh nhân rất thành đạt. Nếu chúng ta còn giữ tư tưởng “phụ nữ chỉ cần sự nghiệp là gia đình” thì sẽ là một thiệt thòi cho sự phát triển của xã hội. Hơn nữa, trong thời buổi kinh tế tri thức lên ngôi và đời sống xã hội phức tạp như hiện nay, phụ nữ nếu không có trình độ và sự nghiệp sẽ khó đảm bảo rằng việc nuôi dạy con cái vẫn còn được xuôi chèo mát mái như các cụ xưa.

Sự nghiệp cũng không cần to tát, chỉ cần là một công việc mình yêu thích và phù hợp với khả năng của mình, giúp cho mình tạo dựng vị thế độc lập trong đời sống gia đình và xã hội. Tôi từng biết một số phụ nữ làm giúp việc gia đình theo giờ, lúc nào cũng bận rộn nhưng vui vẻ với thu nhập hàng tháng cả chục triệu, nuôi con đi học đại học. Song tôi cũng thấy không ít những công chức nhà nước có bằng cấp chỉ làm việc “vật vờ’’ qua ngày vì cho rằng với đồng lương “chết đói’’ thì làm thế là nhiều rồi. Họ luôn đổ tại hoàn cảnh, số phận mà không hề nghĩ chính thái độ làm việc không tích cực đó khiến bản thân họ tha hóa, yếu nhược đi, và chính họ tự bỏ phí các cơ hội của mình. Không có nghề nghiệp thấp kém hay cao quý, mọi công việc có ích cho xã hội đều bình đẳng. Lòng yêu nghề, thái độ làm việc tích cực mới chính là chìa khoá để ta có sự nghiệp.

Hãy nhớ: Phụ nữ luôn cần công việc để cải thiện bản thân, giữ vững sự độc lập và có khả năng trợ giúp tốt hơn cho gia đình, nhất là con cái. Và người nào xui bạn hủy hoại cơ hội của bạn thì không phải là người bạn nên chia sẻ cuộc đời mình!

Chúc các chị em phụ nữ luôn mạnh mẽ và sáng suốt!

Phụ nữ có nhất thiết phải lấy chồng?

T

ừ nhỏ, tôi đã được dạy dỗ là con gái phải thế này thế kia... thì mới lấy được chồng. Vì tôi chẳng bao giờ đạt những tiêu chuẩn ấy nên đã lớn lên trong nỗi lo thường trực là sẽ “ế’’, lúc ấy đó là từ kinh khủng nhất đối với tôi. Sau này tôi mới phát hiện ra đấy cũng là lo ngại thường trực của các cô gái khác. Tự nhiên, tôi nhìn đám con trai một cách “kính nể’’ vì họ oai thế nào mới được lựa chọn mình.

Khi đã làm quen với nhiều bạn trai hơn, tôi mới phát hiện ra là họ cũng chẳng có gì đáng phải “thần tượng’’ đến thế. Hơn nữa, việc lấy chồng cũng không đáng mơ ước như nhiều cô gái vẫn tưởng. Và thật bất công khi việc phụ nữ lấy chồng được coi như may mắn, ân huệ còn việc đàn ông lấy vợ lại giống như mất mát, hi sinh.

Nhìn những ông bố bà mẹ rất nâng niu con ở nhà, nhưng đến khi nó 26-27 tuổi là sẵn sàng “dúi vào tay’’ bất kỳ gã đàn ông nào, thậm chí bài bạc, nát rượu, miễn là nó có chồng, tôi thấy rất vô lý.

Nhớ đến câu của George Sand phát biểu từ thế kỷ 19: “Chúng ta nuôi dạy con gái như các vị nữ thánh để rồi bán nó đi như nô lệ’’, đến giờ vẫn đúng mà chua xót.

Khổ nỗi, nữ giới Việt Nam dù được học hành, thông minh sáng láng đến đâu, vẫn “bị lập trình” là phải có một tấm chồng. Tình trạng vô lý đó mãi vẫn không được cải thiện. Nhìn tỷ lệ kết hôn thấp của phụ nữ Nhật Bản, Hàn Quốc và Trung Quốc, xin có vài ý kiến sau:

#1. Phải bỏ ngay tư tưởng phụ nữ cần kết hôn sớm, nam giới thì bao giờ cũng được đi. Thực tế cho thấy, phụ nữ sống một mình vẫn rất tốt vì có thể tự nấu nướng, chăm sóc nhà cửa, trong khi nam giới thì không. Phụ nữ có thể tìm người giúp mình sinh con. Thời buổi

này, phụ nữ còn có thể tự chủ về kinh tế. Tôi có cô sinh viên cũ học tiến sĩ ở nước ngoài, bà mẹ bảo: nếu con không thích lấy chồng thì cứ sinh một đứa con, mẹ nuôi cho rồi đi đâu thì đi. Bà ngoại bao giờ cũng là "xịn'' mà. Tất nhiên tìm được người tâm đầu ý hợp kết hôn là tốt nhất, nhưng nếu không tìm được thì cũng không nên ép mình.

#2. Hãy biết trân trọng bản thân, biết tận hưởng cuộc sống, tránh tình trạng chỉ chăm chăm kiếm một ông chồng. Đừng vì sức ép của gia đình, xã hội mà lao vào một cuộc hôn nhân bất hạnh. Thời buổi này phụ nữ độc lập tài chính có thể có bạn trai, có con mà vẫn được coi trọng. Hãy kết hôn nếu bạn tin là sẽ hạnh phúc, nếu không đừng cố hành hạ chính mình. Nếu cố ép mình thì bạn sẽ làm khổ ít nhất ba người: bạn, chồng bạn, con bạn, chưa kể họ hàng bố mẹ hai bên.

#3. Ít nhất trong gia đình phải xóa bỏ tư tưởng con gái không lấy chồng như "bom nổ chậm'' trong nhà. Rất nhiều người phụ nữ chấp nhận hôn nhân không hạnh phúc chỉ để làm cha mẹ hài lòng. Người độc thân không phải "hàng tồn'' mà gia đình cần phải "bán tống bán tháo''.

#4. Tuy nhiên, như Socrates đã nói: Nếu gặp được một người bạn đời tốt, bạn sẽ có thiên đường ngay khi còn sống. Nếu gặp phải người bạn đời xấu, chắc chắn khi chết bạn sẽ được lên thiên đàng. Chúng ta không nên vì bất cứ lý do nào chối từ món quà mà nhân duyên ban tặng. Song, hãy lựa chọn theo con mắt của chính mình và vì chính mình.

Có điều, không ít phụ nữ lại thấy sống độc thân thực ra còn khó khăn hơn nhiều so với lấy chồng, bởi không phải ai cũng có khả năng sống độc lập, nhất là khi đi ngược lại trào lưu xã hội. Tôi tin, những cô gái đủ khả năng làm chủ bản thân, đủ mạnh mẽ phớt lờ dư luận, sống đúng theo cách mình muốn, thì dù là kết hôn, ly hôn hay độc thân, đều đáng trân trọng vì họ có sự tự chủ, có lòng can đảm.

Quyết đoán hay gia trưởng?

H

ễ cứ ngồi với nhau là phụ nữ quay đi quay lại thế nào cũng bàn chuyện chồng con. Một bạn bảo, đàn ông gia trưởng cũng tốt vì như vậy trong nhà mới thống nhất, yên ổn được. Tôi và một vài bạn nữa thì kịch liệt phản đối vì cho rằng đàn ông cần quyết đoán chứ không được gia trưởng. Ở Việt Nam có vẻ khá nhiều người lẫn lộn giữa hai khái niệm này.

Quyết đoán là việc sau khi lắng nghe ý kiến mọi người, người đứng đầu sẽ quyết chọn theo một hướng, dựa trên khả năng phân tích tình huống và phán đoán kết quả. Trong gia đình Việt, người đàn ông thường được lựa chọn để đóng vai trò này phần vì truyền thống, phần vì bản tính đàn ông được cho là mạnh mẽ hơn, nhưng tôi cũng từng gặp rất nhiều phụ nữ đóng vai trò này rất tốt.

Quyết đoán không dễ vì cần có sự sáng suốt để lựa chọn, sự can đảm để đương đầu với người khác khi bảo vệ ý kiến của mình và cả sự dấn thân, dám chịu trách nhiệm về hậu quả quyết định của mình. Không phải bỗng dưng tất cả những người lãnh đạo thành công đều có tính cách này. Vì vậy, gia đình nào có được người đàn ông quyết đoán là gia đình may mắn.

Còn gia trưởng là việc khăng khăng theo ý mình, bất chấp đúng sai, chỉ vì cho mình là chồng, là cha, là ông trong gia đình thì có quyền bắt người khác theo ý mình. Gia trưởng rất dễ, vì chẳng cần có lý lẽ, chẳng cần chia sẻ và trao đổi, chẳng cần đối thoại, lắng nghe và thấu hiểu. Gia trưởng thường đi kèm sự độc đoán, bắt ép người khác theo ý mình nên cũng là nguồn gốc sinh ra bạo lực gia đình. Gia đình có người bố gia trưởng khó có hạnh phúc vì người mẹ và các con không dám cãi lại nên phải đồng lòng để che giấu người bố. Trong hầu hết các trường hợp, ông bố ấy, người chồng ấy chỉ có một uy danh hão, không được vợ con chia sẻ, cô đơn lẻ loi ngay

trong gia đình mình, nhiều khi còn bị tất cả đồng lòng lừa dối. Nhưng vì sĩ diện, vì hiểu sai ý nghĩa của sự quyết đoán, hoặc đôi khi chỉ bởi nỗi sợ hãi rằng mình không được người phụ nữ của mình tôn trọng, không được con cái tuân lời, nên nhiều đàn ông Việt vẫn khăng khăng giữ tính cách này.

Còn bạn, người đàn ông trong gia đình bạn là người quyết đoán hay gia trưởng?

Hiểu sao về chữ hiếu?! [1]

H

iếu” là gì?

Xin khoan luận bàn. Tôi chỉ dẫn ra đây những cách mà chúng ta – đã từng và đang là con cái trong gia đình – đang cảm nhận về cái chúng ta vẫn gọi là chữ “hiếu’’:

Nghĩa là đền đáp công lao, tiền của mà bố mẹ đã bỏ ra để nuôi lớn mình.

Nghĩa là không được rời khỏi bố mẹ quá xa, để còn về thăm thường xuyên. Dù là có việc làm tốt đến mấy, ở đâu nằm ngoài bán kính vài cây hay vài chục cây là không được.

Nghĩa là bố mẹ có mắng mỏ thế nào thì cũng phải phục tùng, tôn kính, không cãi nửa lời.

Nghĩa là bố mẹ có đánh có đuổi cũng không được đi mà phải ôm lấy chân mà năn nỉ van xin, có khi quỳ lạy để tỏ lòng biết ơn người đã sinh đẻ dưỡng dục mình.

Nghĩa là tuyệt đối nghe theo lời bố mẹ, bố mẹ nói đi qua bên tây thì không được đi qua bên đông.

Nghĩa là bố mẹ thấy điều gì tốt cho con thì con phải làm theo, chứ không phải con thấy điều gì tốt cho bản thân thì con làm.

Nghĩa là bố mẹ thích con học ngành nghề gì thì con phải học ngành nghề đó, chứ không phải học cái gì con thích.

Nghĩa là chỉ được lấy người mà bố mẹ vừa ý.

Nghĩa là phải bỏ đi cuộc sống mình muốn để sống cuộc sống bố mẹ muốn.

Nghĩa là phải biết ơn bố mẹ vì mọi điều, kể cả điều ấy chưa chắc đúng với bản thân mình, bởi bố mẹ chỉ nghĩ cho mình mà thôi! Kể cả làm tổn thương lòng tự trọng của mình thì bố mẹ vẫn luôn đúng.

Nghĩa là cuộc sống chỉ là cục nợ phải trả cho bố mẹ, trả cho hết đời, vì cuộc sống là do bố mẹ ban cho.

Nghĩa là thà đừng có sinh ra còn hơn...

Nếu là một bậc làm cha làm mẹ, bạn có thấy xót xa trước những ý nghĩ – thậm chí có phần nghiệt ngã – ấy không?!

Song đó là những điều có thật!

Và bạn đã bao giờ giật mình nghĩ đến những cảm nhận ấy của con cái chưa?

Hiểu sao về chữ hiếu?! [2]

M

ở mắt chào đời đã được nghe tuyên truyền là gia đình chỉ nên có 2-3 con nên tôi rất ngạc nhiên vì ông bà ngoại tôi có tới 10 người con. Mỗi lần họp gia đình, con cái đều tề tựu, thêm cháu chắt nữa nên rất đông đúc. Có lần tôi đánh bạo hỏi bà tôi, vì sao ông bà đẻ nhiều thế, bà bảo phải đẻ nhiều để đứa này bất hiếu còn có đứa khác. Tôi rất ngạc nhiên vì có lẽ ngay từ khi bắt đầu học nói, chúng tôi đã được dạy là con cái phải nghe lời bố mẹ, sau này phải chăm sóc bố mẹ nên cho rằng hiếu thảo là điều đương nhiên, sao bà còn phải lo?

Đến khi lớn lên mới biết hiếu thảo thật… không dễ dàng gì. Khi còn nhỏ, hầu hết bố mẹ đều hài lòng với con cái vì bố mẹ thường chỉ mong con chăm học, lễ phép, chịu ăn chịu chơi, nhiều bố mẹ bây giờ còn không yêu cầu con làm việc nhà. Con học kém thì bố mẹ lại tìm cách mua điểm cho con rồi trút bực lên giáo viên chứ con mình vẫn hoàn hảo. Nhưng bước vào tuổi 17-18, không ít những đứa trẻ có tiếng ngoan ngoãn ấy bỗng dưng trở thành kẻ bất hiếu, làm bố mẹ đau khổ vô cùng.

Ở Việt Nam, bố mẹ có xu hướng muốn con cái theo nghề mình để dễ bề thu xếp công việc cho con, nhưng oái oăm là nhiều khi đứa con lại không thích nghề ấy. Một lần tôi hỏi thi, gặp một sinh viên đã thi đến lần thứ ba mà vẫn không biết gì, thậm chí còn hoàn toàn thờ ơ với môn học. Tôi đã định đánh trượt thì một cán bộ phòng Đào tạo ghé qua, ngạc nhiên hỏi: “Thế cậu này vẫn ở đây à?”, rồi quay qua bảo tôi: “Cậu này vốn là học sinh đoạt giải Ba kỳ thi Toán Quốc gia, được tuyển thẳng vào trường mình đấy.” Tôi bất ngờ quá, quay qua hỏi: “Toán khó thế mà em còn học được, sao lại không học được môn này?”, em thở dài đánh sượt: “Dễ với cô nhưng khó với em.” Tôi hỏi: “Em đã thi vào đây thì phải cố mà học chứ?”, nhưng em bảo: “Em có muốn thi đâu, đây là mẹ em muốn đấy chứ, nên cô muốn cho em mấy điểm thì cho, em không bận tâm!”

Tôi không biết nói gì, đành bỏ đi. Đến tối, thấy một anh bạn cũ gọi điện đến, bảo là: “Em ơi, giúp anh với, cháu nhà anh thi bàn em hôm nay. Thằng bé vốn rất giỏi giang, ngoan ngoãn, là niềm tự hào của vợ chồng anh. Vợ anh vốn làm trong ngành Ngoại thương nên hướng con thi vào trường em. Nó học giỏi thế, chỉ cần ra trường là vợ anh có thể bố trí cho một công việc ngay Hà Nội, nhàn hạ, lương cao, đi nước ngoài như đi chợ. Thế nhưng không hiểu sao nó lại trở chứng, nhất định đòi thi Bách khoa ngành Toán - Tin. Hai vợ chồng anh mất bao nhiêu công ép nó vào trường em nhưng nó lại không học hành gì cả, trốn đi thi lại trường Bách khoa. Vợ anh đành bó tay, chỉ còn cách dỗ dành nó cố học xong trường em mà nó chây ỳ mãi không xong. Em có cách nào giúp anh với. Sao tự dưng nó lại trở nên bất hiếu như thế chứ?”

Hai vợ chồng anh đều tốt nghiệp đại học, giỏi giang, thành đạt nhưng lại không thể hiểu, với con cái, “hiếu thảo” không có nghĩa là từ bỏ con người mình.

Những câu chuyện như vậy vẫn tiếp tục, bố mẹ khổ sở vì con học xong không về công tác ở quê nhà; vì con yêu và muốn kết hôn với người không hợp ý mình, hoặc nhiều khi chỉ vì những lý do vu vơ như thầy bói bảo không hợp tuổi hay nhìn tướng không vừa mắt...; vì con không chịu sinh con như ý mình muốn hay vì chúng dám sống khác ý mình. Có những bậc cha mẹ qua thăm, thấy con trai làm việc nhà liền mắng mỏ con dâu. Con trai can thì bố mẹ vật vã đòi sống đòi chết vì cho rằng con bất hiếu, nghe vợ hơn nghe mẹ…

Hóa ra, trong văn hóa Việt, hiếu thảo luôn gắn liền với việc nghe lời, bất kể đúng sai. Chưa kể, nhiều bậc cha mẹ “hầu'' con cả đời, không cho con động tay động chân vào việc gì, đến cuối đời mới phát hiện ra con chỉ quen được phục vụ chứ không hề có ý định phụng dưỡng bố mẹ. Khi bố mẹ nhận ra mình đã tự tạo nên tính bất hiếu cho con thì đã muộn rồi.

Thực ra, đào sâu hơn một chút, “hiếu'' là một phạm trù đạo đức của Nho giáo. Cùng với ‘‘trung'', ‘‘hiếu'' xây dựng các quy tắc ứng xử của con người trong mối quan hệ xã hội và gia đình. Đến khi học ngoại ngữ, tôi cũng phát hiện ra, trong các ngôn ngữ phương Tây,

và trong tiếng Anh nói riêng, chỉ có từ “dutifull’’ (có nghĩa vụ) hay “thankfull’’ (biết ơn), những từ này đều áp dụng cho mọi mối quan hệ chứ không chỉ riêng với cha mẹ. Với người phương Tây, nuôi con là nghĩa vụ của cha mẹ và ngay từ nhỏ, đứa trẻ đã được coi là một cá nhân riêng biệt, cần được tôn trọng. Khi con 18 tuổi, chúng đã có quyền ra ở riêng. Rất hiếm gia đình mà bố mẹ ở cùng với con cái khi chúng lập gia đình, thậm chí xu hướng người già đi vào trại dưỡng lão thay vì ở với con cái rất phổ biến. Lúc đầu tôi cũng cảm thấy bất nhẫn. Nhưng khi nói chuyện với họ mới biết, chính người già lại thích vào trại dưỡng lão hơn ở nhà vì con cái đi làm hết, họ rất cô đơn; ăn uống mỗi lứa tuổi mỗi khác nên cũng không phù hợp. Vào trại dưỡng lão có bạn cùng tuổi trò chuyện, lại được chăm sóc y tế thường xuyên nên an toàn hơn. Rất nhiều người già cô đơn vào viện dưỡng lão lại tìm được người bầu bạn, tình yêu tuổi già mang lại cho họ niềm vui sống những năm tháng cuối đời.

Ngay ở Việt Nam, xu thế người già vào trại dưỡng lão cũng ngày càng phát triển, nhưng con cái e ngại “mang tiếng’’ nên vẫn ngăn cản bố mẹ. Thực tế này đặt ra một vấn đề mới là không chỉ bố mẹ cần tôn trọng tự do của con cái mà con cái cũng cần tôn trọng sự riêng tư của bố mẹ, không can thiệp vào cuộc sống riêng của người già.

Hôm trước, một bạn đăng một tấm ảnh cụ bà nằm còng queo trên vỉa hè, bên cạnh cái mẹt có mấy thứ rau quả. Bạn bảo hằng ngày gặp cụ bán rau ở đây, mệt thì nằm ngủ trên vỉa hè ngay bên cạnh. Theo bạn đoán cụ khoảng 90 tuổi nhưng vẫn hằng ngày đi về một bóng, tự lo cho mình, ngay cả khi Hà Nội có đợt rét kỷ lục, trời mưa gió, nhiệt độ chỉ còn 5-7 độ. Chỉ trong vài ngày tấm ảnh này đã có đến hơn 1.500 lượt chia sẻ, rất nhiều bạn hỏi thăm, muốn tìm hiểu, giúp đỡ cụ. Bên cạnh những lời cảm thương, nhiều bạn muốn biết về gia đình cụ, cụ có chồng con gì không, vì sao lại sống một mình như vậy? Những câu chuyện về những đứa con bất hiếu, đuổi cha mẹ khỏi nhà hoặc bỏ rơi bố mẹ lại được dịp nhắc lại. Tuy nhiên, một người quen của tôi sống gần nơi cụ trọ kể lại, cụ đã ngoài 80 tuổi, có chồng và 11 người con đều còn sống ở quê nhưng tất cả đều nghèo khổ, không có điều kiện phụng dưỡng bố mẹ. Không muốn

làm phiền đến con, cụ bà để cụ ông ở nhà, một mình ra thành phố bán rau kiếm sống. Cụ có hai người con đang làm thuê ở Hà Nội nhưng lại không hợp con dâu nên cụ thà chọn con đường sống cô đơn còn hơn là làm phiền con cháu. Thỉnh thoảng con cái cũng ghé qua thăm cụ, can ngăn cụ đừng đi bán rau nữa nhưng cụ dứt khoát không chịu. Cụ bảo, nhà nghèo lại đông con quá, không có tiền cho con ăn học đến nơi đến chốn nên con cái đều nghèo, giờ còn bận lo cho con nó, bao giờ mình không làm được nữa tính sau.

Tôi rất khâm phục sức khỏe và nghị lực sống của cụ. Người phụ nữ cao tuổi, ít học ấy đã cho chúng ta một bài học về việc dạy lòng hiếu thảo cho con cái: đó là bố mẹ và con cái cần qua lại, chia sẻ với nhau, nhưng cũng cần tôn trọng cuộc sống riêng tư của nhau. Chỉ khi nào bố mẹ không thể tự lo được mới phiền đến con cháu.

Sống và để con cái sống

N

ói chuyện với bạn bè, thường nghe bạn hỏi: Mình định cho con làm cái này cái kia vì nó là con gái/con trai/con út/con trưởng... của mình nên mình phải..., với hi vọng người làm giáo dục như tôi sẽ cho bạn thủ thuật gì đó để thành công trong việc định hướng con cái. Còn tôi thì luôn hỏi: “Thế ý/khả năng của cháu thế nào?” Bạn nhìn tôi như người ngoài hành tinh vì tin là ý chí và tiền bạc của bố mẹ có thể xoay vần tất cả!

Thỉnh thoảng được nghe kể những câu chuyện kiểu như: nhà một cô bạn đang xáo xào vì cậu con trai giỏi giang, đẹp trai, du học ở Mỹ về đột nhiên đòi lấy một cô gái dù xinh đẹp, thành đạt nhưng lại đã có một đời chồng và một đứa con. Bà mẹ tìm đủ cách phá, thậm chí lên cả nhà cô gái làm ầm lên nhưng hai đứa vẫn quyết lấy nhau. Để yên ổn, chúng đưa nhau vào Nam kết hôn và sắp sinh con. Có người bạn tỏ ra thông cảm cho cô bạn kia vì nuôi con với bao kỳ vọng mà nay lại đổ bể thế này. Tôi chỉ bảo: “Nếu bà ấy không biết tôn trọng con thì mất dâu và cháu thôi, biết làm sao được?” Bạn bảo: “Nhà không khá giả mà bố mẹ đầu tư cho con bao nhiêu, bây giờ mất con thế, buồn là đúng.” Tôi bảo: “Như bạn kể thì con trai không bạc với bố mẹ, chỉ là không lấy vợ theo ý các cụ mà thôi. Con dâu cũng không có gì sai trái hay kém cỏi, chỉ là không may mắn trong tình duyên mà thôi. Vậy chúng có gì sai đâu mà trách móc?! Bố mẹ nuôi con bởi đẻ con ra, con cái không thể tự nhiên chui ra, quý là ở cái tình của bố mẹ với con. Bố mẹ sống hay nuôi con đều không theo ý con, sao lại bắt con sống và phục tòng theo ý mình? Con cái cũng có cuộc đời riêng của nó, chứ có phải sinh ra để làm nô lệ cho mình đâu?!”

Tôi tin rằng mỗi con người, mỗi sinh vật được sinh ra đều có mục đích riêng, nhiệm vụ riêng để thực hiện. Có người thì biết được ngay, có người mất ít nhiều thời gian mới nhận ra đâu là thứ dành

cho mình, nhưng họ sẽ phải tự mình tìm ra, chứ mọi tác động của bố mẹ người thân đều là trái tự nhiên và đem lại hậu quả tiêu cực.

Mấy ngày nay cả thế giới xôn xao về vụ khủng bố đã cướp đi mạng sống của hơn 200 người tại Paris. Cả thế giới đều phẫn nộ lên án hành vi tàn bạo ấy nhưng mấy ai nhận ra, việc bố mẹ áp đặt con sống, chọn nghề, lập gia đình hay việc vợ/chồng tìm cách giam chân nhau trong một cuộc hôn nhân không mãn nguyện có khác gì hành vi tước đoạt mạng sống của quân khủng bố với những người dân Pháp mấy ngày vừa qua?! Tất cả đều là tước đoạt quyền sống của người khác để phục tòng cho mục đích của mình!

Trộm nghĩ, chỉ cần sống cho tốt và để người khác sống theo ý mình, cuộc sống đã đủ yên bình!

Chuyện con trai – con gái

G

ặp một em sinh viên cũ trong thang máy, chúc mừng em đã là mẹ của hai cậu con trai kháu khỉnh mà vẫn giữ được vóc dáng gọn gàng, song tôi lại nhớ đến nỗi khổ ngày xưa. Hỏi chuyện mới biết em gái em cũng sắp có cháu thứ hai, tương lai sẽ là mẹ của hai cô bé.

Tôi bảo: “Chỉ mong được mẹ tròn con vuông, bé sau lại được kháu khỉnh, nhanh nhẹn như cô chị nữa thì nhất. Mà nhà em cũng khéo, chị có hai con trai, em có hai con gái, hoàn thành nghĩa vụ cân bằng giới tính cho xã hội.”

Em cười hơi meo méo: “Ôi, cô ơi, vợ chồng em gái em cũng chịu nhiều sức ép lắm.”

Tôi bảo: “Lo gì em, bố mẹ hai bên đều có học, sống ở thành phố, lại yêu cháu quý con chứ có phải lạc hậu đâu.’’

“Bố mẹ hai bên thì không nói gì nhưng bên ngoài cứ mỗi người một câu, nên đau đầu lắm cô ạ.’’

“Ai nói người ấy nghe, con mình mình quý là được rồi em ạ.’’

“Ai cũng nghĩ được như cô thì tốt quá, nhưng thiên hạ lắm chuyện lắm.’’

Trộm nghĩ, con mình đẻ ra, chỉ lo mẹ tròn con vuông chứ lo chuyện thiên hạ nghĩ làm gì?! Thiên hạ có đẻ thay, nuôi thay mình đâu.

Đau khổ vì lời thiên hạ chẳng hóa ra vô ích lắm sao?!

Cảm ơn vì con đến bên mẹ

Tôi vẫn thường nói, làm bố mẹ là một nghề rất rủi ro vì dù cố gắng đến mấy cũng khó có thể chắc chắn sẽ có kết quả tốt, hay con cái sẽ hiểu được lòng mình. Như Alan Phan đã công nhận: “Vấn đề dạy con và con mình trở thành người thế nào phụ thuộc rất nhiều vào sự may mắn và khó gấp nhiều lần điều hành doanh nghiệp.”

Nhưng đôi khi ông trời cũng mỉm cười với tôi.

Sau sinh nhật con gái, tôi vào trang Facebook của con để xem các lời chúc, thì đọc được một lời chúc từ một trang của trường con gái đang học, gọi là Maccalester Asia Pacific Awareness, là trang của cộng đồng sinh viên châu Á – Thái Bình Dương của trường. Trang này đã share lại một bài viết của con gái tôi thay cho lời chúc mừng, khiến tôi rất ngạc nhiên và thích thú:

“Bố mẹ mình có hai con gái, chị mình và mình. Ở Việt Nam ai cũng nghĩ thế là không may, vì con trai luôn được cho là quan trọng hơn vì một đống lý do mà tất cả đều ngớ ngẩn như nhau. Bố mẹ mình thì chẳng quan tâm đến mấy cái đó, nhưng có những người cứ nói bố mẹ mình “không biết đẻ con trai”, rồi còn xúi bẩy bố mình lấy vợ bé hoặc ly hôn để có con trai, vì bố là con trai trưởng nên có trách nhiệm phải “nối dõi”. Hôn nhân của bố mẹ vì thế có thời cũng đã rất căng thẳng.

Vấn đề là mình chẳng biết gì về mấy chuyện đó hết, cho tới mùa hè năm ngoái. Ý là tất nhiên mình biết có những người khi nhận ra nhà mình “chỉ có” hai con gái thì cười hoặc nhìn “thông cảm”, nhưng mình chẳng bao giờ quan tâm tới chuyện đó. Nhà mình giữ bí mật vấn đề này với mình, nên mình chưa bao giờ biết nó ảnh hưởng tới bố mẹ nhiều thế nào, nhất là mẹ. Nên giờ mỗi khi có ai nói “Là con gái thì cháu/em phải thế nọ thế kia…”, mình sẽ lờ đi luôn, vì nếu

suốt 20 năm bố mẹ mình đã cố gắng đến vậy để bảo vệ mình khỏi cái hệ tư tưởng không coi trọng sự tồn tại của mình, thì nay mình chẳng có lý do gì phải để mắt đến những điều đó.”

Chúc mừng con gái đã trở thành một cô gái mạnh mẽ, thông minh!

Tôi đã từng chứng kiến nhiều người vật vã vì không sinh được con, nhiều bố mẹ đau khổ vì sinh con không lành lặn; tôi cũng nếm trải nỗi vất vả để có được đứa con khoẻ mạnh, vui vẻ. Khi các con còn bé, một con muỗi cắn chúng cũng khiến tôi đau lòng. Tôi thường nhìn đôi bàn chân bé xíu, mũm mĩm, hồng hào của chúng và ước sao mình có thể mang chúng cả đời trên tay mình để không hạt bụi nào làm đau đôi chân ấy. Trong mắt tôi, con cái là món quà của số phận, bố mẹ thay vì tủi phận hay đau khổ thì cần biết trân trọng chúng. Những tư tưởng hẹp hòi về giới tính hay thiên hướng không khác nào những mũi giáo đâm vào tim những đứa trẻ.

Tôi tự hỏi, người lớn chúng ta có xứng đáng trở thành các bậc cha mẹ không?

10 bí quyết để trở thành người ăn mặc đẹp

Có một chủ đề khác mà tôi tin là các bạn gái trẻ nói riêng và phụ nữ nói chung sẽ rất quan tâm. Đó là làm thế nào để ăn mặc đẹp. “Người đẹp vì lụa”, ăn mặc không chỉ giúp chúng ta đẹp hơn mà còn giúp chúng ta tự khẳng định mình, xây dựng lòng tin vào bản thân, vào sự hấp dẫn với người khác giới và cả những người xung quanh. Khi còn nhỏ, tôi không biết điều này mà chỉ được dạy là: “Cái nết đánh chết cái đẹp”, “Tốt gỗ hơn tốt nước sơn”… vì khi ấy lo “cơm ba bát, áo ba manh…” là may rồi, sức đâu nghĩ đến chuyện mặc đẹp. Chỉ đến khi đọc truyện về bà nữ Đại sứ đầu tiên của Nga ở Thụy Điển – Alexandra Kollontai, nguyên là một nữ quý tộc đi theo cách mạng và rất thành công trong diễn thuyết trước công nhân – tôi mới biết hóa ra trang phục và cách phục trang có vai trò lớn nhường nào. Kollontai luôn mặc rất đẹp khi diễn thuyết, có người hỏi bà: “Công nhân luôn rất giản dị, sao bà mặc đẹp thế làm gì?”, bà đã trả lời: “Có vậy tôi mới tự tin và họ mới thích nghe tôi nói!” Trang phục đã góp phần quan trọng trong thành công của bà!

Càng sống, càng đi và càng giao tiếp càng hiểu, thời trang là một nghệ thuật và làm thế nào để ăn mặc cho đẹp và phù hợp quả thật cần có những nguyên tắc mà không phải ai cũng hiểu được. Không phải bỗng dưng mà các nhà văn trong những tiểu thuyết nổi tiếng như Cuốn theo chiều gió, Chiến tranh và Hòa bình, Anna Karenina… đã bỏ nhiều công sức để mô tả trang phục của các nữ nhân vật chính. Rõ ràng trang phục đẹp đã góp phần quan trọng vào thắng lợi của nữ giới trong công cuộc chinh phục nam giới và làm đẹp cho đời sống, xã hội.

Khi xưa, các thiếu nữ thuộc xã hội thượng lưu châu Âu hay các thiếu nữ con nhà quyền quý ở phương Đông được giáo dục kỹ càng về các quy tắc ăn mặc, cư xử, đi đứng… Trong khi, trong xã hội hiện đại ngày nay, chúng ta dường như ngày càng được “buông

lỏng'' và đi cùng với đó là không được cha mẹ, gia đình trang bị những kiến thức này.

Ở Việt Nam, chỉ đến khi kinh tế khá hơn một chút, phụ nữ có điều kiện chăm sóc bản thân hơn thì mới dám nghĩ đến chuyện làm đẹp. Doanh số bán hàng thời trang tăng vọt, cùng với đó là số "tín đồ shopping" tăng lên ầm ầm, tuy thế số người ăn mặc đẹp không hẳn tỉ lệ thuận với doanh số bán hàng.

Những chuyến đi du lịch, đi công tác nước ngoài cho tôi cơ hội quan sát việc mua sắm của người Việt. Quan sát như vậy giúp tôi học hỏi được nhiều. Bên cạnh một số "khách hàng thông minh'' (smart customers), có rất nhiều người chi tiêu, lựa chọn không hợp lý như: mua theo người khác mà không biết mình có hợp không; ham rẻ mà không để ý đến kiểu dáng hay chất lượng; hoặc mua vì thương hiệu... Hơn nữa, trong khi chúng ta còn nghèo thì có quá nhiều bạn gái chi tiêu quá phung phí cho trang phục, chỉ để biến mình thành bản sao của người khác. Tôi cũng không dám tự hào nhiều về khía cạnh này, chỉ muốn chia sẻ một số kinh nghiệm sau:

#1. Quan tâm đến ăn mặc là quyền đương nhiên của mọi người nói chung và đặc quyền của phái đẹp nói riêng. Vì vậy, con gái có quyền và nên chú ý để ăn mặc đẹp. Nhưng trước hết, phải hiểu thế nào là ăn mặc đẹp. Đẹp không có nghĩa là thời trang mà có nghĩa là ăn mặc sao cho phù hợp với mình và với hoàn cảnh. Thời trang chỉ là khuynh hướng, bản thân mình phải tìm ra trang phục nào phù hợp nhất với mình.

#2. Muốn mặc đẹp phải hiểu bản thân mình, những điểm yếu, điểm mạnh trong ngoại hình của mình để áp dụng các nguyên tắc phối đồ phù hợp. Chẳng hạn như, người mập không nên mặc đồ quá rộng, người gầy không nên mặc màu sậm... Nhưng nếu chỉ có vậy thì tại sao những người có vóc dáng giống nhau không ăn mặc như nhau? Vì sao hai cô gái với vóc dáng tương tự nhau, khi thử cùng một bộ trang phục thì có người mặc đẹp, thấy thoải mái còn người kia thì không? Đó là vì trang phục không chỉ là sản phẩm vật chất, nó còn giúp người mặc thể hiện cá tính của mình. Chỉ những người thật sự hiểu bản thân mình, biết mình muốn thể hiện khía cạnh nào của bản

thân và biết cách thể hiện mới thành công trong việc lựa chọn trang phục. Ngay cả những người đẹp, giàu có, nổi tiếng cũng không phải lúc nào cũng ăn mặc đẹp. Chính vì vậy, thảm đỏ Oscar, Grammy, Cannes… luôn thu hút người xem như một màn trình diễn thời trang lộng lẫy, nhưng cũng xuất hiện không ít "thảm họa''.

#3. Trang phục phải phù hợp với xu hướng thời đại. Trang phục của Scarlet[8] có đẹp đến đâu thì cũng không thể được sử dụng trong thời đại ngày nay. Hơn nữa, hiện nay chúng ta đã có một công cụ đắc lực để nâng cao hiểu biết về trang phục, đó là các cuộc trình diễn, các tạp chí thời trang. Thông qua những công cụ ấy và qua quan sát những người xung quanh, chúng ta có thể nắm bắt được xu hướng thời trang. Trên cơ sở đó, chúng ta có thể lựa chọn những gì phù hợp với mình. Nắm bắt nhưng không chạy theo, vì trang phục là để thể hiện con người mình chứ không phải để sao chép người khác.

[8] Tên của nữ nhân vật chính trong tiểu thuyết Cuốn theo chiều gió của nhà văn Margaret Michell, được chuyển thể thành bộ phim cùng tên.

#4. Trang phục thể hiện sự tôn trọng bản thân. Người ta thường nói "Ăn cho mình, mặc cho người", ngụ ý mặc đẹp không chỉ làm đẹp cho bản thân mà còn đem đến sự thích thú, tạo nên thiện cảm cho người khác, đồng thời thể hiện sự tôn trọng bản thân và mọi người xung quanh. Chúng ta cần chọn trang phục nào mình cảm thấy vừa vặn, thoải mái. Song không có nghĩa là bạ gì mặc đó, không cần quan tâm đến bối cảnh giao tiếp. Ngược lại, cũng không nhất thiết lúc nào cũng chăm chăm suy nghĩ mặc đẹp chỉ để người khác ngắm nghía, khen ngợi, mà trước hết cần thể hiện sự tôn trọng chính mình, đảm bảo thoải mái, lịch sự trong giao tiếp.

#5. Mặc đẹp phải phù hợp với hoàn cảnh. Hoàn cảnh ở đây được hiểu theo hai nghĩa: hoàn cảnh xung quanh và hoàn cảnh của mỗi cá nhân. Trang phục dù đẹp đến đâu nếu mặc không đúng lúc cũng trở nên lố bịch. Không ít sinh viên đến lớp học mà ăn mặc như ra bãi biển với quần sooc, áo trễ cổ, hoặc như đi dự tiệc với váy ngắn,

bốt cao cổ, áo xống lòe loẹt… Những trang phục không phù hợp với hoàn cảnh vừa không thuận tiện cho công việc, vừa đánh mất thiện cảm của những người xung quanh. Đồng thời trang phục cũng phải phù hợp với hoàn cảnh cá nhân. Môi trường đại học với nhiều thanh niên năng động, ăn mặc đẹp đã giúp nhiều bạn trẻ nhanh chóng học hỏi, cải thiện được phong cách ăn mặc và vẻ ngoài của mình. Theo thời gian, nhiều bạn "đẹp dần lên trong mắt tôi". Song cũng không ít bạn gia đình không khá giả bỗng chốc lột xác thành "tay chơi Hà Thành" chính hiệu trong những trang phục đắt tiền, nổi bật. Tuy nhiên, do trang phục ấy không phù hợp với con người, cách đi đứng, cử chỉ, ăn nói… của bạn nên nhìn rất phản cảm. Hơn nữa, để đến mức mang công mắc nợ, đòi hỏi bố mẹ quá đáng hòng thỏa mãn nhu cầu của bản thân thì lại càng không nên. Không ai cấm cản các bạn cải thiện hình thức của mình, nhưng cũng đừng bỏ qua hay phủ nhận những thế mạnh của bản thân.

#6. Dám thử những kiểu mới, những khía cạnh mới trong con người mình. Thời trang là một nghệ thuật, hơn nữa còn là nghệ thuật cách tân nhất trong các nghệ thuật vì không có gì nhanh "lỗi mốt" như thời trang! Vì thế khá ngạc nhiên khi thấy nhiều người mua rất nhiều quần áo, rất tốn kém nhưng quanh đi quẩn lại vẫn chỉ chừng ấy thứ! Bây giờ quần áo đủ loại rất phong phú, nhưng đến thử loại nào trông khác lạ một chút cũng không dám. Người ta đã nói: "Quần áo làm nên thầy tu", những trang phục khác nhau không chỉ giúp chúng ta tìm hiểu những khía cạnh khác nhau trong con người mình, tìm được loại trang phục phát huy tốt nhất ưu điểm của mình mà còn giúp mình thể hiện được những khía cạnh ẩn khuất trong tính cách nữa. Có thể nói, thời trang là một cuộc phiêu lưu thú vị mà phải đến thời gian gần đây phụ nữ Việt Nam mới có cơ hội biết đến.

#7. Mặc đẹp không có nghĩa là phải đắt tiền. Nói đến đây chắc nhiều bạn sẽ bảo: "Cô nói đúng nhưng chỉ người có tiền mới có khả năng thưởng thức thời trang." Nói vậy không hoàn toàn đúng. Đành rằng muốn mua sắm phải có tiền nhưng ai cũng phải mặc quần áo cả. Thời trang luôn có nhiều mức độ, ít tiền mà biết cách chọn lựa quần áo thì vẫn có thể mặc đẹp hơn người nhiều tiền mà không biết cách lựa chọn.

#8. Chăm chút trước khi mặc, nhưng sau đó phải quên trang phục đi. Phục trang đẹp không chỉ nhờ quần áo mà còn nhờ bản thân người mặc. Muốn mặc đẹp, người mặc phải thoải mái trong trang phục như Lev Tolstoj đã mô tả Kitty trong buổi dạ vũ là “nàng như sinh ra trong bộ váy này”[9]. Những người quá rón rén, không tự nhiên, hay ngược lại tỏ vẻ quá hãnh diện khi mặc quần áo sẽ làm hỏng ấn tượng về sự hài hòa giữa trang phục và người mặc, do đó không thể được gọi là ăn mặc đẹp.

[9] *Tiểu thuyết Anna Karenina của Lev Tolstoj.*

#9. Chăm sóc trang phục cẩn thận, chọn lựa quần áo trước khi ra đường. Đối với trang phục, không thể cẩu thả, mà cần chăm chút kỹ càng từng chi tiết như giặt là đúng quy định (nhiều bạn đem đồ giặt khô đi giặt ướt, lười không chịu là thì không thể có trang phục đẹp), chuẩn bị phụ kiện phù hợp. Nhiều khi một dải ruy băng, một ghim cài áo… phù hợp sẽ tôn trang phục lên gấp bội. Lời khuyên cho những người quan tâm đến nghệ thuật ăn mặc là tối ngày hôm trước cần chuẩn bị quần áo nào phù hợp với thời tiết, công việc, nơi mình đến ngày hôm sau và cả phụ kiện đi kèm nữa. Nếu là đồ mới hay lâu chưa mặc lại, tốt hơn cả nên mặc thử xem có phù hợp không. Nếu sáng hôm sau ngủ dậy mới quáng quàng chọn một bộ thì không thể ăn mặc chỉn chu được, hoặc chúng ta sẽ bị trễ giờ.

#10. Chú ý đến việc giữ gìn dáng người. Quần áo đẹp trước hết do người mặc. “Nhất dáng, nhì da…’’, không có bộ đồ nào dù đắt tiền đến đâu, thiết kế cẩn thận thế nào có thể che giấu được toàn bộ khuyết điểm trên người chúng ta. Vì vậy, cách tốt nhất để mặc đẹp là giữ dáng người vừa phải thì mặc gì cũng đẹp. Không nên hiểu là phải có số đo ba vòng như người mẫu, nhưng ít nhất cũng cố gắng giữ dáng cân đối, gọn gàng để có thể dễ dàng tìm trang phục phù hợp với mình.

Cuộc thi Next top Model đã cho thấy vai trò của trang phục, trang điểm trong việc biến cô Lọ Lem thành công chúa. Chúc các bạn gái trẻ thành công trong việc biến đời mình thành vũ hội!

Đọc Gái Tây ế ở Hà Nội

Chắc bạn đã từng đọc về cuộc phiêu lưu của Robinson Crusoe, khi chàng thủy thủ xuất thân từ một gia đình trung lưu London bỗng dưng bị đắm tàu dạt lên hoang đảo. Chuyện phiêu lưu này có vẻ khó xảy ra trong thế kỷ 21 nhưng hãy tưởng tượng một ngày bạn tỉnh dậy ở một đất nước điều kiện sống kém cỏi, cách nơi bạn sống hơn nửa vòng trái đất, khác ngôn ngữ, khác văn hoá, khác chủng tộc, không gia đình, không bạn bè, không ai biết bạn là ai. Thậm chí bạn không có công việc, không một đồng tiền bản địa, chỉ có chút tiền nước bạn trong túi. Như vậy bạn có khác gì chàng Robinson trên hoang đảo, bạn sẽ bình tĩnh hay hoảng hốt? Và liệu bạn có thể tưởng tượng chuyện xảy ra không phải là tai nạn mà là bạn tự nguyện rời bỏ cuộc sống yên ấm để dấn thân vào cuộc phiêu lưu bất ngờ ấy?

Chuyện có vẻ lạ lùng với nhiều người Việt ấy lại là chuyện bình thường với khá nhiều người phương Tây, trong đó có Carolyn Shine[10]. Là một nhạc công piano người Australia và là một phụ nữ độc thân, còn khá trẻ theo tiêu chuẩn của phương Tây, một ngày đẹp trời nọ, Carolyn cảm thấy cuộc sống yên ấm này quá buồn chán, khao khát sự thay đổi. Chỉ qua một câu chuyện của một người bạn tình cờ có nhắc đến Việt Nam, Carolyn đã quyết định lên đường. Và Việt Nam quả đã không làm cô thất vọng khi để cô được phiêu lưu từ ngày đầu tiên đến ngày cuối cùng.

[10] *Tác giả của cuốn sách Gái tây ế ở Hà Nội, xuất bản năm 2015.*

Cú shock đầu tiên của cô là chuyện đánh số nhà tùy hứng ở Hà Nội khiến nàng suýt không thể tìm thấy nhà trọ của mình. Tôi vẫn còn nhớ cảm giác bơ vơ khi một mình ở Seoul, đường xa xứ lạ, không biết tiếng và không thể tìm được nhà trọ của mình vì ở Hàn Quốc “nhà không số, phố không tên”, chỉ có tên khu phố. Nhưng không gì có thể cản được bước chân cô gái can trường này.

Carolyn đã sống 18 tháng ở Hà Nội và cô ghi lại từng kỷ niệm vui buồn của cô. Là một người dấn thân, cô không e ngại chuyện gì, từ thức ăn đường phố, phiêu lưu sau lưng anh xe ôm, ngồi sau xe máy một cô học trò đi về Thanh Hóa thăm gia đình cô ấy, đi dạy tiếng Anh cho mọi trung tâm mời cô... Là một người nước ngoài, tất nhiên cô tham gia vào cộng đồng ngoại kiều ở Hà Nội. Qua mô tả của cô, chúng ta có thể hiểu được lý do những người nước ngoài đến Việt Nam và vì sao có những người trở nên gắn bó với nơi này đến mức không muốn quay về đất nước của họ.

Những câu chuyện của Carolyn cho ta thấy cùng những điều ta đang chứng kiến hàng ngày, nhưng dưới cái nhìn của một người nước ngoài, chúng hiện lên hoàn toàn khác. Cuộc sống chưa công nghiệp hóa của Việt Nam những năm 1990 tuy thiếu tiện nghi và chưa phát triển nhưng bù lại, nhịp sống chậm lại giúp con người được gần nhau hơn, sống có tình hơn. Học sinh yêu quý và thích chăm sóc giáo viên, theo cách mà cô chưa từng thấy ở Australia. Người phụ nữ nơi cô thuê nhà sẵn sàng thức dậy nửa đêm mở cửa cho cô mà không hề than phiền...

Nhưng những câu chuyện ấy cũng cho chúng ta thấy nhiều mặt trái trong văn hóa Việt. Có những điều rất nhỏ nhặt như học sinh tự động đến tìm giáo viên đòi giúp đỡ hay lên kế hoạch đưa giáo viên đi xa mà không hề thông báo trước, chủ nhà tự động vào phòng khách trọ khi khách đi vắng (vì người phương Tây rất coi trọng sự riêng tư). Có những điều khá nghiêm trọng như thói gia trưởng, tâm lý trọng nam khinh nữ không thèm che giấu ngay cả với nữ giáo viên, tệ “con ông cháu cha” trong tòa báo cô làm việc... Những trải nghiệm về giảng dạy cho học sinh Việt Nam đủ lứa tuổi chắc chắn sẽ khiến những người làm giáo dục phải suy nghĩ.

Là một người bao dung, có óc quan sát tinh tế, hóm hỉnh, không thiên kiến, Hà Nội trong mắt cô hiện lên vừa làm chúng ta yêu thêm thành phố của mình, vừa thấy có trách nhiệm phải thay đổi.

Nhưng câu chuyện xúc động nhất có lẽ là việc Carolyn tình cờ gặp một phụ nữ vô gia cư bị bệnh lao tên là Hiền và cố gắng chăm sóc cô. Có lẽ đây là câu chuyện phơi bày rõ ràng nhất mặt trái của xã

hội Việt Nam. Bên cạnh những bất hạnh trong gia đình đã đẩy người phụ nữ còn trẻ và đẹp này vào cảnh vô gia cư, đau ốm không ai chăm sóc, sự thờ ơ của xã hội đã giết chết cô. Khi Carolyn cố tìm cách liên lạc với Hội Chữ thập đỏ địa phương để đưa Hiền đi điều trị, câu trả lời chỉ là “Cô ấy không thuộc khu phố này” hoặc “Nhiều người như cô ấy quá, không thể cứu giúp một mình cô ấy.” Carolyn chỉ có thể giúp Hiền bằng cách hỗ trợ tiền mua thức ăn, mua thuốc men, quần áo ấm cho cô. Cuối cùng, bất chấp những cố gắng của Carolyn, Hiền vẫn chết trên hè phố, trong sự thờ ơ của cả xã hội. Có lẽ người duy nhất khóc thương cho cô lại là một phụ nữ nước ngoài xa lạ, thực tế ấy làm chúng ta phải nghĩ lại về trách nhiệm của các tổ chức xã hội và trách nhiệm của mỗi chúng ta với những con người sống quanh mình.

Câu chuyện thú vị nhất có lẽ là về cảm xúc của Carolyn nói riêng và nhiều phụ nữ ngoại quốc khác nói chung với đàn ông Việt. Nam giới Việt trong mắt Carolyn hiện lên như những chú gà trống, vênh vang một cách thô lỗ và lố bịch về đặc quyền đàn ông của mình. Nhưng chính vì sự vênh vang ấy, họ lại mặc cảm về tầm vóc, khả năng ngoại ngữ, điều kiện tài chính... nên e ngại tiếp xúc với phụ nữ phương Tây. Do đó họ đã không hề biết phụ nữ phương Tây rất cởi mở nên không quan tâm nhiều đến những thiếu sót ấy. Thực tế bất ngờ là nhiều phụ nữ phương Tây, kể cả Carolyn, thấy các chàng xe ôm Hà Nội rất quyến rũ. Trong sách của mình, Carolyn dành một lượng trang đáng kể để nói về tình cảm đơn phương của cô với anh chàng xe ôm đã có vợ con tên Quân. Những chi tiết riêng tư được cô chia sẻ rất thẳng thắn hẳn sẽ làm nhiều người đọc đỏ mặt lúng túng nhưng cũng không kém phần thích thú.

Sinh ra trong một gia đình Hà Nội toàn tập, phần lớn thời gian trong đời sống ở đây, tôi tưởng mình đã hoàn toàn thấu hiểu Hà Nội. Nhưng tôi đã nhầm, Hà Nội của tôi khác với Hà Nội của bố mẹ tôi, phụ nữ sẽ cảm nhận Hà Nội khác nam giới, mỗi lứa tuổi lại có một Hà Nội khác nhau, và mỗi người có một Hà Nội cho riêng mình. Và nay tôi lại gặp một Hà Nội khác nữa trong cuốn sách của Carolyn, vừa đẹp hơn vừa xấu xí hơn, nhưng vẫn vô cùng đáng yêu và gần gũi. Như Carolyn viết trong câu kết:

“Hà Nội chắc chắn là một mảnh đất kỳ lạ và hấp dẫn với người phương Tây. Những sự vỡ mộng một thời đã qua rồi và cảm xúc chủ yếu của tôi bây giờ là sự ngưỡng mộ. Trước tất cả những cuộc xâm lăng và xâm phạm bất tận mà họ phải chịu đựng, người Việt Nam đều không ôm mối hận thù. Ý thức về bản sắc đã đoàn kết họ thành một khối và trao cho họ sự tự tin để tiến về phía trước mà không hề sợ hãi. Người Việt Nam không thể bị khuất phục!”

Có vẻ Carolyn đã tin tưởng người Việt hơn cả chính chúng ta. Nhiệm vụ của chúng ta chỉ là hãy xứng đáng với lòng tin ấy chăng?

Lan man từ chuyện nghe, xem, đọc

N

hiều người ngạc nhiên về lối sống của tôi, vì với đa phần người Việt, việc xem phim, xem ca nhạc, đọc sách và nhất là thưởng thức thơ phú là một cái gì đó phù phiếm mà họ chỉ làm khi còn trẻ. Khi đã ngoài 30 và nhất là khi đã lập gia đình thì họ hầu như không còn, hoặc rất ít tham gia. Người quen của tôi toàn dân học hành nhưng hầu hết họ không còn đọc sách, nhất là sách văn học, thậm chí lúc còn là sinh viên. Mọi người chỉ còn xem TV, xem phim từ đĩa ở nhà hoặc cùng lắm là đi xem kịch khi cơ quan mua vé cho. Tôi không có lý do gì chê trách vì chẳng có luật nào bắt người ta phải làm những việc ấy, nhưng ngược lại, cũng chẳng có luật nào cấm người ta làm những việc ấy chỉ vì đã không còn là thanh niên.

Khi mới lập gia đình, chồng tôi vẫn bị lôi kéo theo tôi vì ông ấy chỉ có hai sự lựa chọn: đi cùng tôi hoặc để tôi tự đi. Đến khi có con, tôi cũng phải hạn chế nhiều nhưng khi nào "thèm" quá thì vẫn đi. Tôi còn nhớ, có lần tôi phải thuê người làm ngoài giờ phụ giúp chồng trông con để đi xem ballet Nga. Tôi còn nhớ mãi cảm giác tuyệt vời sau đó vì buổi diễn rất hay và vì được thoả mãn cơn đói khát văn hoá tinh thần sau hai tháng ròng giam chân ở nhà. Tiếc là sau đó ít có show ballet nào đáng xem nữa, nhưng tôi vẫn đi xem phim, xem ca nhạc hoặc kịch đều đặn.

Nhiều người hỏi rằng, băng đĩa phim, băng đĩa nhạc đủ loại rất nhiều, sao không ở nhà xem cho thoải mái, lại đỡ tốn kém? Công nhận là đi làm về mệt mỏi, chỉ muốn đi ngủ luôn, nhưng nếu như vậy tôi cảm thấy mình như con bò chỉ biết ngày đi cày tối về chuồng. Xem ngoài rạp, với hệ thống âm thanh, ánh sáng và màn ảnh rộng luôn khiến tôi cảm thấy trọn vẹn hơn. Cái cảm giác mê đắm, thăng hoa khi được thưởng thức một tác phẩm hay thì chỉ có thể có được

khi đến môi trường chuyên nghiệp và cảm giác ấy là vô giá. Thiết nghĩ, tôi có thể không giàu có nhưng luôn sẵn sàng chi tiêu cho những hoạt động này chỉ vì tôi cảm thấy nó đáng giá đối với mình. Rất khó giải thích với mọi người vì với số đông, đó chỉ là chuyện giải trí, phù phiếm, không quan trọng và không cần thiết. Còn với tôi, đó là thức ăn tinh thần, thiếu nó tôi cũng khổ sở như thiếu hưởng thụ vật chất vậy.

Sau này tôi mới hiểu, nhờ việc thường xuyên bồi bổ tinh thần, tôi cảm thấy bản thân mình tránh được tình trạng bị đắm chìm trong danh lợi của cuộc sống hiện tại. Những bài học thu được từ kho tàng tri thức của nhân loại cho phép bản thân tôi có được một hệ giá trị nội tại, giúp tôi tự tin vào bản thân, không chạy theo số đông.

Tôi thấy may mắn vì tất cả những điều tôi thu lượm từ những thú xem, nghe, đọc đó giúp tôi bình tĩnh trong cuộc sống, trong đối nhân xử thế và tìm cho mình một tâm thế sống thích hợp, khiến mình cảm thấy yên vui. Dầu hầu hết mọi người xung quanh cảm thấy mình xa lạ, khó hiểu thì tôi cũng không vì thế cảm thấy lạc lõng hay hối tiếc gì. Từng thử sống theo “người ta’’, tôi cảm thấy điều thu được chỉ là sự chán nản.

Hôn – xưa và nay

T

rên thế giới có quá nhiều hình ảnh nụ hôn nổi tiếng như bức tượng Mùa xuân vĩnh cửu của Rodin, hay tấm ảnh người lính đồng minh hôn cô gái Pháp trong ngày giải phóng... Nhưng nụ hôn dậy sóng Việt Nam thời gian gần đây lại là của vị giáo sư gần trăm tuổi với cô hoa hậu 19 tuổi. Người nhẹ nhất cũng chê cụ hôn phản cảm, còn vô khối người dùng những lời lẽ nặng nề hơn. Một số người lấy tấm ảnh Tổng thống Obama ôm hôn cô nữ y tá gốc Việt để cảm ơn sự đóng góp của cô trong chiến dịch chống bệnh dịch Ebola làm ví dụ về cách hôn chuẩn mực.

Tất cả những lùm xùm này làm tôi nhớ lại những trải nghiệm về hôn của bản thân.

Phương Đông và phương Tây quan niệm hoàn toàn khác nhau về hôn. Trong khi với người phương Tây, nụ hôn có thể có hai ý nghĩa, nụ hôn trong tình ái và hôn như một hình thức chào hỏi trong giao tiếp, bên cạnh bắt tay, cúi chào hay chạm mũi. Nhưng thực ra trong các chuyện tình cổ điển của phương Tây cũng không bàn nhiều đến hôn. Nụ hôn tình ái như hiện nay, hôn sâu và đắm đuối từng được người Mỹ gọi là “nụ hôn kiểu Pháp”. Cho đến những năm 60 của thế kỷ trước, nụ hôn này vẫn bị cấm đưa lên màn ảnh vì bị cho là gợi dục, không đứng đắn. Nụ hôn thực sự đầu tiên được nói đến trên phim ảnh có lẽ là nụ hôn của Clark Gable với Vivien Leight[11] trong phim Cuốn theo chiều gió, làm bao người mê đắm. Nhưng thực tế khi phóng viên hỏi Clark Gable nghĩ gì khi hôn say đắm một mỹ nhân như vậy trước ống kính, chàng tài tử thản nhiên bảo: “Tôi chỉ nghĩ đến việc thưởng thức một đĩa bít tết tái thật thơm ngon”, tức là dù chàng còn trai trẻ và Vivian Leight đẹp lộng lẫy nhưng chàng phải nghĩ đến món ăn ưa thích của mình để tạo cảm hứng cho nụ hôn?! Không thấy sách báo nào ghi lại nàng Vivian nghĩ gì khi nghe câu trả lời này.

[11] Clark Gable vào vai Rhett Butler và Vivian Leight vào vai Scarlett trong phim "Cuốn theo chiều gió".

Phương Tây đã vậy, phương Đông thậm chí còn không có truyền thống về hôn. Trong tất cả các chuyện tình từ xưa truyền lại của cả Việt Nam, Trung Quốc, thậm chí cả Kamasutra cũng không nhắc gì đến nụ hôn. Hành vi tình ái cao nhất được ghi lại của người phương Đông hồi ấy chỉ là cầm tay nhau. Trong khuôn khổ đạo Khổng, tình yêu nam nữ là chủ đề cấm kỵ. Trong hôn nhân không ai bàn đến tình yêu, chỉ là "cha mẹ đặt đâu con ngồi đấy". Nghĩa vụ của phụ nữ là phục tùng nhu cầu của đàn ông để sinh con đẻ cái cho nhà chồng. Vợ chồng quan trọng là thực hiện đầy đủ các nghĩa vụ với nhau, "tương kính như tân" chứ không bàn đến yêu đương nên những cử chỉ tình ái như hôn hay kỹ thuật phòng the chỉ dành cho những phụ nữ không đứng đắn như gái lầu xanh.

Tư tưởng ấy đã ăn sâu bén rễ trong người Việt Nam đến mức trong thời Âu hóa những năm 1930 – 1945, văn học lãng mạn Việt Nam cũng không hề bàn đến "hôn". Cụ Phan Khôi với bài "Tình già" nổi tiếng cũng chỉ đề hai người tình "nhìn nhau, con mắt còn có đuôi". Phim ảnh sau năm 1954 cho đến những năm 1990 cũng chỉ để nhân vật ôm nhau, gục đầu vào vai nhau là nhiều nhất. Cho nên không ngạc nhiên là người Việt coi hôn là nhạy cảm, thậm chí là cấm kỵ. Từng có những người phương Tây ngạc nhiên về điều cấm kỵ lạ đời của văn hóa Việt khi "đái đường (chuyện đáng ra phải rất xấu hổ) thì ngang nhiên, còn hôn nhau (cử chỉ đẹp giữa nam nữ) lại phải giấu giếm".

Và với đại đa số người Việt, hôn là biểu hiện của tình yêu gắn liền với tình dục, chỉ dành cho người yêu, vợ chồng, thậm chí bố mẹ, con cái đã lớn cũng không hôn má; trong khi ở nhiều quốc gia khác, hôn chỉ là cách chào hỏi trong giao tiếp. Chính vì vậy, rất nhiều người ra nước ngoài đã rất lúng túng trong vấn đề này.

Bản thân tôi đã từng có nhiều kinh nghiệm đáng nhớ về "được hôn" hay "bị hôn". Ở Đông Âu, nơi tôi học đại học, người dân không có tập quán hôn nhau. Bạn bè hoặc thầy giáo với sinh viên khi rất thân

thiết có thể quàng tay qua vai nhau hoặc hôn má nhưng do ngại ngùng, chúng tôi cũng ít khi thử. Sau đó tôi lại quay về Việt Nam lập gia đình nên càng e ngại tiếp xúc với người khác giới.

Lần đầu tiên tôi quay lại châu Âu năm 2000 là đến Italia, xứ sở cởi mở hơn Đông Âu nhiều. Kỷ niệm đáng nhớ nhất trong chuyến đi ấy là sau hai ngày lang thang trên đường (tôi phải dừng ở Paris một ngày vì đình công), bằng đủ loại ô tô, máy bay, tàu hỏa cuối cùng tôi đã đến khách sạn nơi tổ chức khóa học. Trong bộ dạng lôi thôi và mệt mỏi, tôi đang ngơ ngác bước vào phòng tiếp đón thì thấy một người đàn ông vừa cao vừa gầy, chừng hơn 60 tuổi bước ra dang rộng vòng tay ôm lấy tôi và cúi xuống làm cử chỉ định hôn tôi. Tôi đờ ra và mặc dù hiểu đây chỉ là cử chỉ đón tiếp thông thường, tôi chỉ muốn co giò chạy. May mà cụ chỉ cúi xuống "chút'' một cái mà không hề chạm vào mặt tôi. Nhìn ra xung quanh, tôi thấy những người khác cũng làm vậy với người mới đến nên cũng an tâm. Ở lâu một chút, tôi phát hiện ra, người Italia rất vui tính và hiếu khách, thích những cử chỉ tiếp xúc thân thể hơn các nước khác. Họ có thể khoác vai nhau, bắt tay, ôm hôn tự nhiên ngay cả với người mới gặp lần đầu.

Lúc đầu tôi khá ngạc nhiên vì người châu Âu thường rất bảo vệ tự do cá nhân, không thích đứng quá gần người lạ, rất sợ có mùi cơ thể, sao dân Italia lại dễ dàng ôm hôn nhau thế? Khi hỏi bà giáo dạy tiếng Italia tôi mới hiểu, dân theo văn hóa Latin thích dùng ngôn ngữ cơ thể và nồng nhiệt trong cách thể hiện tình cảm; không chỉ dân Italia mà Tây Ban Nha, Bồ Đào Nha, Nam Mỹ còn nhiệt tình hơn. Tôi đã từng chứng kiến hai người Tây Ban Nha và Italia reo lên, ôm hôn, lắc tay nhau, rồi nói chuyện từng tràng, cứ tưởng là bạn cũ gặp lại, hóa ra họ gặp nhau lần đầu. Nhưng thực ra trừ bắt tay, còn lại họ hiếm khi thực sự chạm vào nhau. Cử chỉ ôm hôn làm tôi khiếp sợ ấy thực ra chỉ là hai bên đứng đối diện mà không áp người vào nhau, nghiêng đầu qua nhau sao cho mặt người này ghé vào tai người kia rồi cùng "chụt" một tiếng. Nhìn bên ngoài tưởng hôn thật nhưng thực tế cả hai có thể hoàn toàn không chạm vào da trần của nhau. Tất nhiên khi đã thân thiết họ có thể ôm hôn thật, nhưng chỉ là hôn má. Còn hôn môi chỉ dành cho các đôi yêu nhau và có thể thấy

rất nhiều trên đường phố. Người Nam Âu rất thoải mái, chủ nhà thường ôm hôn khách để chào đón, nên phụ nữ cũng có thể chủ động ôm hôn nam giới.

Nhưng người châu Á thường hay hiểu nhầm việc ôm hôn để chào hỏi, thể hiện tình thân ái thành điều khác. Tôi đã chứng kiến những cảnh rất buồn cười. Các cô thư ký trẻ đẹp bước ra ôm hôn các học viên nam người Trung Quốc. Sau lần đầu bỡ ngỡ, các chàng ra sức tận dụng cơ hội, vít cổ các cô xuống hôn … Sau vài lần như vậy các cô rút kinh nghiệm, chỉ dám bắt tay nam giới.

Những năm 1980 ở Đông Âu, tôi từng nghe nhiều nam lao động Việt Nam khoe khoang bà nọ cô kia trong nhà máy mê mình vì khi tặng quà vòng ốc hay áo phông được các cô ôm hôn, mà không biết đó chỉ là cử chỉ cảm ơn. Thậm chí nhiều chàng sỗ sàng lấn tới thì bị từ chối hoặc chứng kiến những phụ nữ ấy ôm hôn người khác như vậy thì lại bỉ bai họ là “hư hỏng”... Không biết tiếng, mù thông tin lại ôm một bụng thành kiến “khinh Tây” và tâm lý coi thường phụ nữ đã dẫn họ đến những hiểu lầm tai hại và cách ứng xử ngô nghê. Những người bạn từng công tác ở Thụy Điển, Australia... kể rằng, trong sách hướng dẫn nhập cư cho người Việt phải viết rõ “Hôn không phải hành vi mời gọi tình ái”, nhưng suy nghĩ đã ăn sâu bén rễ hàng ngàn năm trong ý thức người Việt, rất khó một sớm một chiều thay đổi.

Do tập quán người Việt ít dùng ngôn ngữ cơ thể, hạn chế tiếp xúc cơ thể với người khác giới nên khi mới học thường làm sai cách, dễ thành không tế nhị. Việc coi tình dục là chủ đề cấm kỵ trong phát ngôn công khai và với phụ nữ, nhưng lại cho phép đàn ông “dê lang thang” đã khiến cả xã hội chịu ẩn ức tình dục. Người Việt chỉ đứng thứ 13 trên thế giới về dân số nhưng là một trong những quốc gia sử dụng từ khoá “sex” trên Google nhiều nhất trong nhiều năm. Nếu tính cả những từ tương tự bằng tiếng Việt thì thứ hạng chúng ta còn cao hơn nữa. Chính vì vậy, những cử chỉ rất thông thường trên thế giới có thể trở thành thiếu tế nhị, gây khó xử, khó chịu ở Việt Nam. Đơn cử như ở các nước xứ lạnh, nam giới thường giúp phụ nữ bỏ áo khoác khi vào phòng. Người nam thường đứng phía sau phụ nữ,

đợi khi cô ấy cởi áo qua khỏi vai thì đỡ lấy đem treo, không hề động chạm hoặc gây khó chịu. Nhưng hễ nam giới Việt làm thì do vụng về, anh ta thường nắm lấy cổ áo khoác quá sớm, khi chưa ra khỏi vai nên trông như lột áo ra, khiến phụ nữ rất e ngại. Chính vì vậy, phụ nữ Việt khi nói chuyện với nhau thường bảo, chúng tôi sẵn sàng để nam giới phương Tây giúp bỏ áo hay ôm hôn trong bối cảnh phù hợp vì biết họ thông thạo và hoàn toàn vô tư, nhưng e ngại với đàn ông Việt vì không chắc điều ấy.

Có lẽ đó cũng là lý do vì sao tấm ảnh cụ giáo sư hôn má cô gái trẻ lại tốn nhiều giấy mực đến vậy. Cử chỉ giao tiếp ấy xa lạ với văn hóa Việt, song cũng lại cách quá xa chuẩn mực phương Tây mà chúng ta dễ dàng quan sát trên phim ảnh và cả trải nghiệm thực tế, nên người ta hoang mang không biết xếp nó vào loại gì, đành mạnh ai người nấy hiểu.

Một số người cho rằng chuyện này không đáng bàn, riêng tôi không nghĩ vậy. Nhân chuyện này để thấy chúng ta có những hành vi ứng xử rất kỳ cục. Chắc ai cũng từng nghe chuyện một số phụ nữ Việt khi bạn bè, đối tác ôm hôn chào đón lại hoảng hốt đẩy anh ta ra, có cô thậm chí còn tát anh ta vì cho là anh ta không đứng đắn, làm tất cả ngỡ ngàng. Nếu không có những bàn tán công khai thế này, chắc nhiều người vẫn còn mơ hồ về những hành vi giao tiếp cơ bản ấy.

Thời mở cửa, nếu muốn thực hiện slogan “Việt Nam muốn làm bạn với cả thế giới”, chúng ta cần học hỏi những phép giao tiếp ứng xử với bên ngoài, không thể chỉ khư khư giữ “đất lề quê thói”. Đặc biệt với những người làm ngoại giao hay kinh doanh, những kiến thức này càng cần thiết, vì một cử chỉ sai lầm nhẹ cũng có thể làm mất một thương vụ trị giá, mà nặng có thể gây sóng gió quan hệ quốc gia. Để tránh những sai lầm đáng tiếc, ta có thể học hỏi từ phim ảnh hoặc sách báo nước ngoài như: Kiss, Bow, or Shake Hands – The Bestselling Guide to Doing Business in More than 60 Countries (Hôn, Cúi chào hay Bắt tay – Sách hướng dẫn kinh doanh bán chạy nhất trên 60 quốc gia, Nxb McGraw Hill) của Terri Morison, hoặc Ngôn ngữ cơ thể của Allan & Barbara Pease…

Tuy nhiên, mới học cũng chưa thể thành thạo ngay được. Công luận có thể bàn tán, góp ý nhưng không nên quy kết quá nặng nề, làm gia tăng sự e ngại thì sự kém cỏi trong thực hành của người Việt sẽ càng kéo dài.

Hãy nhớ, giá trị lớn nhất của văn hóa không phải là nguyên tắc mà là sự cởi mở và bao dung. Chúc chúng ta cùng đóng góp để văn hoá Việt ngày càng văn minh và bao dung hơn.

Một chuyện rất bực mình

T

ôi thực sự rất không đồng tình với những lời bình phẩm thô lỗ của đàn ông về phụ nữ nói chung và vợ họ nói riêng. Và cũng rất ngạc nhiên là có nhiều nam giới Việt, bình thường xét về mặt con người thì không có gì đáng để chê trách, nhưng hễ nói đến đối xử với phụ nữ thì cứ như "người rừng" vậy. Nhiều người trong số họ rất quý vợ thương con, nhưng không bỏ được thói nói năng coi thường phụ nữ. Quan sát bạn cùng lớp của hai đứa con gái, tôi cũng tạm yên lòng, chắc 8x - 9x sẽ khá hơn. Nhưng hôm nay, Pet[12] – con gái tôi – kể một chuyện khiến tôi vỡ mộng hoàn toàn.

[12] Tên gọi ở nhà của con gái tác giả (BTV chú thích).

Lớp Pet là lớp Anh 1 của trường Hà Nội –Amsterdam, nghĩa là top đầu trong lớp chuyên Anh của phía Bắc này nên hầu hết các cháu chọn du học, lớp có đến năm bạn vào được Ivy League[13]. Trong lớp không có chuyện cạnh tranh, ganh đua mà rất thân ái. Vì chuyên Anh nên con trai có vài "mống", các cháu rất ga lăng, ngày 8/3, 20/10 đều tổ chức cho các bạn nữ. Bù lại, phái nữ cũng chăm sóc khá tận tình cho "mì chính cánh" của mình. Các cháu đã quen sống như vậy nên ra ngoài cũng giao tiếp với nam giới khá thoải mái, không rụt rè, làm điệu như hầu hết teen girl tuổi đó. Bấy giờ là thời điểm các cháu chuẩn bị nhập trường mới nên thường tham gia gặp gỡ sinh viên đi du học về Việt Nam nghỉ hè để trao đổi và học hỏi kinh nghiệm.

[13] Ivy League (Liên đoàn Ivy) là cụm từ chỉ một nhóm trường đại học tư thục ưu tú và lâu đời nhất nước Mỹ.

Trong lớp Pet có một bạn nữ tên là N. sắp qua Singapore học, bạn hơi mập và thấp nhưng tính tình dễ thương, được cả lớp quý mến. Bạn ấy kể: "Hôm trước cháu cùng một nhóm các anh khóa trên vừa

quen vào siêu thị. Cháu mua một gói bánh Oreo, do được khuyến mãi nên được tặng thêm một gói. Khi cháu cầm túi đồ ra, một anh bảo cháu: ‘Người em trông thế này mà còn mua tới hai gói làm gì?’ rồi nhăn nhở cười, mấy anh chàng xung quanh cũng rộ cười theo. Cháu ‘đứng hình’ luôn, không tưởng tượng được du học sinh vẫn có thể nhằm vào điểm yếu ngoại hình của bạn, nhất là bạn nữ, để cười đùa. Mấy hôm sau gặp lại để bàn chuyện đi cùng chuyến sang Singapore cho đỡ bỡ ngỡ, mọi người đề nghị check-in theo nhóm. Có người lo lắng, sợ như vậy sẽ bị quá cước hành lý. Một anh chàng buông luôn một câu: ‘Lo gì, nếu quá cước thì chỉ cần để N. ở lại là OK.’

Cháu gái ấy tức quá về kể với Pet nhà tôi, Pet hỏi tôi nếu gặp con trai như thế thì nên xử trí thế nào? Tôi cũng thẳng thắn bảo các con: Với đàn ông con trai cư xử thiếu tôn trọng như thế, không cần giữ phép lịch sự làm gì cho mệt!

Pet và các bạn nữ cũng rất bức xúc kể rằng: Đám con trai ấy hễ rảnh là túm tụm với nhau bình phẩm con gái xem đứa nào xinh, đứa nào ngoan… cứ làm như bản thân mình hoàn mỹ lắm. Bọn trẻ lo lắng hỏi tôi: Sao toàn du học sinh, lại còn xuất thân từ các trường chuyên tự nhiên, mà lại hành xử như thế? Tôi bảo là có thể do giáo dục gia đình chưa thực sự ổn và môi trường chuyên tự nhiên ít con gái nên các bạn nam chưa thực sự học được cách cư xử đúng mực với phái nữ.

Còn nhớ hồi đi học, tôi khá khổ sở vì chiều cao trên 1 mét 60, lại không “mình hạc xương mai” gì nên phải chịu đựng những lời đùa cợt thô lỗ như thế rất nhiều. Lạ nhất là những anh chàng dưới 1 mét 60, càng “yếu thế” lại càng hay lên giọng đòi hỏi con gái phải thế nọ thế kia. Đã 30 năm trôi qua, tưởng thế hệ sau đã văn minh hơn, ai ngờ đâu tính gia trưởng và nếp suy nghĩ, nếp cư xử thiếu tôn trọng với phụ nữ vẫn còn đấy.

Nhiều người cứ thắc mắc, vì sao phụ nữ Việt bây giờ thích lấy chồng ngoại?

Nhớ một câu rất hay của nhà văn Phạm Thị Hoài:

“Đàn ông phương Tây phần lớn hoàn toàn đơn giản: họ sống ở thế kỉ 21, tuyên ngôn ở thế kỉ 21, tư duy ở thế kỉ 21, cảm xúc ở thế kỉ 21, yêu đương ở thế kỉ 21, lấy vợ ở thế kỉ 21. Đàn ông Việt Nam phức tạp hơn gấp bội: sống ở thế kỉ 21, tuyên ngôn ở thế kỉ 30, tư duy ở thế kỉ 19, cảm xúc ở thế kỉ 18, yêu đương ở thế kỉ 20 và lấy vợ ở thế kỉ 15. Điều đáng kinh ngạc là phần lớn phụ nữ Việt Nam trong cùng một ngày chịu được chừng ấy niên đại.”

Chẳng qua cũng giống như mua hàng thời bao cấp, hàng chỉ có thế, không nhiều lựa chọn, thế mãi cũng thành quen.

Bây giờ có hàng nhập khẩu nên hàng nội không cải tiến cho phù hợp với niên đại (thế kỷ 21) thì cứ ế dài!

Gửi một người mà tôi không đủ can đảm nói lời xin lỗi

Là một người quá ưa thích sự thật nên dù được nhiều đồng nghiệp quý mến nhưng đường công danh của tôi không thể “hoành tráng’’, được giao nhiệm vụ thì làm, cố gắng vui vẻ, hòa thuận với mọi người. Nếu sếp thấy vậy là đủ thì may, nếu sếp thấy chưa đủ cũng đành chịu vì chẳng biết làm thế nào hơn. Nhiều người thương hại tôi thiệt thòi nhưng tôi thấy thiệt một chút mà thanh thản còn hơn.

Nhưng đến một ngày, tôi bỗng dưng thành sếp, do lãnh đạo muốn đẩy tôi khỏi vị trí hiện tại, nếu tôi còn ở đó thì không thể bổ nhiệm người thân tín. Tôi cũng muốn được thử sức nên chấp nhận. Cả đời lần đầu tiên được tuyển người nên tôi khá hồi hộp, thấy mình cũng oai oai. Nhưng đến khi họp Ban tuyển dụng, tôi mới biết cái quyền của mình chẳng đáng kể gì. Các thí sinh đã qua hai vòng thi tuyển dụng mà không liên quan gì đến yêu cầu công việc, đến vòng cuối trưởng đơn vị mới được tham dự cùng sếp và đại diện công đoàn, tức là chỉ có một phiếu. Nói cách khác, ý kiến của người sử dụng lao động chẳng có mấy giá trị. Sau này tôi mới hiểu, tuyển dụng có nhiều góc khuất, nên tất nhiên chúng tôi không can thiệp được.

Có thể nói số phận đã đưa tôi gặp em vì lúc đầu tôi không hề thích em, nom em quá đỏm dáng và có vẻ không yêu thích gì công việc. Nhưng như tôi đã nói, tôi chỉ có một lá phiếu nên em đã trúng tuyển. Thời gian đầu, tôi rất đau đầu với em vì em có vẻ không thân thiện và không chuyên tâm vào công việc. Trong thâm tâm, em còn nuối tiếc công việc cũ mà em đã xin nghỉ để qua bên tôi làm. Vẻ ngoài tiểu thư và lạnh lùng của em khiến tôi nghĩ em là cô bé con nhà giàu, nhờ quen biết mà vào cơ quan tôi chỉ để tìm chỗ yên thân, nhàn hạ.

Nhưng dần dần tôi phát hiện ra hoàn cảnh của em hoàn toàn không như tôi tưởng. Gia đình em khá nghèo, bố em phải đi làm xa để ba mẹ con tự chăm sóc nhau. Mẹ em lại không chia sẻ gánh nặng với em được, thành ra em trở thành trụ cột gia đình. Hồi sinh viên em đã có một mối tình nồng thắm với một chàng trai dễ thương, tâm đầu ý hợp, chỉ còn chờ em tốt nghiệp để tổ chức đám cưới. Những tưởng sự cô đơn, thiếu thốn tình cảm trong gia đình của em sẽ được bù đắp bằng hạnh phúc riêng, nhưng trời chẳng chiều người. Khi em chuẩn bị tốt nghiệp thì người yêu đổ bệnh, đi khám hóa ra anh bị ung thư giai đoạn cuối. Lâu sau này em mới kể với tôi trong nước mắt: "Chúng em còn trẻ quá, chẳng biết gì. Bố mẹ anh ấy cứ giấu nên khi thấy mọi người đến thăm cho anh ấy nhiều tiền, hai đứa lại còn hí hửng: "Cứ ốm thế này thì chẳng mấy chốc đủ tiền tổ chức đám cưới, không cần lo tiết kiệm nữa." Đến khi hiểu ra thi đã muộn mất rồi… Mặc dù anh ấy không còn nhưng vài tháng một lần, em vẫn về thăm bố mẹ anh vì em bảo: "Anh ấy là con trai một, hai bác buồn lắm. Em về thăm cho hai bác đỡ cô đơn." Em cũng không quen biết ai khi xin vào cơ quan tôi, em trúng tuyển chắc vì sếp tôi thích nhân viên trông sáng sủa.

Khi hiểu hoàn cảnh của em, quan hệ của chúng tôi gần gũi hơn. Tính em thích độc lập nên tôi giao cho em phụ trách riêng một mảng công việc, chỉ kiểm tra kết quả và em làm khá tốt. Được tin cậy, em trở nên yêu thích công việc và tỏ ra khá hài lòng, khiến tôi cũng yên tâm. Tôi chân thành thương mến em cũng như những thành viên trẻ khác trong cơ quan, những mong chúng tôi sẽ hợp tác lâu dài để cùng phát triển công việc chung. Em cũng nhiều lần bảo tôi, gia cảnh em không nhiều thuận lợi nên em chỉ mong được làm việc ổn định ở đây.

Nhưng hóa ra tôi và em đều không học được chữ ngờ. Tôi cứ nghĩ được giao việc chỉ cần cố gắng hoàn thành cho tốt, không tranh giành với ai là sẽ được yên ổn. Ai ngờ chúng tôi lại thành công quá, đối tác hỏi liên tục, doanh thu tăng nhanh, các đơn vị khác bắt đầu nhòm ngó… Thế là tự dưng các đối tác tìm đến chúng tôi được đưa sang các đơn vị khác, những việc chúng tôi đang làm dần được chuyển đi, chỉ những gì nơi khác làm không được mới trả lại chúng

tôi. Chiếc thòng lọng cứ thắt dần quanh cổ chúng tôi, hỏi thì không bao giờ được một câu trả lời rõ ràng, làm chúng tôi rất bức bối…

Một ngày đẹp trời, sếp gọi tôi lên nói là cơ quan có hướng phát triển một đơn vị mới, sẽ đưa bộ phận của tôi sát nhập vào đó. Tôi bàng hoàng vì trong 3 năm qua, chúng tôi là một trong những đơn vị phát triển nhanh nhất, tự xây dựng được một cơ sở vật chất rất đàng hoàng dù không được trợ giúp gì. Hỏi ra mới biết trưởng đơn vị mới là "gà" của sếp nên sếp muốn thâu tóm cơ sở vật chất của chúng tôi để nuôi "gà" nhà. Đấy là lý do dù toàn thể bộ tứ của cơ quan đều phản đối vì bất bình giùm tôi và không tin tưởng "gà mới" nhưng sếp vẫn quyết. Vì trong cơ quan, sếp nắm cả bên chính quyền và bên Đảng nên không ai thay đổi được. Và thế là một vụ "Đoàn Văn Vươn'' nữa đã xảy ra trong cơ quan tôi.

Thời gian sau đó, tôi đã nhiều lần định bỏ đi nhưng lại thấy rõ là nếu tôi đi, công việc chúng tôi mất 3 năm gây dựng sẽ tan vỡ rất nhanh vì "gà" của sếp dù rất tham vọng nhưng lại không hiểu biết gì về lĩnh vực này. Anh ta không phải người tệ, chỉ là người thiển cận và tham vọng, cộng thêm văn hóa ứng xử quá kém – trong khi nhân viên của tôi toàn nữ và đã quen được tôn trọng – nên làm việc với nhau rất khó khăn. Được cái tôi không ham muốn chức quyền mà chỉ lo làm việc nên cuối cùng cũng thu xếp tạm ổn. Nhưng các nhân viên thì chịu nhiều ấm ức. Vì không làm gì được tôi, anh ta quay sang nghi kỵ nhân viên. Tôi cố khuyên bảo các em lựa mà sống vì tôi sẽ sớm nghỉ, còn các em phải làm lâu, nên giữ hòa khí. Tôi vẫn biết với riêng em sẽ khó hơn những người khác vì em cá tính, phong cách sống lại khác xa người sếp kia nên cũng kín đáo khuyên em, nếu có dịp nên xin qua các bộ phận khác. Tuy nhiên, chúng tôi đều biết anh ta sẽ khó để chuyện đó xảy ra.

Một ngày, tôi nhận được e-mail của em, nói là em xin lỗi tôi vì em không thể ở lại với tôi được nữa; với chính sách hiện nay của cơ quan, em sẽ không có cơ hội phát triển. Vài năm nữa, khi tôi nghỉ, em sẽ không thể chấp nhận làm việc với người sếp kia. Bây giờ em đang có cơ hội ở một cơ quan khác, nơi chuyên môn của em sẽ được phát huy. Em rất cảm ơn những gì tôi đã làm cho em nhưng

mong tôi thông cảm. Em nói là dù gặp tôi hằng ngày nhưng em không đủ can đảm nói trực tiếp với tôi…

Khỏi nói, tôi đã buồn thế nào vì các em đã như người thân của tôi. Nhưng tôi chỉ biết trả lời rằng, em làm vậy là đúng, tôi ủng hộ em và sẽ tạo mọi điều kiện để em chuyển việc được thuận lợi.

Tôi đã không đủ can đảm nói lời xin lỗi em. Khi đến với tôi, em chỉ là cô bé mới ra trường, gần như chưa có kinh nghiệm gì. Em đã tận tụy làm việc với tôi, những mong tìm được một công việc ổn định, vui vẻ để khỏa lấp những nỗi buồn riêng. Tôi cứ tưởng mình cứ sống đàng hoàng, tử tế, chấp nhận thua thiệt để được thanh thản là xong. Nhưng tôi quên rằng, khi chấp nhận làm sếp, tôi còn có trách nhiệm với những nhân viên đã tin tưởng mình. Đời em đã nhiều không may, tôi lại góp phần chất chồng thêm nữa.

Xin lỗi em, cô bé đã từng tin tưởng tôi mà tôi lại không che chở cho em được. Cầu mong em tìm được người sếp tốt hơn tôi!

Làm theo cách của mình

T

ình cờ gặp một đồng nghiệp, chàng bảo rất kinh ngạc khi thấy tôi có vẻ rất thoải mái khi chăm sóc cháu ngoại. Chàng bảo, không ai nghĩ tôi có thể vui lòng với công việc vất vả và gò bó như chăm sóc trẻ con.

Tôi chỉ cười vì nghe câu này quen quá rồi.

Khi còn nhỏ, tôi là chị lớn trong gia đình với hai đứa em. Bố mẹ bận đi làm, ông bà, họ hàng đều ở xa nên từ khi tám tuổi tôi đã được giao việc chăm sóc em út. Nghĩ nhiều khi cũng thương đứa em vì mới hơn tháng tuổi đã chỉ có tôi cho ăn, ru ngủ, thay tã cho. Không hiểu vì sao mà cũng "trót lọt" và nó vẫn lớn đến bây giờ để "làm khổ" tôi.

Năm tôi học lớp 10 (tức lớp 12 bây giờ), mẹ tôi đi Nga một năm. Tôi và bố ở nhà lo cơm nước cho bốn người, còn đi thi đội tuyển học sinh giỏi và ôn thi đại học. Bố mẹ tôi lo lắm, nhưng thời đó cơ hội đi nước ngoài quá hiếm, không "nỡ" từ chối. Tôi thì điếc không sợ súng, chẳng thấy lo lắng gì, cuối cùng vẫn đỗ. Tôi vẫn thầm cảm ơn hoàn cảnh vì cho tôi được rèn luyện từ nhỏ, không ngại việc và không màu mè gì.

Nhưng bởi là con gái chuyên Toán, hết học đến làm việc nhà, tôi rất ít quan hệ xã hội, bố mẹ lại không mấy để ý đến hình thức nên tôi trông rất "tồ". Tôi không biết cãi nhau, không biết chen hàng khi ra mậu dịch, trông hơi ngô ngố nên mọi người cứ nghĩ tôi không biết làm gì. Đến khi ra nước ngoài, con người thật của tôi mới được phen bộc lộ. Tôi nhanh chóng học được cách ăn mặc, trang điểm, nhờ có phong cách nên trông khá nổi bật. Tôi lại còn phát hiện ra mình rất cầu toàn, chuyện gì cũng phải làm rất cẩn thận và phải theo cách đẹp mắt, không thể làm qua loa đại khái hay lem nhem

được. Đã thế, tôi còn không chịu lam lũ đi buôn nên danh tiếng “chảnh” càng được khẳng định. Bạn bè của người yêu, bây giờ là chồng tôi, vẫn cứ chê chồng tôi dại, lấy về một “con bé” đã quá cao to, cứng đầu cứng cổ, lại không biết vật lộn kiếm tiền, mà trông “bóng bẩy” thế kia thì chắc chẳng biết làm gì!?

Đúng là những thứ mọi người cho là “cần phải biết” như chạy chợ, chịu lam lũ, biết chiều lòng người khác… thì tôi lại không biết và không thể học được. Nghe nói mãi thành ra ám thị, tôi và cả chồng tôi cũng tin là tôi “không biết gì” thật. Đã thế, khi mọi người ki cóp tích lũy xích líp xe đạp, vải vóc để mang về nhà, tôi lại không thể ngừng mua sách hay đi chơi vì tôi cảm thấy quý từng giây phút trong cuộc đời, nhất là khi mình còn trẻ, lại đang sống ở một nơi đẹp vào bậc nhất thế giới, không tận hưởng thì uổng quá. Thế là tôi còn mang thêm tiếng phung phí, không biết tiết kiệm; trong khi với phụ nữ Việt Nam thời ấy, không biết tiết kiệm ngang với vô tích sự “toàn tập”.

Nhìn lại, tình cảnh tôi hồi ấy cũng giống như câu thơ của Lưu Quang Vũ:

Điều anh tin không có thật trên đời

Điều anh biết không cần cho ai hết…

Trong cuộc sống ở mức quá thấp thời cuối bao cấp, những điều tôi tin, tôi biết đúng là chẳng ai cần, ai theo thật!

Chính vì mặc cảm “không biết gì” nên tôi rất cố gắng học hỏi khi lập gia đình. Nhưng cũng rất khó khăn vì tôi lấy chồng miền Trung, nếp sống, tiêu pha khác nhau quá xa; mà thời ấy, sống như “ở nhà quê” lại được ca ngợi vì cả xã hội đã được nông thôn hóa, các biệt thự cũ cao sang do người Pháp để lại cũng chỉ dùng để nuôi lợn. Tôi cũng trồng rau, nuôi gà, máy quần áo thuê để kiếm sống. Tuy nhiên, bản tính khó bỏ nên tôi vẫn đọc sách, nghe nhạc và đi lang thang trên phố, dù chẳng dám tiêu gì. Có lần đi chợ, nhìn hoa hồng bạch đẹp quá, tôi mua ba bông về cắm. Chồng tôi trêu: “Cũng bằng ấy

tiền, sao em không mua cái bánh mì về cắm vào lọ, sau đó lại còn được ăn có hơn không?”

Nhưng rồi với thời gian, tôi ngạc nhiên phát hiện tôi có thể làm tất cả mọi việc trong nhà chẳng kém ai. Khi có con, cả nhà đều lo tôi không có vẻ giống “bà mẹ cổ truyền”, liệu có biết chăm con? Nhưng con tôi lớn lên, khỏe mạnh, kháu khỉnh và được chăm sóc cẩn thận. Có con đã khiến tôi thay đổi và học hỏi được rất nhiều, tất cả sự chú ý và chăm sóc của tôi đều dồn vào con. Tôi cảm nhận được con đang cần gì và luôn biết cách đáp ứng, ngay từ khi con chưa biết nói. Đặc biệt, con bé của tôi bị dị ứng đường hô hấp từ nhỏ nên ốm liên miên, tháng nào cũng đi viện. Một tay tôi lo nội trợ, đi làm, tìm bác sĩ, tìm nơi gửi con, chuyện trò với giáo viên của con để đảm bảo cháu được quan tâm… Mỗi lần đi công tác, tôi phải in ra một bản thời gian biểu trong ngày, giờ nào cho bé ăn gì, làm gì, ốm thì phải gặp ai… Chồng đi vắng liên miên, một mình tôi ở nhà sửa nhà, nuôi con, đi làm… rồi cũng qua. Và tôi vẫn ăn mặc, đầu tóc chỉn chu, vẫn nghe nhạc, đọc sách và vẫn nói chuyện trên giời dưới bể như cũ.

Tức là, tôi vẫn có thể không để mình phải xấu xí mà vẫn làm vợ, làm mẹ ổn thỏa.

Trong công việc cũng vậy. Khi tôi mới về dạy ở trường Ngoại thương, thì trường đang là độc quyền của cơ quan Nhà nước và chỉ buôn bán với Nga là chính, nên học ở Tiệp về như tôi là thất sách. Thầy hướng dẫn tôi lo tôi không giỏi tiếng Nga, tính lại ngang ngạnh, trong khi ngoại thương Việt Nam chỉ tuân theo quy định nhà nước, liệu tôi có dạy được? Nhưng hóa ra sinh viên chẳng kêu ca gì và vẫn thi tốt. Rồi khi tôi chuyển qua khoa Sau Đại học thì sếp lại lo tôi không biết làm công việc hành chính, giấy tờ… Tôi cũng lo vì chưa làm bao giờ và vì những người khác cứ kêu ca là rất khó, rất phức tạp. Nhưng hóa ra cũng không “phức tạp” đến vậy, và không nói ngoa, tôi đã thiết lập lại khiến cho việc quản lý nghiên cứu sinh trở nên quy củ hơn. Nhờ vậy, người tiếp quản công việc của tôi khi tôi đi nước ngoài đã dễ dàng hơn tôi trước đó rất nhiều. Những

công việc tiếp theo cũng vậy, tôi cứ từ từ tìm hiểu để chọn cách làm phù hợp, cuối cùng cũng trôi chảy cả.

Khó nhất với tôi có lẽ là khi lần đầu tiên phải thuyết trình bằng tiếng Anh ở hội thảo nước ngoài. Tôi không được đào tạo chính quy bằng tiếng Anh mà chỉ tự học là chính. Lần đầu tiên phải thuyết trình, sáng hôm ấy tôi tỉnh dậy sớm, mồ hôi toát ra đầm đìa, nghĩ mình không thể nói được. Tôi cứ ôm lấy bài viết, đọc đi đọc lại, lúc lên bục tự dưng từ ngữ cứ tự tuôn ra, thậm chí còn pha trò được. Sau buổi ấy, tôi còn được mời đi nói chuyện tiếp và kết bạn được với vài đồng nghiệp khác để tính chuyện hợp tác.

Nhìn lại, thấy có những việc rơi vào tay không phải do mình tự chọn nhưng "cờ đến tay thì phải phất", rồi cũng xong. Quan trọng là tôi luôn bỏ thì giờ tìm hiểu công việc rồi chọn cách làm phù hợp với mình, chứ không nhắm mắt bắt chước người khác. Chính vì vậy, công việc vẫn hoàn thành mà tôi không cảm thấy buồn chán hay gò bó.

Làm bà ngoại là công việc dễ nhất trong những việc tôi đã từng phải trải qua vì không vất vả như làm mẹ và lại vui hơn đi làm nhiều. Dù có hơi vất vả nhưng hằng ngày về nhà, chỉ cần ngửi thấy mùi sữa của cháu, nghe cháu u ơ, ôm cái thân hình bé bỏng, ấm áp, mềm mại đó vào lòng thì tôi lại thấy tôi còn có thể làm hơn thế nhiều, miễn là cháu vui.

Chắc nhiều bạn trẻ cũng rơi vào hoàn cảnh như tôi, bị mọi người nghi ngờ, xét đoán, chỉ vì mình không giống họ. Trong cái xã hội còn nhiều nếp nghĩ cũ mòn này, đến bậc làm cha làm mẹ cũng không tin vào con cái mình nếu chúng dám khác với những người xung quanh.

Đừng lo ngại! Chỉ cần bạn quyết tâm, yêu công việc và dám làm theo cách của mình, bạn sẽ thành công.

Chỉ cần bạn nhớ: tự tin vào chính mình. Bạn không thua kém ai, nên những gì người khác làm được, bạn cũng làm được. Đừng để định kiến của xã hội cản trở bạn thể hiện khả năng của mình.